FİGEN ŞAKACI

Pala Hayriye

iletişim

İletişim Yayınları 1983 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 298

Dijital Kitap
ISBN: 978-975-05-1606-1
Sürüm V01.01.01.01

Dijital Kitap Yapım Sistematik Dijital Kitap Atölyesi

Kaynak Basılı Kitap
ISBN 978-975-0512-71-1
1. Basım, 3. Baskı, 2015, İstanbul
İletişim Yayıncılık A.Ş.

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Felicia Simion, "Chasing Pavements"
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Birhan Koçak

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu
34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web:
www.iletisim.com.tr
twitter: @iletisimyayin • facebook:
facebook.com/iletisimyayin

FİGEN ŞAKACI 1971 İstanbul doğumlu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. 1989 yılında gazeteciliğe başladı, çeşitli gazete ve dergilerde muhabirlik, köşe yazarlığı yaptı. İş Bankası Kültür Yayınları'ndan *Her Doğum Bir Mucizedir* ve *Mizah Zekânın Zekatıdır* adlı iki nehir söyleşi kitabı yayımlandı. Üçleme olarak tasarladığı roman serisinin ilk kitabı *Bitirgen* 2011'de Everest Yayınları'ndan çıktı.

iletişim

FİGEN ŞAKACI

Pala Hayriye

Kucağına bir kuş gibi düştüğüm Sevda'ya...

Sefer...

Hamım ben daha; dalıma yabancı, ağacıma küs, köküme çekingen. Düşme korkusundan olgunlaşmaya meyletmeyen... Ham kalmaya söz vermek üzere çıkıyorum, beni on sekiz yaşıma kadar besleyen evimden. Sabah alacasında kış daha fena, sokak inadına tenha... Ayak seslerimden ürkerek yürüyorum. Namaza giden sakallı adamların bir adım arkasından, seke seke geçmeye çalışıyorum başka bir hayata. Atladığım her kaldırım, her tümsek, girdiğim her sokak üstüme devrilecekmiş gibi dayılanıyor. Kaşkolumdan nefesim tütüyor. Ağzım burnum kapalı, gözlerim yeni bir güne açık. Beni neler bekliyor, nerede bekliyor yeni bir hayat, bilmiyorum.

Bilerek çıkmadım ki bu yola, kapıyı çocukluğumun yüzüne çarpıp kaçtım. Son bir kez baktım arkama. Şuraya apartmanın hemen önüne çöpleri toplamak için bir kulübe yapmışlardı. On üç yaşında falandım. Okuldan top sürüyerek döndüğüm bir akşam vakti, o kulübeden "şışt şışt" diye bir ses duymuştum. Testereyle karanlığı kesmeye çalışan adam yanına çağırıyordu beni. Çakıp sönen kedi gözlerine doğru ilerledim. Merakla biraz daha yaklaştığımda, çükünü elma şekeri gibi salladığını fark ettim. Şekere değil yüzüne kilitlendim. Annem balkondan, "Kız Hayriye, çabuk yukarı" diye yırtınmasa daha dururdum öyle. Korkuya yenilmemek için adamı yenmeye, yaptığından vazgeçirmeye çalışıyordum aklımca. O kulübenin

yerinde yeller esiyor şimdi, ama o anki duyguya ihtiyacım var.

Beşinci kattan gül ağacının üzerine miyaklayarak düşen kedim Efe de çoktan toprağa karıştı... O gül ağacını hunharca kesenlerin elinden bir dalını kapmış, Efe'nin toprağına gömmüştüm; dikenler de kedim gibi eriyip gitsinler, orada ondan özür dilesinler diye... O bahçeye beton döküp otopark yaptılar sonra, naylon poşetlerle buz pistine çevirdiğimiz toprak yola apartman diktiler. Bu kadar ağır bir makyajı kaldıramayan mahallemin ışıkları sönük, yüzü asıktı; çocukluğum delilerin kovaladığı kuytularda kaybolmuştu. Doğduğum evin perdeleri çekikti. Pencerenin ardında, yüklüğe kaldırılmış uykular; babamdan kalma rüyalar, anamdan derlenmiş sitemler, yüzüme inen bir tokatla pıt diye düşüveren göbek bağım kalmıştı.

Köşeyi döner dönmez Şen Kasap'ın duvarında, burulmuş, hatta kolalanmış bıyıklı fotoğrafıyla Fahri Amca beni kesiyordu. Yıllarca her oyunda mızıkan, kıçımın dibinden ayrılmayan yampiri oğlu İbrahim de namaza gidiyor artık öyle mi? Onu hiç sabahın bu saatinde, başında takkesiyle görmemiştim. Demek benden bile saklamış ha? Aha şimdi yakalandık birbirimize... Ne o bana "Nereye?" diye sorabildi, ne ben ona!

İbrahim camiye girene kadar adımlarımı yavaşlattım, hiç ondan tarafa bakmadan, bir yandan da karda yere yapışmayayım diye bir yerlere tutunarak, caddeye kadar soluk soluğa yürüdüm. Bir minibüs geçecek ve beni alıp bilinmeze götürecekti. Karşıya geçtim. Her şeyin karşısına... Artık aşağılarda kalan ilkokulumun, o

kadar ayarımla oynayıp da beni bir türlü hizaya getiremeyen andavallıların karşısına... Beni bir kez olsun bağrına basmayan o evin karşısına... Utanmasalar apartmanın merdivenlerine sofra kuracak dedikoducu komşuların, kapı dürbününden geleni gideni dikizleyen meraklıların, gülmenin, hele de yüksek sesle kahkaha atmanın ikinci bir emre kadar yasak olduğu o evin tam karşısına geçtim! Görüntü gittikçe bulanıklaştı, yerini ön camında ne yazdığını doğru dürüst okuyamasam da daha fazla üşümemek için durur durmaz atladığım minibüs aldı. O zaman anladım tek yolcu olduğumu ve buna benim kadar şoförün de şaşırdığını. Kasketi alnına yapışınca bir çift gözden ibaretmiş gibi duran şoförün "Nereye?" sorusuna cevap verirken yeterince kararlı olmadığımı fark edip, gırtlağımı temizleyerek bir kez daha, bu kez üstüne basarak "Beyazıt" dedim.

Beyazıt neresiydi peki? Dünyanın diyorum, tam neresiydi? Hani benim takkeli İbrahim'i kerteriz alsak, merkezden ne kadar kaçabilirdim? Bunu tam olarak İbrahim de ben de bilmiyorduk, ikimiz de hiç çıkmamıştık ki mahalleden dışarı. Zaten ikimiz diye bir şey hiç olmamıştı. Her oyunda mutlaka dalaşır, yere yatırıp suratına tükürürdüm. Dövüşerek anlaştığım ilk oğlandı İbrahim. Canımızın yanmasına barışmak için katlanırdık. Annesi bin kez yanıma yanaşmasın diye tembihler, o yine de dayağımı yemeden duramazdı. Ne zaman ki okuldan alıp eline satırı verdiler, İbrahim birdenbire erkek oldu. Satırla et keserken, "Kuşbaşı mı olsun, kıyma mı" derken sesi kalınlaştı, yüzü bozardı. Ben dükkâna girdiğimde kanlı önlüğünü cerrah havalarında ilikliyor, göz göze gelmemeye çalışarak işini yapıyordu. İbrahim'in burnunun dibinde biten kan

çıbanından şoförde de vardı. Dikiz aynasından o bana, ben çıbana bakıp duruyordum.

Adamın para istediğini nihayet anlayınca ayağa fırlayıp uzattım. Bir süre başında, sonra sarsıntıyla çöktüğüm yerde paranın üstünü vermesini bekledim. Ya vermezse, ya vermezse... Bir durak, iki durak... Vermedi. Sıtmalı sesimle, "Pardon bakar mısınız" desem, zaten bakıp duruyor, saçma olacak. "Şey, para üstü vardı da" diye alttan alsam, motorun gürültüsünden ya duymazsa? Şeytan tırnaklarını kemirerek kanattığım sırada, gövdesinin yarısıyla dönüp "Beyazıt'a gitmez bu, ama istersen bekle, atarım seni oraya" diye kükredi. "Sen kimi nereye atıyon lan, sana bırakmam ben atarım kendimi" diyemedim... Bedenim seslendirdi niyetini, kapının koluna yapıştığım gibi "Dur" diyebildim sadece. Durduğu an nefesi ekşi ekşi kokan yaşlı adamlar, teri akşamdan kalma işçiler, ayakta uyuyan öğrenciler doluştu içeri... Son binenin sırtındaki soluk yeşil çantaya omuz atarak indim aşağı. İki minibüs parası kadar canım vardı, biri gitmişti.

Kalanıyla, kendimi şoförün iradesine bırakmadan nerede dışarı attığımı, yolun neresinden devam edeceğimi bilmeden, karın içinde katır kutur yürüdüm. Beyazıt benim için Emin Oktay kitaplarında adı geçen, sünepe tarih hocalarının anlattığı biriydi. Tanışmamıştık yani, şanını duymuş, "Amaan bana ne faydası var" diye sayfayı çevirmiştim. Bir gün eline düşeceğimi bilsem hiç yapar mıydım? Aksaray'da inmişim. Öyle dedi börekçi. "Üzerine pudra şekeri dökeyim mi?" deyince bön bön yüzüne baktım. Sabahın kör karanlığında adres soracağımı ne bilsin, burnumun ucuna dayayıverdi böreği. Fırından yeni çıkmış böreğin

kokusuyla harekete geçip "saldır" emri veren midemi susturdum, "İstemem, Beyazıt neresi onu söyle" diye çattım adama.

"Uzak değil, sağdan dümdüz yukarı. Sarayım, yolda ye" diye üsteledi. Bir kirli tırnaklarına, pis gömleğine baktım, bir de böreğe. Yemesem de hiç değilse biraz ısınsam diye bekledim. Beklediğim anlaşılmasın diye yandaki tezgâhta tepsiyle duran poğaçaların önüne dikildim. O hiçbir şey almadan niye durduğumu soramıyor, ben de oyalanacak bir şey bulamıyordum. Kapı açılıp da sırtıma soğuk vurunca kendime geldim. "Çayın var mı?" diyerek sandalye çeken, paltosunu bacaklarının arasına sıkıştırıp oturan adamın yanından dışarı süzüldüm. Tipi gözüme gözüme vuruyor, adım attıkça omuzlarımdan itiyordu. Takatim azalmış, bütün dünya üzerime kapanmıştı sanki, ya da birileri beni bu dünyaya kapatmıştı. Ablamın ışıkları söndürüp üzerime kilitlediği banyo kadar küçülmüştü evren... O zaman da çaresizlikten ayaklarıma bakardım şimdi de, o zaman da boynumun içine kaçardım şimdi de... Oysa her şey değişsin diye çıkmıştım yola, değiştirmeye ahdetmiştim. Ama burnumun ucunu bile görmekten âcizdim şimdi. Sabah ayazı sabrımı sınıyor, ayaklarım geri gidiyordu. Dünya dediğin şu köşeden sapınca dönmeye başlayacak, beni daha kim bilir nerelere savuracaktı. Derin bir nefes almaya çalıştıkça göğsüme bir bıçak saplanıyor, içeri doğru usul usul yürüyordu. Sokakların ıssızlığı korkutmaya başlamış, gidecek hiçbir yerim olmadığını anca idrak etmiştim. Çocukken ellerimi arkamda kavuşturup paytak paytak dolaştığım zamanları çağırdım yanıma; "Kaybolmak iyidir, yeni yollar keşfedersin" diyen Bülent Abi'yi hatırlayıp güç topladım.

Biraz ileride, birbirlerini çekiştirerek yürümeye çalışan bir çift gördüm. Hızlanıp yanlarına gittim. Daha çok kadının gözlerinin içine bakıp, "Beyazıt ne tarafta?" diye sordum. İkisinin de yüzüne nakşolmuş bir şaşkınlıkla; "Sorry" diye cevap verdiler. Bula bula adres soracak bodur turistleri bulmuştum ya, helal olsundu bana. Boyunlarına asılı fotoğraf makineleri bile hiçbir şey çağrıştırmamış, kar görünce buldumcuk olan İstanbullulardan sanmıştım. Salaklığıma kızıp körlemesine ilerleyince, meydanın ortasında heyula gibi dikilen üniversitenin kapısına kapaklandım.

Ben şimdi hasbelkader kazandığım bu üniversitede öğrenci olacaktım öyle mi? Karşısında bu kadar küçülmüşken hem de... Dünyadan bihaber içine girecek, donanıp çıkacaktım. Yorgunluğum hevesimin önünü kesti. Omuzlarımda öfkenin yükü, nefesimde açlığın çiğ tadıyla adım atamadım içeri. Kulağıma durmadan yürü diye fısıldayan, gittikçe uğultuya dönüşen, menşei belirsiz bir ses çalınıyordu. Gökyüzü pusunu üzerime kusuyor, beni yutmaya yelteniyordu. Boyun eğmek, geri dönmek yoktu. Yolu bir çaprazına, bir dikine dilimledim. Sonunda bitap düşüp bir merdivenin başında durdum. Çöksem olduğum yerde uyuyacak, soğuğun ikide bir dürten dikenli ellerinde yığılıp kalacaktım.

Artık bir evim yoktu ama bir okulum vardı. Ailemi yeni arkadaşlarımdan kuracak, atanmışlarla değil seçilmişlerle mutlu mesut yaşayacaktım. Evet geçmişim perdeli, geleceğim hayli muğlaktı. Saflıkla salaklık arasına gerilmiş salıncaktan indim. Başımı omuzlarımın arasından çıkardım, sırtımı dikleştirdim ve yürümeye

devam ettim. Sahaflar Çarşısı'ndan Süleymaniye'ye, oradan geniş bir daire çizerek Vezneciler'e daldım. Edebiyat Fakültesi'nin açık kapısından, karakol nöbeti tutar gibi gezinen polislere yakalanmadan içeri sızmayı başardım.

Kantin dedikleri, demlenmekten iflahı kesilip katrana dönmüş çay kokusunun sigara dumanına karıştığı geniş bir hangardı. Ortadaki uzun ayaklı masalarda tek tük öğrenciler duruyor, hararetle konuşuyorlardı. Sıcağa girince mayışıp bir banka kıvrıldım. Artık kafamı taşıyamıyor, gözkapaklarıma hâkim olamıyordum. Sınıflardan birine saklanıp sıralarda uyusam, bu geceyi geçirecek bir yer bulsam da yarını sonra düşünsem, hele bir yarın olsa da arkası hep gelse diye dua ettim. Açlıktan aklım da durmuştu, yarım yamalak oldu dua, ama herhalde halden anlayan bir Allah vardı hâlâ. Ağzımdan salyalar akıtarak başımı dayadığım duvarda ne kadar uyudum bilmem. "Pardon" sesiyle sıçradım. Yumuşacık bir dokunuşla, "İyi misiniz?" diye soran kocaman gözler gördüm.

Küçücük yüzüne sonradan kondurulmuş gibi duran dudakları, piyanonun başından yeni kalkmış izlenimi veren incecik elleriyle, sonradan can dostum olacak Rüya'yla işte böyle tanıştım. Yanıma oturdu, başka da soru sormadı. Yandan yandan beni süzdüğünü hissediyor ama kafamı önümden kaldıramıyordum. "İyi misiniz?" sorusu evdeki o son geceyi, yüzümdeki yarayı, kalbimdeki sıkışmayı, minibüsçüyü, börekçiyi peşine takmış, zamanı geri sarmıştı. Avucuma sicim gibi yaşlar boşalıyor, kendimi tutamıyordum. Rüya'nın eli bu kez omzuma, oradan boynuma dolandı. Allah sonunda insafa gelmiş, bana yukarıdan Hızır gibi bir arkadaş mı

göndermişti? Bu kız hiç tanımadığı sümüklü birine durup dururken niye sarılırdı ki yoksa? Durumumu hıçkırıklarla, iç çekişlerle, arada bir önümden tüterek geçen tostlara bakıp yutkunarak anlattım ve "Afferin kız sana" nidasıyla sırtıma şaplağı yedim. Takdir almaya alışık olmayan bünyem alarma geçmiş, gözüm seğirmeye başlamıştı. Meğer evden kaçarak kadının özgürleşme mücadelesinde ilk adımı atmış, cinsel kimliğimin bilincine varmış, birey olmanın onuruna uygun hareket etmişim de haberim yokmuş. Söyledikleri kulağa o kadar hoş geliyordu ki, "Abimden dayağı yiyince canımı zor kurtardım o evden" deyip, hikâyemde bahsi geçen kızın fiyakasını bozmak istemedim. "Evet, evet ben de aynen öyle düşünüyorum, biraz sinirlerim bozuk da ondan, ağlanacak bir durum yok" diyerek sesimin tonunu onunkine ayarladım; sert, kararlı ve kendinden emin... İçimdeki gizli özne, halime bakıp kıçıyla gülüyordu ya, neyse... Rüya bir çayla tost ısmarladı. Elimi yalandan cebime attım, uzunca orada tutup işi baldır kaşımaya kadar vardırınca parasız olduğumu anladı. "Ben şimdi derse gireceğim, sen de okuluna git. Çıkışta burada buluşalım, seni kaldığım eve götüreyim" deyip uzaklaştı.

Bütün gün abime yakalanırım korkusuyla girmediğim kuytuluk, dolaşmadığım sokak, "Bir şey içer misiniz?" diye sormalarına fırsat vermeden çıktığım öğrenci kahvesi, kapısından sıcak üflediğini anlar anlamaz içine dalıp uzun uzun dolaşmadığım mağaza kalmadı... En son Kapalıçarşı'ya kendimi kapatıp akşamı edene kadar bekledim. Rüya'yla okulda buluştuk. Hiç bilmediğim yollardan evine varıp, hiç tanımadığım bir sürü insanla karşılaştım. Meğer Rüya "kaldığım ev" derken ne kadar

haklıymış. Burada bir yere çöktün mü kalıyorsun, yoksa her an birinin ayağına, diğerinin kafasına basa basa yürümek zorundasın. Rüya üstüme battaniye vermek için içeri gitti, ama uzun süre geri dönmedi. Ev arkadaşları "bir sen eksiktin" bakışlarını üzerimden çekmedi. Rüya gelmediğine göre ya fazla battaniye yok ya da olanı da bana kaptırmak istemiyorlar diye düşünerek ayağımı altıma aldım, tünediğim yerde gözlerimi kapattım. Birazcık uyuyabilsem gücüm yerine gelecekti ama sigaradan odadaki hava solunmaz olmuş, yanımdakiler felsefenin temel ilkelerinden bahsederek anlamadığım bir dilde muhabbete koyulmuşlardı.

Sabah kaskatı uyandım, uyuşmuş ayağıma kan yürüsün diye beklerken, siyah beresinin altından çipil çipil bakan gözleriyle kızlardan biri yanıma yanaşıp, "Bir daha görüşmeyiz herhalde, ben çıkıyorum" diyerek kapıyı çarptı. Yer yatağındaki oğlan gözünü aralayıp da beni görünce hemen kapattı. Rüya uyansa da, teşekkür edip istenmediğimin belli olduğu bu evden bir an önce gitsem diye düşünürken, arka odalardan kaşınarak gelen, dün gece hiç rastlamadığım bir oğlan, "Rüya'yı bekleme boşuna, erkenden çıktı. Derse yetişecekti" dedi. Pazarda anasını kaybetmiş çocuklar gibi az kalsın dudağımı büzecek, mızırdanmaya başlayacaktım ki, o şansımı çoktan kaybettiğime ayıp silkindim ve çıktım.

Okyanusa açılan bir gemiye son anda atlamış kaçak yolcuydum sanki. Dümen nereye dönerse oraya gidecek ama kimseye görünmeyecektim. Gemi karaya oturana ya da batana kadar gidecektim böyle. Can simidim Rüya da yoktu artık, mutlaka yüzmeyi öğrenmeliydim. Derme çatma apartmanların, gecekonduların arasından geçerken halime şükür mü edeyim, küfür mü,

bilemedim. Botların içinde büzülmekten paparaya dönmüş ayaklarımı sürüyerek yine Beyazıt'ın yolunu tuttum.

İlk ders İstatistik'ti. Üniversiteli olmanın şaşkınlığına dersin manasızlığı da eklenince, amfinin arkalarında bir yerde, sırt çantamı yastık yapıp yatmaya hazırlandım. Kimse hocanın anlattıklarından bir şey anlamıyor, herkes yanındakiyle laflıyordu. Önümde oturanların iri cüsseleri bana paravan olmuştu. Rakamlarla oyalanıp rahatımı bozamazdım. Tam dalacakken içeri iki kişi girdi; okulda polis istemediklerinden, devrim şehitlerinden falan bahsederek slogan attılar. Aşağıdan yukarı bir dalgalanma olduysa da benim oralara kadar gelmedi. Hoca yılların verdiği alışkanlık ve bıkkınlıkla müdahale etmedi. Girenler sol yumruklarını sıkıp zafer işareti yaparak çıktılar. Yan sıradakilerden biri öğlen dernek toplantısına katılacağını söyledi. "Herkesi bekliyoruz" diye buyururken bana da baktı. Kafamı gayri ihtiyari salladım. Dernek toplantıları bir tür vatani görev sayılıyordu belli ki. Hem devrim yapacaklarsa bir ucundan ben de tutmalıydım. Rüya'nın dediği gibi, madem ben de kendi çapımda devrimci sayılırdım, benim de mutlaka bir derneğim olması gerekirdi...

Toplantıya girer girmez elime tutuşturulan gündem notlarına baktım da, yapılacak bayağı bir iş vardı: Harçların kalkması için bir eylem, YÖK'e karşı yürüyüş, kötü yemekhane koşullarını boykot, her an gelecek faşist saldırılara karşı alınacak bir dizi önlem, vesaire. Keşke bir faşisti görür görmez nasıl tanıyacağımızı da belirtseler diye geçti aklımdan, ama ağzımı açmadım. Belki de bu toplantının dışında kalanların alayı faşistti, toplantıya gelmediklerine göre kesin öyleydi. "Niye bu

kadar az kişiyiz?" diye yanımdaki kıza sordum. "Dernek faaliyetlerini de yasakladılar, herkes cesaret edemiyor ama çoğalacağız, böyle olmayacak" cevabını alınca altıma kaçıracaktım az kalsın. Kalacak yer ararken cezaevini boylarsam tam olurdu yani! Yine de çıkmadım toplantıdan. Korkmak, en azından korktuğunu belli etmek yakışmazdı bana. Kapıya yakın bir yere çöküp konuşulanları dinlemeye başladım. Fakat elimdeki gündemle konuşanların dedikleri birbirini tutmuyor, her kafadan bir ses çıktıkça aklım iyice karışıyordu. Zaten bir saat sonra herkes birbirine laf sokmaya başladı. Benim de sokacak bir lafım olsun diye bir şeyler geveledim, kimse dinlemedi. Çıkışta da her gruptan bir kişi elime gazeteye sarılı kitaplar tutuşturup, "Oku da tartışalım arkadaşım" deyip gitti.

Onlar gitti gitmesine de ben bu gece nereye gidecektim orası hâlâ meçhuldü. Elinde bir adres olmadan yola çıkmak, yoldan medet ummak bir ummanın içine dalmaktı; benim ummanımın sınırları da Beyazıt'tan Süleymaniye'ye kadardı işte. Süleymaniye, ah Süleymaniye... Herkese hamuduyla bağrından söküp verdiğini kendi küçücük, kuytucuk türbesi için vermeyen Sinan'ın saklı sandığı... Ana kucağı gibi bir yer Süleymaniye; pastırmalı kuru fasulyeyi camekândan tanıyıp tütünü en ucuzundan tüttürdüğüm, duvarlarına çarpa çarpa büyüdüğüm yarım memleketim benim...

Öğrenci kahvelerinden birine oturup elimdeki kitaplara baktım, içlerinden birini çektim, Lenin'e denk geldim. Ulan Lenin, daha çocukken senin yüzünden az dayak yememiş, kim olduğunu öğreneyim diye

çalmadığım kapı kalmamıştı... Demek kısmet bugüneymiş ha! Kitabın sağını solunu karıştırdım, belki bir fotoğrafın falan vardır diye, ama ı-ıh. Sobanın etrafında öğrencilerin bir kısmı okeye oturmuş, bir kısmı bıyıklarını yiyerek ve yüksek sesle birbirlerinin sözünü keserek halka halinde tartışmaya koyulmuştu. Garson arada bir çay tepsisini tepemden aşırıyor, göz ucuyla ister miyim diye bakıyordu. Her defasında yüzümü kitapla örtüp aklımca kendimi unutturuyordum garsona...

Bir Adım İleri, İki Adım Geri... Bir gün beni anlayacağını biliyordum be Lenin! Durumuma en uygun ismi nasıl da bulmuşsun kitabına, bak sonunda anlaştık işte... Fakat okudukça satırlar sarpa sarmaya, kafam iyice bulanmaya başladı. Koskoca adam evden kaçmış bir genç kızın hikâyesini mi yazacaktı salak, ne bekliyordun? Sahi bu odun kokulu, başı dumanlı kahvede kimi, neyi bekliyordum ben? Kendi geleceğimi kendim yazacak, evdekilerin ecüş bücüş defterinden adımı silecektim... Dolan gözlerimi yumruğumla sildim. Sakın ağlayayım deme, hazır elinde bulmuşken Lenin'i dinle Hayriye! "İlke sorunlarında iskracı-karşıtlarının muhalefeti, kendiliğindenlik ve bilinçlilik sorununun ünlü sunuluşuna yoldaş Martinov'un yönelttiği saldırılarda ifadesini buldu. Kuşku yok ki, Martinov'u, bundcular ve Raboçeye Dyelo yandaşları, son nefeslerine kadar desteklediler" cümlesine gelene kadar yine iyi dayandım. Kim lan bu Martinov, olay nerede geçiyor, ben bu konuda neyi tartışacağım, şimdi bana ne anladın diye sorsalar ne bok yiyeceğim çarpıntısıyla kendimi dışarı atıyordum ki, toplantıda yan yana düştüğüm kız, zorlama bir şirinlikle sandalyeyi çekip

yanıma yanaştı. "Nasıl gidiyor, çay içer misin?" gibi sorularla başlattığı arkadaşlığını hemen kabul ettim. Meral'miş adı. Ağzından devrilerek çıkan sözleri takip edemiyor, laf yetiştirmekte gecikiyor, ama yine de yanımda olmasından hoşlanıyordum. İkinci sınıfta olduğu için mi yoksa benden daha iri durduğundan mı bilmem, hemencecik güvendim ona. Gerçi o sırada kimi bulsam koltuğunun altına girmeye hazır bekliyordum ya, neyse. Sonunda çenesi yorulup da beni merak edince, ona da halimi özetledim. Bana acıklı acıklı bakacak, omzumu tapışlayıp gidecek diye beklerken, ondan da bir takdir aldım. Kadının kurtuluş hareketinde bu tür çıkışların özgürlük için büyük, ama aşılması gereken sorunlar düşünüldüğünde küçük birer adım olduğunu, beni feminist kadınlarla tanıştıracağını söyleyince yerimde kaykıldım. Ailemin gözündeki hain ve kaçak evlat yaftasından kurtulmaya, arkadaşlar yardımıyla özgür kadın mertebesine tırmanmaya başlamıştım. Kendime Meral'in gözünden bakınca kokmuş kazağımı, çamura batmış botlarımı görmez oldum. Bu yolda gidersem belki arkamdan kitleler de gelir, zirveye bayrağı dikerdim? Şap diye Meral'i yanağından öptüm. Meral bu samimiyet buhranı karşısında iyice şaşkolozlaşıp sandalyesini geri çekti. "Çok iyi bir insansın sen" gibi saçma bir lafla daha yeni edindiğim itibarımdan oluyordum ki, masamıza birilerinin gelmesiyle bu vartayı atlattım. Dernek toplantısındakine benzeyen konuşmalarına dikkatimi veremedim, ama akşamı etmiş, Meral'den de ev davetini kapmıştım ya, bu bana yeterdi.

Kapıyı annesi açtı. Kıçıyla başı aynı büyüklükte bir kadın... Yüzünde yılların ekşimik tadı. Meral'in

arkasında beni görünce, alelacele teyellediği gülücüğü yere düştü. Elimdeki kitaplara daha bir sıkı sarıldım. Bodrum katın tavanındaki örümcek ağlarını saydım. Meral'in, "Anne, bu arkadaşım Hayriye, bu gece bizde kalacak" sunumuyla bir adım öne çıkacaktım ki, kadın diliyle dişinin arasından tıslayarak "Hoş geldin" deyip içeri girdi. Meral de peşinden... Daracık holde dandik bir ayakkabılık ve ben, baş başa kaldık. Ayakkabı sayısından evdeki nüfusu belirlemeye, portmantodaki paltodan babaya dair bir fikir edinmeye çalıştım. Onur, aç ve evsiz insanların üzerinde hiç durmayan bir şeymiş meğer. Şimdi çıksam bu evden, koskoca bir karanlık, ağzını açmış yutmak için beni bekliyor olacaktı, yapamadım. "Girsene kızım içeri" komutuyla hazır ola geçtim. Babası, tente gibi inen kaşlarının altından beni süzüyor, halimden ayaküstü karakter analizi yapıyordu. İyice içime kaçmış bir sesle, "Rahatsız ediyorum" dediysem de, "Geç, geeç!" geçiştirmesiyle salonda bir köşeye sığınıverdim. Sofrada üç tabak, turşu, kirli plastik bir sürahi, kül tablası ve kaymağı sararmış yoğurttan başka bir şey yoktu. Televizyonda Ertürk Yöndem yine ona buna giydiriyor, nursuz yüzüyle pis pis sırıtarak durumu daha da zorlaştırıyordu. Nihayet sofraya geçildi. Annenin önüme pat diye koyduğu tabakla yerimden sıçradım. Kadın mutfağa gidip gereksiz bir telaşla döndü ve tencereyi kafama geçirecekmiş gibi karşımda durdu. Evden kalma bir alışkanlıkla nihaleyi arandım, ama masada yoktu. Biraz yardımım dokunursa kabul oyu alırım umuduyla, kadından önce babanın tabağına davrandım, ama Meral atak yapıp gazete promosyonu tabakları annesine uzatmaya başladı, o da ölçüde eşitlik gözetmeden

nohutları tabaklara saçtı. Pilavın kokusu kendisinden önce gelince, yutkunduğumu kimseler görmesin diye yalandan öksürdüm. Elimle ağzımı kapatmayı ihmal etmeden... Evdeki ağır ve mutsuz sessizliği eskiden beri tanıyordum, ama Ertürk Yöndem adisi her defasında çağrışımlarımın önünü kesiyordu. Babanın ilk lokmayı ağzına götürmesi, onu ağzında evirip çevirmesi, yutup ikinci kaşığa hamle etmesi bizim için başlama vuruşu demekti. Meral'in de tabağına yumulduğunu görünce cesaretlenip nohutları kaşığıma doldurdum. Ardı ardına, nefes almadan tıkındım. Karnımın gurultusunu biraz susturunca Meral'e baktım; lokmalarını hanım hanımcık çiğniyor, kendi kendine gülümseyerek bu sohbetsiz sofraya aklınca şölen havası katıyordu. Evlat olmak diye bir meslek edinmiş de gönüllü çalışıyormuş gibiydi. Bütün gün devrimden, mücadeleden, feminizmden bahseden Meral, evin içinde bildiğimiz etkisiz elemandı. İyi de kadınlar böyle nasıl özgürleşecekti ki? Babasının aman da biricik kızı olarak sus pus oturuyor, ancak babasının komutu, annesinin dürtmesiyle harekete geçebiliyordu.

Anne neden sonra dörde böldüğü kuru soğan ve pilavla gelip masaya iliştiğinde, baba, ağzımı en çok doldurduğum ânı yakalamayı bekliyormuş gibi damperli soruları boğazıma tıkmayı başardı: "Ee, okul bitince sen de mi gazeteci olacaksın , memleket neresi, annen-baban ne iş yapar, kaç kardeşsiniz, nerede oturuyorsunuz?" Sorular önce yavaştan, sonra gürül gürül kulağımda çınlamaya başladıkça hasret gibi ağır, özlem kadar kokulu bir şey kursağıma çöküverdi. Soruların her biri baltayı köküme indiriyor, budanacak yer bulamayınca toprağımı eşeleyip duruyordu.

Babayı başka türlü başımdan savamayacağımı anlayınca, "Ben evden kaçtım amca" cevabını yapıştırdım suratının tam ortasına. Televizyonda, permalı kafalarıyla Özcan cikletleri çiğneyen kadınlar aynı anda balonları patlatıp kayboldular. Sessizlikle teke tek güreşecek gücüm olmadığı için ekmeğimle tabağımı temizliyor, işi uzattıkça uzatıyordum. Evin anasının bileziklerini o sırada gördüm. Ama o annem gibi şıkırdatmadan geldi, tabağımı çekip götürdü. Kolunda servet taşıyormuş edasıyla şükrederek severdi annem bileziklerini. Her bir bilezik geleceğimizi temsil ediyordu. Satmaya kalksa sırtımız yere gelmez sanır, her gün para sayar gibi sayardı onları. Allah korusun sıkışırsak bilezikler ne güne duruyordu? Altından daha değerli ne olabilirdi? Arada bir, "Bugünün parasıyla ne kadar eder?" diye sorar, düğün gecesine bir koşu gidip küflü hatıralarla geri dönerdi.

Kafamın içinde şıkırdayan bilezikler, babanın suratıma üflediği dumanla dağıldı. O masadan kalkıp koltuğuna kuruldu, ben de Meral'in kafa çağrısıyla boyası kavlamış bir odaya geçtim. Yüklüklere alışıktım da rutubetle ilk defa tanışıyordum. Yorganlar da benim gibi içeride yanan sobadan nasibini alamamış, katır kutur duruyordu bir köşede. Meral elime pazen bir pijama tutuşturup annesine yardım etme bahanesiyle yanımdan sıvışıverdi. Yabancı bir evde olmak, eve yüklediğin her türlü anlamı safrasıyla kusmak demekti. Yabancı bir ev, dışarıdan gelen için tüm evlerin kalın bağırsağı, zamanla biriken her şeyin posasıydı. Ömürlerini kahverengi kadife perdelerin arkasında çürütmüş hâkim amcaların evine nasıl bırakıldıysam aynen öyle, kendimi ensemden yakalamış, aile denen

bataklığın içinden çıkarıp nah bu odaya atmıştım. Kapının arkasındaki Singer dikiş makinesinden rengârenk iplikler sarkıyor, yerdeki birkaç çorap başparmaklarındaki deliklerin yamanmasını bekliyordu. Yatağın yanındaki hurcun içinde yağmur bulutları dolanıyordu. Beni bir çiy tanesi olarak sabaha kötelemek için başımda nöbet tuttukları belliydi. Mavi çizgileri solmuş çarşaflarda en son kimin yattığını düşünürken duydum Meral'in annesinden yediği fırçayı. Ne idüğü belirsiz, kaçak bir kızı eve aldığı için burnundan soluyordu kadın. Çatal-bıçak gürültüsüyle yarışan sesi odayı daha da soğutunca ışığı söndürdüm. Bu kadın yastığın içine pamukla birlikte kesin bir sürü çakıl taşı da tepmişti. Odanın hemen yanındaki banyoya, baba, nohutların verdiği gazla dört nala koştu. Anne, "Hiç gözüm tutmadı bu kızı, zaten öküz gibi yedi" dedi, hemen yorganın altına kaçtım, gözlerimi yumdum, bulutlar birdenbire yağmur indirdi.

Küçükken elektrik parası fazla gelmesin diye yatağıma el feneriyle girer, bakkaldan artan paralarla aldığım kitapları okurdum. Yorgana vuran ışıkla harikalar âlemine dalar, çiçekli koridorlardan geçerek istediğim her yere konardım. O ışıklı evrenimin içinde her şeyi yıkıp yeniden yapmak mümkündü. Çok güçlü olup kırıp dökmek, çok narin olup sevilmeyi beklemek serbestti. Şişeden çıkan cinlerim emrimdeydi... Fenerin pili kitaptan önce bitince, o âlemde yaşamaya rüyalarda devam etmek için uykuya bırakırdım kendimi. Aklımın ermediği işlerde rüyalarıma danışır, orada mutlaka gizli bir anahtar bulurdum. Rüya göremediğim, görüp de hatırlamadığım zamanlarda uykuya küserdim, eli boş geldi geceye diye.

Oysa şimdi gözümdeki çapakla, karı kirleten botlarımla Merallerin evinden çıkıp okula doğru yürürken kanlı canlı bir Rüya duruyordu karşımda. Beni bilmediğim yataklardan, istenmediğim kapılardan çekip almaya gelmişti. "Sana ev buldum Hayriye" dedi. Sesi Bakırcılar Çarşısı'ndan Vezneciler'e, oradan Laleli'ye gidip geldi. Bu cümleyi cümle âlem duysun istedim. Bir anda Rüya'nın sesiyle yankılandı her yer. Sevinçten lâl olduğumu görünce, yanındaki kıvırcık saçlı kızı önüme doğru iteledi, "Bak bu da ev arkadaşın Ayşe" dedi.

Ayşe'yle ikimiz Çapa'nın arka mahallesindeki evimize girdik. Onun kamyon şoförü babasından gelme harçlığı, benim de birkaç kitapla dolu naylon torbam ve sırt çantam vardı. Tahta kapıyla ayrılan ve böylece iki oda süsü verilen evin iki köşesinde birer somya duruyordu. Ayşe'nin makyaj malzemeleri, Ayşe'nin giysileri, Ayşe'nin peyniri, Ayşe'nin şampuanları vardı. Yerleri kirden yal olmuş banyonun ışığı yanmıyordu, mutfağındaki taş tezgâh o kadar soğuktu ki, buzdolabına da gerek görülmemişti. Karşıdaki kahvenin üzerine devrilecekmiş gibi duran apartmanımızda çoğunlukla öğrenciler yaşadığı için, eve giren çıkana kimse karışmaz, bir şeye ihtiyacımız olursa alt kattakiler yardım edermiş. Bu ayın kirasını ödemiş de, önümüzdeki aydan itibaren bölüşecekmişiz. Hemencecik bir iş bulup halledermişim, kafama hiçbir şeyi takmayacakmışım. Ayşe car car konuştukça hayatın o kadar da zor olmadığına inanacaktım az kalsın. 1.50'lik boyuyla taşıyamayacağı yükün altına girmemeye ahdetmiş gibiydi Ayşe. Rahatlığı, neşesi,

kıpır kıpırlığı yüreğime su serpmişti. Yedek anahtarları elime tutuşturup, "Hadi hayırlı olsun" diyerek uçtu gitti.

Necatigil'in evin yalın hali dediği bu muydu acaba? Şimdi ben bir cüce miydim yoksa dev mi? Nerede, ne zaman iş bulacak da kirayı ödeyeceğim diye düşünüp dertlenmeli miydim, özgürlük bayrağını dikerek sevinmeli mi? Şaşkınlıkla somyaya uzanıp içime kıvrıldım. Üzerime, en dalayanından incecik battaniyeyi örttüm. Gözlerimi evin boşluğuna diktim, sessizliği dinledim. Yalnızca bana ait olan sessizliği... Yalnızlığı seyrettim sonra, önümde gittikçe çatallanan bir yol gibi yalnızlığı, nereye sapsam orada beni bekleyen, kavuşup kavuşup dalaştığım yalnızlığı... Gözlerimi kapattım. Büzgülü kumaşının delik yerini kumbara yaptığım, beni bulsunlar diye arkasına saklandığım, babamın kucağına hop diye atladığım sarı koltuğu koydum şu köşeye, yanına da zigon bir sehpa. Vazoda papatyalar... İlla ki bir çalışma masası, üstünde geceler boyu tıkırdatacağım bir daktilo... Tam karşısına da bir kütüphane. Ama duvardan duvara! Masamın üzerinde, elektrik parasını umursamadan yanan küçük bir lamba... Evi döşeyince rahatladım. Sokakların, kem gözlerin, iğneli sözlerin kirini pasını pencereden dışarı attım.

Zamanı yırtan çıngıraklı bir sesle fırladım yerimden. Boş duvarlara çarparak bir uzun, iki kısa dolandı evi ses. Kapıya koştum. Karşımda, sakallarında akşamdan kalma tütün, bir-iki pirinç tanesi, kafasında kızıl yıldızlı beresiyle bir oğlan duruyordu. İçeri gayet rahat dalıp elimi sert bir şekilde sıkarken saydı künyesini. Adı Sinan'mış. Hukuk'ta okuyormuş. Ayşe kafa kızmış, ee bundan sonra ben de burada yaşayacaksam komşuculuk oynayabilirmişiz. Cebinden tortop olmuş

sigara paketini çıkardı. Bir tane yakıp bacak bacak üstüne attı. Bana pek soru sormadı, daha çok benden önce evde kalan kızla bir-iki takıldıklarını, kız yaramaz çıkıp da kirayı ödemeden arazi olunca Ayşe'nin ne kadar zor durumda kaldığını falan anlattı. "Sen de yamuk yapma ha!" diyerek, kalıbından beklenmeyecek öğütler verip durdu.

Tam olarak niye geldiğini belki söyler diye, bünyeme bir türlü oturtamadığım kibarlık kırıntısıyla bekledim. "Bir çay koy da içelim" faslına geçince, "Ben biraz ders çalışacaktım" dedim. Sinan, "İyi, çalış çalış aferin" deyip evde dolanmaya başladı. Bu tanışmayı kanlı bir sonla bitirmek istemiyor, ondan daha çok erkeklik taslayacak potansiyele sahip olduğum halde kendimi tutuyordum. Hem Ayşe'nin iyi arkadaşıysa, ayıp etmek olmazdı. Ama ilk defa hiç tanımadığım bir erkekle yalnız kalıyordum. Burası artık benim de evim olduğuna göre bir şeyler yapmalıydım.

"Sizde fazla ampul var mı?" sorusu öyle anırarak gülünecek bir soru değildi. Pirinçleri, tütünleri yere saçarak sakalını sıvazlarken, "Nalbur muyum kızım ben?" dedi. Ben bir ton yüksekten, "Ne gülüyorsun, sordum işte" deyince de, gitti, evinden getirdi.

Karanlık banyonun ortasında, bir ayağı yamuk sandalyeyi tutuyor, Sinan'ın apış arasına burnumu sokmamak için kafamı oynatıp duruyordum. Sinan tavandan sarkan kordona yapışmış, ağaca asılı maymun gibi uğraşıp duruyordu. Ikınarak "Kıpraşıp durma kızım" deyince daha fazla dayanamadım. "Bi daha kızım dersen tekmeyi koyarım sandalyeye" deyiverdim. Sesime onunkine yakın bir ton katmak işe yaramıştı. Sinan maymunluktan uysal bir kediye döndü, biraz

daha uğraştı, sonunda, "Bir elektrikçi çağırın, ben ne anlarım" diye söylenerek defoldu.

Çaydanlıkta ısıttığım suyu bir kovada ılışlayıp günler sonra ilk defa yıkanınca Sinan'ın her türlü ukalalığını unuttum. Kapıdan sızan ışık bedenime değdikçe kolumu bacağımı ilk defa görmüş gibi oldum. Sabunu baldırlarımda yuvarlıyor, kirimden, çapağımdan arınırsam derimin altından yeni biri çıkacakmış gibi ovunuyordum. Titremekten ayaklanmış göğüs uçlarımı sakinleştirmeye çalışırken durdum. Kese atmaya gelip tımara girişen anam yoktu artık arkamda. "Hadi ya iki saat oldu, çık şurdan" diye kapı yumruklanmıyor, kimse ışığı söndürüp dışarıdan korkutucu sesler çıkararak beni ağlatmaya, yalvartmaya çalışmıyordu. Her maşrapa suda çocukluğum da ayağımın altından akıp gidiyordu. Bir banyodan ötekine girene kadar geçen zamana büyümek mi deniyordu yoksa?

Siftah

Kimse arayıp sormadığına göre artık kaçak sayılmam herhalde. "Dön eve" diye peşimden gelen, sandığım gibi saçımdan sürükleyen kimse yok. Demek ki evdekiler de rahatladı benim gibi. Baş edemeyeceklerini anlayınca, gözden çıkardılar belki de... Pişman olacağımı, açlıktan ölmemek için kapılarına dayanacağımı bekliyorlar ya da... Onlar bekleyedursun, sokaklardan korkmuyorum artık. (Nasılsa cebimde arada bir başını okşadığım, babamdan kalma paslı çakım var.)

Çapa'nın kenar mahallelerinde kaybolarak okula kadar yürüdüm. Yürüdükçe boy atacakmış gibi uzadım da uzadım. Yol kenarındaki ağaçlara, mahmur insan yüzlerine baktım. Her birinin derdine kendiminkini ekledim. Sabahların kesin bir bildiği vardı, en çok yola koyulunca anlaşılan.

İnkılap Tarihi dersine, Atatürk'ü övmekten başka bir şey anlatmayan hocanın yüzüne bakmadan girdim. Bir an önce bitse diye homurdanırken, devrimciler yetişti imdadıma. Faşist bir saldırıda öldürülen Cavit Orhan Tütengil için anma yapacaklarmış öğlen. Bütün devrimcileri bekliyorlarmış. Hoca, "Çıkın sınıfımdan dışarı" diye bağrındıysa da dinletemedi. Yanımdaki birkaç kişi, üstlerine yürüdü ama onlar tınmadılar. Dernekte gördüğüm, bana Lenin'in kitabını veren oğlan da vardı aralarında, Meral de. Göz göze geldiğimizde Meral'e gülümsedim ama kafasını çevirdi, mesai saatinde gülemezdi belli ki.

Yanımdaki kıl kuyruklu kıza ölenin kim olduğunu, niye öldürdüklerini, olayın ne zaman olduğunu falan sordum, o da benden beterdi. Ders çıkışı Leninci oğlan koridorda yakaladı, adı Türker'miş. İyi ki dün banyo yapmışım diye düşündüm, o ölenin kimliğini açıklarken. "Okudun mu kitabı?" sorusunu ertelemek için aklıma geleni söyledim. Bir ara koluma dokundu, ürperdim. Dediklerini anlamak için kendimi zorladım. "Artık hep birlikte hareket edeceğiz" dedi. Kaşlarına baktım, çatınca kirpikleri değiyordu. "Taraf olmayan bertaraf olur" dedi, bıyıklarındaki kızıllıklar çok hoşuma gitti. Sigarayla sararanları ayıklayıp dudaklarına gözümü diktim, ne kadar da dolgundular. "Örgütlü olmayan hiçbir eylemden sonuç alamayız" dedi. "Ben seninle örgütlensem ne güzel olur Türker" diye fısıldadım kendime. O kadar insanın içinden beni seçmişti bir kere, buna layık olmam lazımdı. Katılacağım ilk eylem olduğunu öğrenince, "İyi işte, siftahı bizimle yap" dedi. Gülünce gamzesini de gördüm ya, artık hayır demem imkânsızdı. Sözleşip ayrılırken elimi sıktı, o da benimle tanıştığına memnun olmuş. Sevinmenin sevilmekle bir ilgisi var mıydı acaba? Varsa, ikisiyle de bir gün tanışabilecek miydim?

Meral koluma girince kendime geldim. "Evdekilerin kusuruna bakmadın, di mi? Hadi gel, sana fasulye ısmarlayayım" dedi; her şeyi unutup peşine düştüm. İçinde bulunduğum arkadaş çevresi beni sarıp sarmalıyor, dışarıdaki soğuğa onlar sayesinde karşı koyuyordum. Karnım iyice doyunca, bu kez ben Meral'in koluna girdim. Üniversitenin kapısına kadar yürüdük, sonra herkes birbirinin koluna girdi. Türker'le yan yana düşmedik, çünkü o en öndeydi. Etrafına

toplanan kalabalığın ortasında konuşma yaptı. Sesini birer ok gibi herkese isabet ettirmeye çalışıyor, hedefi tutturduğunda o da kalabalıkla birlikte coşuyordu. Gözümü bir an ondan ayırmıyor, söylediklerini sloganlarla kesenlerin hızına yetişip ben de bağırmak istiyordum ama sesim çıkmıyordu. Daha doğrusu, zavallı adamı öldürenlere bir çift laf etmek için muhatap bulamıyordum. En iyisi Türker gibi sol yumruğumu kaldırıp yukarılarda bir yerleri işaret edeyim dedim, lakin kendime şekil şemal verene kadar, sırtıma yumruğu yiyip yüzüstü yere kapaklandım. O hengâmede "Neco geliyor, kaçın!" diyenlere, kimin nesidir diye soramadım. Arkasında coplu adamlarıyla yaklaşan çopur suratlının, polis şefi Necmettin Yıldırım olduğunu, daha bir çok şey gibi sonradan öğrendim. Bir yandan polisler, bir yandan eli sopalılar üzerimize koşuyorlardı. Sopalar ve taşlar havada uçuşmaya, az önce kol kola yürüyenler sağa sola kaçışmaya başlamıştı. Yerdeyken pantolonuma baktım, iyi ki yırtılmamıştı, yoksa ne yapardım? Avucumdaki taşı toprağı temizlerken, birden yerden havalandım. Yaramı Türker'in güçlü ellerine teslim ettim. Bir yandan koşuyor, bir yandan da saldıran faşistlere sövüyordu. Arka sokaklarda soluklanırken, alnının kanadığını görünce elimin acısını unuttum, yarısı sümüklü mendilimi ters çevirip yarasına bastım. Yüz yüze ve nefes nefese, bir duvar dibinde durduk. O ânı milat belledim. Düştüğüm çok olmuştu da, yerden kaldıran biriyle ilk defa tanışıyordum. Ben de memnun oldum Türker dedim, bu eylemden çok memnun oldum.

Yokuş

Kim dedi ki hep düzlük olacak yolum diye; aha şimdi de tırman tırman bitmez bir yokuşun başındayım. Birazdan nefesim tükendiğinde ve en tepedeki evin kapısını çaldığımda, sekiz yaşındaki bir kız çocuğuyla karşılaşacağım. Annesi onu bana emanet edecek, ben kendimi ona. Hafta sonları bütün gün bir arada olmanın bedeli 25 lira, tam da payıma düşen kira kadar. Aynı zamanda sıcak bir ev, çeşit çeşit yemek, çoktan kurulmuş bir düzen demek... Yine de neyle karşılaşacağımı bilmeden yükleniyorum bacaklarıma, beni taşımaktan onlar da illallah dedi, zonklayıp duruyorlar da yüz vermiyorum.

Kapıyı yurt müdiresi gibi bir kadın açıyor. Girer girmez yapılacakları, geliş-gidiş saatlerini, çocuğun bale kursuna götüreceği çantanın nasıl hazırlanacağını, baleden sonraki banyo faslını, çalıştırılacak dersleri, kahvaltıda yenecekleri, uyumak isterse başucunda okunacak kitapları tek tek, her bir ayrıntının üzerinde tepinerek anlatıyor. Nasıl bir insan olacağımızı, nasıl bir evde doğduğumuz mu belirliyor acaba, diye kıza bakıyorum. Balerin mi olacak ileride, başarılı bir doktor mu, yoksa anasına inat hiç kimse mi? Gözlüklerinin arkasından o da beni kesiyor. Hiç yanaşacak, beni sevecek gibi bakmıyor. Daha çok, ikiniz de gitseniz de bir kafamı dinlesem havasında.

Çocuk sahibi olmadan bir çocukla geçen zaman nasıl olabilir ki sorusu, yokuş boyunca sırtımdan inmediği

gibi, evde de peşimi bırakmıyor. Kızın çakmak çakmak bakışlarıyla iyice keskinleşti üstelik, içime bir kasvet çöktü. Hiçbir duyguyu kursağında saklayamayan yüzüm kendini ele vermiş olmalı ki, müdire hanım, "Bugün bir deneyelim, anlaşabilecek misiniz bakalım" dedi. Evi ve kızı bana teslim etmenin tedirginliğiyle, birkaç talimat daha sayarak gitti. Evin ortasına çok fena bir sessizlik düştü. Onu yerden kim önce alırsa durumu o kurtaracaktı. Küçük kız hiç oralı olmadı. "Kahvaltı hazırlayayım mı?" sorumu omuz silkerek geçiştirince, az kalsın ağlayacaktım. Benim hiç bakıcım olmadığı gibi annemin de bana bakacak hali yoktu. Ne yapacağımı, işe nereden başlayacağımı ezelden beri bilmiyordum işte. Hem nasıl olurdu baleye giden çocuklar, bizim mahallede niye hiç yoktu? Çocukluğum durmadan patlayan toplar, arkamızdan kovalayan deliler, komşuların tepemizden aşağı döktüğü bir leğen su kadardı.

Daha kadın olmadan, hafta sonlarıyla sınırlı anne mi olacaktım? Peki ama nasıl? Bir çocuk bakıcıdan ne isterdi? İlgi, iş, getir-götür... Hangisini önce yapacak, çocuğun gönlünü nasıl kazanacaktım? Durup dururken, "Ben bugün süt içmeyeceğim" diye bağırınca, elim ayağıma dolandı. Paralı bir asker olarak, süt içmesi gerektiğini söylersem annesine yaranacak, ısrar edersem bu küçük kız tarafından işten kovulacaktım. Bizim evde "yemem-içmem" yasak olduğu için böyle durumlarda ne yapılacağından habersizdim. Doğduğum evde bir şey ya vardı ya da yok. Yok olan istenmez, var olan ancak verilirse alınırdı. En yakınlarından bile bir şey istemek, en büyük ayıplardan biriydi. Komşu gezmelerine giderken iyice doyurulur, burnumun

ucundan geçen mis gibi keklere, pastalara yutkunarak baktığım halde bir lokma yiyemeden eve getirilirdim. Annem ortalığa döküp saçarım diye saçma bir korkuya kapılırdı. Çişim yokken bile, evden çıkmadan kırk kere tuvalete sokardı. Şimdi ne isteyip istemediğini bilen bir çocuk vardı karşımda, hasedi bir yana bırakmalı, anasının talimatlarına en uygun ve durumu kurtaracak bir çözüm bulmalıydım.

Sonunda kızın huysuzluğunu balla kestim. "Sen sütü balla denedin mi hiç?" sorusunu ikiye böldüm. Birazını ona verdim, birazını kendime ayırdım. Bardakları tokuşturarak kafamıza diktik, kaymakları bıyıklarımızdan temizledik ve anlık da olsa küçük kızı patronluktan alaşağı etmeyi başardım.

Bale kursunda, pırlanta yüzüğünü durmadan parlatarak şişinen bizim komşu Süheylalardan bir sürü vardı. Tütüsünü giydirdiğim emanet kızımı içeri yolladıktan sonra, kısa bir an kestirmek için kafamı duvara dayamak, etrafımdaki uğultuyu sinek kovalar gibi elimin tersiyle itmek istiyordum. Yanımdaki yanık saçlı, bol makyajlı kadın, "Sizinki padödö yapabiliyor mu?" diye sorunca sineklerle birlikte uykum da kaçtı. Havaya "hö"yle başlayan, gerisi anlaşılmayan, hörültülü bir ses savurdum; üzerime dikilmiş bakışların arasından kısa bir eğri çizdirip kadının böğrüne sapladım. Kıs kıs gülmeleri, "Ayol bu bakıcı belli ki, ne bilsin" fısıldaşmalarını, birörnek kırmızı tırnaklı kokona anaları arkamda bırakıp dışarı çıktım. Kapının önünde gıcır gıcır bir Mercedes'e yaslanmış duran, takım elbiseli bir adam sigara uzattı. O şoförlüğü, ben de an itibariyle bakıcılığı kabullenerek derin bir nefes aldık, aynı dumanın altında sessizce anlaştık.

İlk gençliğimin tam üç yılı, küçük bir kızın peşinde annelik provaları yaparak geçti. Çocukluk uzun bir uykuya yatırılsa, uyandığımızda yol yarılansa, hiç hırpalanmasak diye düşündüğüm de oldu, onun önüne çarşaf gibi açılmış, milimetrik hesaplarla projelendirilmiş gelecek planına bakıp kıskançlıktan çatladığım da... Evcilik oyunlarında hizmetçi de oldum, şımarık bir çocuğun elinde oyuncak da... Şu kız zıbarıp yatsa diye çok dua ettiğim de, bacağımın arasına alıp kahkahalarla yıkadığım da... Eşek kadar oldum, hâlâ markette falan ağzım sulandıkça hatırlarım o günleri; ah be çocuk, hangimiz diğerini büyüttü bilmeden, o yokuşu senin için ine çıka düzledim de, sen kavanoz dolusu şokellandan bir parmak bile vermedin ya, canın sağ olsun...

Türker'i seviyordum, usul usul, gizli gizli... Ayşe'yle Meral ise alenen, hem de gözümün önünde. Her daim yırtık donun ağında bekleyen Sinan'ı saymazsak, evimize gelen gidenlerin çoğu Ayşe'nin arkadaşlarıydı. O gece Türker elinde bir galon şarapla içeri girmiş, kuyruğuna takılanlar da ellişer gramlık kuruyemiş paketlerini yırtarak masaya bırakmışlardı. İyi ki Rüya da vardı. Onun yanında kendimi güvende hissediyor, bedenini taşıyış biçimine, kendinden eminliğine, kadın doğmuş gibi bir edayla gülümsemesine hayranlık duyuyordum. Ben onun yanında tam bir sokak çocuğu, kalın fitilli kadifesi kirden üzerine yapışmış, kaşı-bıyığı gür Pala Hayriye'den başkası değildim. Elimi ayağımı onun gibi kullanmak, gözlerimi onun gibi süzmek için ayna karşısında nice temrinler yapsam da boşunaydı, dedim ya Rüya gerçekten de bu dünyaya kadın olarak gelmişti, ben en fazla onun yanında staj yapar, parça pinçik öğrendiklerimi yakışıklı oğlanlara göstereyim derken elime yüzüme bulaştırırdım.

Türker yeni eylem planlarından bahsederken, Ayşe'yle Meral iki yanında nöbete durmuştu. Biri elindeki fıstıkları arada bir ağzına veriyor, diğeri tam lafının ortasında gaza gelip bardağını tokuşturuyordu. Benim yattığım odanın kapısını kapattığımız için küçücük salonda safları sıklaştırmıştık. (Bu lafı da geçen günkü eylemde öğrenmiştim.) Yanıma düşe düşe pasaklı Sinan düşmüştü. Rüya benim gibi bağdaş kurup yere oturacağına, sandalyede dimdik durarak ciddiyetle

konuşulanları dinliyordu. Allah'ım ben ne zaman anlayacaktım Türker'in dediklerini, ne zaman ben de onlar gibi, bazı şeylere "diyalektik olarak" karşı çıkacaktım... Bir tek Türker'in diline doladığı Lenin'i duymuşluğum, Özal'ı da televizyonda görmüşlüğüm vardı. Birinin teorisi diğerinin pratiğini mutlaka alt edecekti. O günleri görecektik, o günleri biz yapacaktık. İyi de ben bu cehaletle devrime nasıl katkıda bulunabilirdim ki? Bir an önce bütün kitapları okuyup onlara yetişmeli, Özal'ın politikasındaki gedikleri tek tek tespit etmeliydim.

İlk kez tattığım şarabı şerbet niyetine arka arkaya yuvarlayınca, aklımın kapıları açıldı, cüretim kendini can havliyle dışarı attı, "Gerçek bir devrimciyi serbest ekonomi koşulları durduramaz, üretimden gelen gücümüzü kullanmamız lazım" deyiverdim. Evet, evet, bendim bunu diyen, bendim ayakta duramayan, bendim kusarken Türker'in başımı tutmasından utanan, bendim kızlar kıkırdarken siktiri çeken, bendim şu an ölsem de kurtulsam diye diye böğüren...

İçimdeki her şeyi gecenin ortasına çıkarınca, benden geriye bir şey kalmamıştı. Bir tek Rüya'nın gözü, mesafeli bir dikkatle üzerimdeydi. Diğerleri kaldıkları yerden tartışmalarına devam ediyor, Ayşe arada bir pire gibi zıplayarak mutfağa gidip sonra yine Türker'in yanına konuyordu. Ağzımı açacak halim yoktu, zaten böylesi herkes için daha hayırlıydı.

Bir ara Türker tuvalete gitmek için ayaklandı, yanımdan geçerken yanağımdan makas alıp "Acemi ayyaş, nasılsın?" deyince kızlar birbirleriyle yarışırcasına gülmeye, kendilerini oradan oraya atmaya başladı. Rüya gözetleme kulesinden bakıp herkesle

dalga geçen havasını bozmuyor, Sinan ağzındaki çekirdekleri saça saça çürük dişleriyle sırıtıyordu. Türker'in kurmayları da yüz bulmuş, "Bir daha kusarken tam şuraya isabet ettir" diyerek, salonun yırtık muşambasını gösteriyorlardı. Mahcubiyetle karışık bir bezginlik çöktü üzerime. Gidecek yerim, şunları kovacak cesaretim olsa bir dakika durmazdım ya, Türker arkadan boynuma sarılıp "Dalga geçmeyin yoldaşımla" deyince, vücudumda sinir namına bir şey kalmadı. İlk defa duyuyordum kokusunu. Biraz Hacı Şakir, biraz nikotin, biraz şarabın ekşisi, biraz da terinin demi, yetmişti kendimden geçmeme... Elini tuttum, pütür pütürdü. Yüzümü yüzüne döndüm. Hafif şehla mıydı, yoksa o da mı sarhoş olmuştu anlayamadım. Böyle kalsak ne güzel olur diye iç geçirirken, birden yanı başımızdaki duvar yumruklanmaya başladı. Yan daireden öğrenciler "Kızlar aam, aaaam, bize de aaam" diye bağırıyor, ergen erkek küfürleriyle ortalığı inletiyorlardı. Türker'in demin kaymaya yüz tutan gözleri, bu kez yerinden fırlayacak gibi oldu, ikimiz de elimizi sobaya değmiş gibi çekiverdik birbirimizden. Kızlar adlı adınca dillendirilen ve ısrarla talep edilen organ kendilerinde olduğu için başlarını yerden kaldırmıyor, oğlanlar gizli niyetleri yüzlerine vurulmuş gibi, ağızlarına çerez tıkıp duruyorlardı. Yan daireden taşıp da aramıza düşen, duvarlara çarpa çarpa evin içinde dolanan o ses yoldaşlığa gölge düşürmüş, her birimize kadınlığı ve erkekliği en kabasından bir narayla hatırlatmıştı. Gamsız, umursamaz sandığım Ayşe bile, havadaki ağırlığı dağıtmak, hararetli tartışmaya geri dönmek için bir şeyler saçmalayıp vazgeçti. Bir tek Sinan, kendisinden beklenmeyecek bir

çeviklikle kalkıp sessizce evden çıktı. Kâğıt inceliğindeki duvarlardan, Sinan'ın eve girip naracıları susturduğunu, hatta bir ikisine giriştiğini duyduk. Kimse neyden, niçin utandığını bilmiyor ama yine de bu duygudan paçasını kurtaramıyordu. Soba da inadına sönmüş, evin içi iyice buz kesmişti. Giderken Türker, kimseye "Hoşça kalın" demedi. Rüya, tanık olduğu durumdan asil ruhu zedelenmiş gibi bir tiksintiyle herkesten önce kaçtı. Meral de Türkerlerin peşine takıldı. Ayşe'yle ortalığı topladıktan sonra, hiç konuşmadan odalarımıza çekildik.

Battaniyenin altına girdim, başımıza gelenleri başa sarıp kıkırdamaya başladım. Dudaklarımın arasından kaçan bir-iki kahkahayı elimle içeri itip, battaniyeyi ısırdım. Fakat ne yapsam olmuyor, çata pat yutmuşum gibi karnım ağrıyordu. Hele Türker'in gözlerindeki ani optik kaymayı, gayri ihtiyari memelerime bakmasını, geri çekilip sersemlemiş gibi kafa kaşımasını kare kare düşününce kendimi durduramıyordum. Maruz kaldığımız durum kötü ve alçaltıcı, bir o kadar da tuhaftı işte. Yarın kapıda birini yakalarsam, ayık kafa üzerine yürüyecek, hadlerini bildirecektim ama şimdi gülmek geliyordu içimden. Öğrenilmiş bir refleksle elimi bacaklarımın arasında kavuşturmam, kızların saçlarıyla oynayarak tek bir noktaya kilitlenmiş halleri, erkeklerin fos diye sönen havaları komik gelmişti bana, ne yapayım? Hele yüzünü hiç görmediğim babaannem de gaipten çıkıp, battaniyenin altına girince gecenin bana kalan kısmı iyice şenlendi. Babaannem... Adını ağzımda yadırgayarak çiğnediğim, babama bile yakıştıramadığım, rabbi yessiri silinmiş suratı, yuvasına gömülmüş gözleri, iki tel kalmış saçlarıyla görenlerde

daha çok korku uyandıran, mahallenin eli maşalı koca karısı, hakkında anlatılan birkaç edepsiz hikâyenin başkahramanı... Bu gece aklıma gelmesi boşuna değildi hani; çeşmeye yakın kerpiç evinin bir göz odasında perdenin arkasına saklanıp, güzel genç kızların yolunu gözlermiş; yok oğluna hangisini alacağını kestirmek için değil, kızları meraktan kudurtmak, is kokulu evinde sinsi sinsi kendini eğlendirmek için. Öğlen olup da ellerinde bidonlar, fileler ya da nakış torbalarıyla geçen kızlar, nereden geldiklerini bilmedikleri bir sesle irkilirlermiş. Babaannem sesine sapık erkek tonu katıp, bizim arsız komşuların duvarı delen arzularını, haylaz bir oyunbazlıkla sokağa fısıldarmış... Kızların utanma, kıkırdama, şaşalama, koşarak kaçma, birbirlerinin koluna girip hızlanma, camlardan fail aranma hallerini izlemeye doyamazmış. Hiç enselendi mi, bu huyundan tam olarak ne zaman vazgeçti öğrenemedim ama ondan kalan sepya fotoğrafa bu hikâye cuk oturmuştu. Gecenin bu vakti babaannemle, komşu erkeklerin aynı dertte buluşmaları da ayrı bir panel konusuydu ya neyse... Ne o zamanın genç kızları, ne de biz bir adım öne çıkıp; "Var ulan var, ne yapacaksınız ha? Hadi gelin bakalım" dedik mi, diyemedik. Zurnanın zırtladığı yer belki de tam burasıydı ve benim bu döngüye son vermem farz olmuştu.

Bu sorunun ağırlığından, nefesimin buharından, babaannemin nursuz suratından boğulacak gibi olunca battaniyeyi üzerimden savurdum. Yatakta biraz doğrulup, kulağımı duvara dayadım. Çıt yoktu. Gözlerimi yumdum, Türker'in etli dudaklarını düşünerek duvara tık tık, iki kere vurdum.

Kemer

Acilen bir karar vermem lazımdı: Sosyalist feminist miydim, yoksa radikal feminist mi? Sadece kadınların bir araya geldiği bir başka toplantıya daha Meral'in zoruyla girmiş, arkalarda bir yere sinip bu iki soru arasında sıkışıp kalmıştım. Politik duruşumuz mu önemliydi, kadın kimliğimiz mi? 8 Mart'a kadar neler yapacak, bilinç yükseltme gruplarını yaşatabilecek miydik? Hah dedim içimden, yaşatsanız da ben öyle girsem bu toplantılara... Erkekleri aramıza almayalım diyenlerle, işbirliği yapmak isteyenleri dışlamayalım diyenler fena halde atışırken, ben kafamda yuvasını arayan karıncalara yol göstermeye çalışıyordum.

Yapılacak işleri feminist ablalarımdan biri saydıkça sayıyordu: Okuldaki panolara asılacak duyurular, hazırlanacak afişler, fotoğraf sergileri, dayağa karşı dayanışma toplantıları... Bu sonuncu başlık tam bana göreydi, gayri ihtiyari el kaldırmamla bütün yüzler bir anda bana dönüverdi. Her birini yeni görüyormuş gibi gülümseyerek selamladım. İçlerinden bir tek Meral'i tanıdığım için en çok ona bakarak, en titrek sesimle, "Çok gerekli tabii" dedim. Millet fikir beyan edeceğim diye beklerken, ben saçmalamanın verdiği utanç ve kadın sömürüsüne karşı ne yapmam gerektiğini hâlâ bilememenin çaresizliğiyle çekirdeğime kaçtım.

Peki ne zaman bu kadınlar kadar akıllı olacaktım, her biri "Bedenimiz bizimdir" derken nasıl bu kadar dik durmayı başarıyordu? Bense durduğum yerde boyuna

kambur büyütüyordum. Evden kaçmakla bitmiyordu iş, daha bir yığın sorun vardı ve onları dinledikçe içim kararıyor, bir çıkış yolu göremiyordum. Onlar beden diyordu, ben yenmiş tırnaklarıma bakıp yüzümü ekşitiyordum. Cinsel tacize hayır kampanyasından bahsediyorlardı, boynumu yerinde tutamıyordum. Bu kadınlarla benzer geçmişlerden mi geliyorduk sahi? Peki bundan sonra nereye gidecektik, gidebilecek miydik? Bir tek bunu bilsem, bilincim onların seviyesine erişebilir miydi?

Onlar biz dedikçe, o "biz"e en uygun ben'i arıyor, şöyle eli yüzü düzgün bir cümle kurabilmek için başımın etini yiyordum. İçlerinden en heybetli olanı, "Arkadaşlar, kız kardeşlerim" diye seslendi. "Eğitim, bilinçlenme, ekonomik özgürlüğün kazanılması, kadınların ayrı örgütlenmesi, hayatın her alanında erkeklerle mücadele için yapmamız gerekenler... " diye başlayan uzun bir nutuk attı... O nutku anam zamanında, "Bu erkeklerin hepsi semesik tohumu, dağnan davşan güreşemez" diye özetlemişti. Anama aldırmayıp erkeklerle savaşmak gerektiğini biliyor, ama nasıl yapacağımı bilmiyordum. Benim savaş sandığım şey, mücadeleymiş meğer. Evdeki cephede her defasında yenildiğim, yenile yenile büyüyüp sonra da tüydüğüm en kanlı savaş...

Şimdi bu savaşta kendime bir sığınak bulmuş, ablalarımı kendime siper etmiştim ama elimdeki tek atımlık barut da bitmişti sanki. Peki bundan sonra ne yapacaktım, erkek gibi savaşıp kadın gibi yaşamayı mı öğrenecektim yoksa önce kadın olmayı öğrenip, meydana sonra mı çıkacaktım? Evet evet, en iyisi önce kadın olmaktı.

"Sen ne düşünüyorsun Hayriye?" sorusu, eşelendiğim bu âna nişan alınmıştı. Aynı bakışlar, bu kez öyle bir şey söyle ki, orada saatlerdir kaşına kaşına niye oturduğunu anlayabilelim, der gibi yine bana dönmüştü. Her konuşan bir adım öne çıkıyor, konuya hâkim olduğunu belli eden bir tonda, en okkalı cümlelerini topuklarını vura vura söylüyor, sonra bir uğultu yükseliyordu. İki saattir süren tartışmalara bir dirhem bile katkım olmadığını bilmenin ezikliğiyle, kaykıldığım yerde hafifçe doğruldum. Allah'ım sen beni mahcup etme, daha çok düşündür, dilimi çöz duasını içime, "Bence en önemli sorun bekâret. Kim taktıysa bu kemeri söküp atalım, en büyük tutsaklık bekârettir" lafını dışarı üfürüverdim.

Biz burada politik meseleler tartışıyoruz, sen neler diyorsunlar'ın sayısı hızla artınca sıvışasım geldi. Bir umut Meral'e baktım. Ânında anasından hallice olmuştu. Bu konuyu da gündemimize alalımcıların sesi, en az benimki kadar çiğ çıkmış, salonun ortasında kaynayan kazana düşüvermişti. O sırada içeri dalıp, "Koşun, faşistler bizimkilere saldırıyor!" diyeni bir yakalasam alnından öpecektim de, vakit olmadı. Herkes apar topar dışarı fırladı. Artık ne peşlerinden gitmeye cesaretim ne de kendime güvenim vardı.

Ucuz deodorantların bok kokusuna karıştığı tuvalete zor yetiştim. Karnıma giren burguyu söküp atamayacağımı anlayınca yüzüme su serptim. Sırı solmuş aynada suratıma baktım. Kafama bir zımzık çaktım. "Vay Pala Hayriye" dedim, "demek bekâret esaret ha? Lan sen önce şu bıyıklarını bir yol, önce şu memelerine sahip çık, önce bacağını ayıra ayıra oturmayı bırak, kıçındaki solmuş kadifeyi at, kendine

bir etek al, sağa sola savrulacağına salına salına yürümeyi öğren, faytona koşulmuş atlar gibi kırbaç bekleyeceğine önce kendini taşımasını bil, erkeklerin anlayacağı dilden konuşmak için çırpınıp her fırsatta benim de önümde sizinkinden var diye dayılanacağına, Rüya gibi zarif, Ayşe gibi cıvıldak ol, hee bi de oğlanların duvara vura vura dilendikleri şeyine de ruziye demekten bir vazgeç artık, o ananın dili kızım Hayriye... Sen önce kendi cümlelerini kur, tam kendine göre bir hayat seç hele, sonra ablalarına beden eğitimi dersi vermeye kalk! Sahi sen ne zaman kemerini çözdün de, böyle atıp tutmaya başladın ha? Yıkıl karşımdan Hayriye, yıkıl!"

Ne babamda gördüm ne de abimde. Meğer sırtı kıllı olanlar da varmış. Türker'in diyorum, sarılınca çok yosunlu bir denize giriyormuşum hissi veren sırtı kıl kaplıydı. Olsun, benim de kollarımda dolu. Hem de siyah siyah. Gece içip içip, Ayşe'nin türlü fingirdekliğine yüz vermeyip benim yanıma devrildi ya, kıl mı ayıklayacağım şimdi? Hem ben onun gölgelenen gözlerinden başka nereye bakabilirim ki? Camdan rüzgâr geliyor, üşüdükçe daha çok sokuluyorum yanına. Kalbim ağzımda, Ayşe de ikide bir açılan tahta kapının arkasında... Boyuna oflayarak, yattığı yerde sağa sola dönüşlerini duyuyorum. Ama olsun, Türker yanımda ya, maalesef sızdı ve horluyor ya. Arada bir kolunu bacağını atıyor üstüme, ilk defa böylesi bir ağırlığın altında hafifliyorum. Yağmur, pazen perdenin arasından cama vurup vurup kaçıyor... Türker uyanık olsa, camdan birlikte seyreder miydik yağmuru, hiç sanmam. "Bunlar burjuva romantizmi, bırak bu işleri" derdi büyük ihtimalle. Karşımızdaki kahvenin önüne park etmiş arabanın teybinden, Ahmet Kaya, "Hani Benim Gençliğim Anne" diye soruyor. Hiç sırası değilken gözlerim doluyor. Birazdan, birkaç faşo duruma el koyar, yine kesin hır çıkar.

Ne tuhaf, ne büyülü bir gece. Türker'in nefesinden yayılan otlu peynir kokusu burnumun direğini zorluyor. "Van'dan geldi, alın bol bol yiyin" diye nasıl da girdi kapıdan, yine kolunun altında ucuz şarapla... Onu ne zaman görsem, içimde hep bir sınav heyecanı... Uzun

uzun anlattı örgütün yapacaklarını, bize düşen görevleri falan, arada Ayşe söylediği bir iki şeye itiraz edecek oldu, nasıl da tıktı ağzına lafı, oh olsun. İyi ki ben bu sefer tuttum kendimi de saçmalamadım. Zaten onun yanında, kafamda dolanıp duran cümleler dilime kavuşamadan tükürüğüme karışıyor. Yutkunmaktan boğazım şişti. Küçük tüpte kızarttığımız patateslerin yağ kokusu ikimizin de üzerine sinmiş, keşke su kesilmeseydi de banyo yapabilseydim. Olmadı ki böyle, oysa ben bu ânı ne kadar da beklemiş, neler hayal etmiştim.

Neyse ki öpüşmedik, dün geceki kâbustan sonra dudağımda çıkan uçuk, sarı sarı su salıyor, Türker'e de geçerdi, iyi oldu sızması diye avunuyorum. Elleri de ne güzelmiş, hele parmakları. İnsan sevince tırnağının kirini görmüyormuş demek ki. Ama en çok saçlarını seviyorum, benimkinden uzun, kıvırcık bir de. Hep atkuyruğu yapıyor, ilk defa açtı. Sakalı da olmasa, yastığa yayılan saçlarıyla kız kıza yatıyoruz sanacağım. Yayı en ufak hamlede kopacak külüstür somyada kıpırdamak imkânsız, başımı hiç olmazsa göğsüne gömeyim dedim, kıçını dönüverdi. Uykuda ya ondan, yoksa alınacak ne var? Gözlerimi kapattıkça, çocukken dikizlediğim karşı apartmandaki karı-koca geliyor aklıma. Sevişmek böyle koşturmalı bir şey mi diye düşünmüştüm. Kadının yüzünde en ufak bir gülümseme, azıcık da olsa bir mutluluk ifadesi görememiştim. Bu iş insanlar birbirini mutlu etsin diye yapılmıyor muydu sonuçta? Ama öyle olsa herhalde annem de bu hazdan biraz olsun nasiplenirdi. Peki ya ben, sesini duyunca elimi ayağımı nereye koyacağımı bilemediğim bu adam, yanımda yatıyor da ben niye

kendi kendime konuşuyorum? Sonunda dayanamadım, sırtındaki ormanı aşıp aşağı mahalleye doğru ilerledim. "Madem yola çıktın, geri dönme kız Hayriye" dedim.

Ellerim benden daha tedirgin, daha telaşlıydı. Soluğuma söz geçmiyor, bedenimin her yanı ayrı titriyordu. Sonunda Türker uyandı. Önce yerini, sonra beni yadırgadı. Baskın yemiş gibi kaskatı kesildiğimi görünce aniden elimi yakaladı, o kadar sıktı ki, korkudan gıkım çıkmadı. Saçlarını yüzünden, yüzümden çekip dudaklarıma yer açtı. Tam uçuğa denk getirip nasıl ısırdıysa, kan boğazıma ılık ılık aktı. Acıdan mı zevk alıyordum, bu güçlü kolların sarıp sarmalamasından mı anlayamadım. Soğuktan buz kesmiş ayaklarımız bıçak gibi birbirini biliyor, yukarının harını dağıtıyordu. Türker'in teri, Türker'in ıslak dudakları, Türker'in mengene gibi sıkan parmakları, Türker'in ensesinden doğru sırılsıklam olmuş saçları karanlığı bölüyor, yarıyor, içinden benim için parça parça ışıklar süzüyordu.

Türker'in yanımda, üstümde, bacağımın arasında olmasından memnundum, ama mutlu muydum? Şaşkınlıkla karışık bir merak dürtüyordu içimi daha çok. Türker'e ihtiyacım vardı, onun yanında bana bir şey olmaz sanıyordum. Arzulamak mıydı bu? Türker de beni seviyor muydu? Sarhoşlukla mı saldırmıştı, şehvetle mi, ayırt edemiyordum. Ya birazdan ayılır ve ne yapıyoruz biz deyip kaçarsa yanımdan? Ne kadar sıkı kavradıysam kendini geriye attı, somyadan bir yay galiba o sırada koptu, Ayşe o sırada öksürdü. Ne olursa olsun bırakmam ben Türker'i, bırakma beni Türker... Anamın çeyiz diye sakladığı bohçayı senin için açtım, al bu danteller senin, al bu kanaviçeler göz nuru, al bu

örtüyü kaldır at omuzlarımızdan. Türker, ah Türker, gel kıralım şu sandığı. Saçalım her yere şu çeyizleri, yeniden başlayalım.

Bir kapının sesi nasıl acı acı çalar, o zaman anladım. İkimiz de sıçradık yerimizden. Kapıya önce kim bakacaktı, bu saatte gelen densiz Sinan'sa ona ağzının payını kim verecekti? Türker'in yeltenmesiyle yanıma devrilmesi bir oldu. Biz nasıl toparlanacağımızı bilemeden, Ayşe kapıyı aralayıp içeri Türker'in postallarını, parkasını fırlattı, "Babam, babam kapıda" diye hırladı. Türker işte tam o an ayıldı, bense bayılacak gibiydim. Bir baba kapıda, bir adam benim yatağımdaydı. Bu suç cezasız kalmazdı! İkimiz de saniyelerle yarışarak giyindik ve içerideki konuşmaları dinledik.

– Yav benim kamyon bozuldu. Kızımın evi dururken, otele gidecek değildim ya. Uyandırdım mı?

– Yok baba. Ders çalışıyordum.

– İyi, iyi çalış. Nerede yatayım ben. Şu odada?

– Orada ev arkadaşım Hayriye var. Uyanmasın şimdi. Sen benim yerime yat, ben yere yatak açayım.

– Yorulmuşum yav, her yerim ağrıyor. Okul nasıl gidiyor?

– İyi. Hadi yat bir an önce, sabah konuşuruz. İyi geceler.

– Sana da kızım.

Sesler kesildi. Ama bu babanın hemen uykuya daldığı anlamına gelmiyor olabilir, gelse bile Türker yanından geçip kapıya gidene kadar enselenebilirdi. Babayla birlikte küçücük evimizdeki şarap, sigara, yanmış yağ kokusuna kamyon ve ayak kokusu da eklenmişti; bir

süre sonra araya karışan horlamalar ve hırıltılar da cabası. Türker'le yüzümüzü ekşiterek birbirimize baktık. O beni ilk defa görüyor, ben onu yıllardır tanıyormuşum gibi. Sessizce parkasını giydi, postallarıyla basıp, somyanın son yayını da kırdı ve ikinci kattan kendini aşağı bıraktı. Hep yaptığı, çok alıştığı bir şeydi sanki düşmek... Beni ve yırtık fanilasını yatakta unuttu. Bu kadarcıktı işte. Büyülü diye gözümde büyüttüğüm gecenin sonunda Türker pencereden uçmuş, ben uçuğumu yutmuştum.

Artık gecelerden korkmuyorum. Çünkü gece daha iyi saklıyor beni, gündüzlerin her türlü ayıbı yüze vuran acımasızlığı yok gecede. Her şey her şeye karışabiliyor, dönüşebiliyor, hatta biraz zorlanırsa değişebiliyor, ne güzel böyle. Belki de bu sadece Beyoğlu'na özgüdür. İlk defa Taksim'e çıkmanın ne demek olduğunu anlamaya çalıştığım içindir, bilmem ki. Bildiğim tek şey, başka ablalar var her yerde ve onlara dadanan başka abiler. "Bir tür örgütlenme mi bu da?" diye sordum, "Salak salak konuşma" dedi Ayşe. Sustum, o nereye çekerse gittim.

Çocukken babam bir kere oto pazarına götürmüştü. Yüzlerce arabanın tek tek motoruna, frenine, aynasına, koltuğuna, boyasına, kilometresine, nasıl kaçtığına, çok basarsan en fazla kaç yaptığına, ne kadar yaktığına kadar bir sürü soru sormuş, sonunda "Bunların hiçbiri yaramaz" diyerek önden önden yürümüştü. Arkasından seğirtirken, gözüme bir tanesini kestirmiş, ama "Bu çok pahalı kızım, emekli ikramiyemi buna mı yatıracağım" cevabıyla yine böyle susmuştum. Pencereden kolumu sarkıtıp rüzgârda saçlarımı savurarak çıkacağımız yolculukların hayali de kursağımda kalmıştı. Bizim bir arabamız olmayacak, babam bir boku beğenmeyecek ve bizim arabanın teybinde Grup Yorum asla çalmayacaktı.

Gürültüden aşıp Ayşe'nin kulağına, "E niye herkes birbirinin tamponuna bakıyor" diye bağırdım. Ayşe'nin benim saçma sorularımla ilgilenmeye niyeti yoktu.

Sırtını döndü, saçını suratıma fırlattı. Meğer ne çok arkadaşı varmış; her biriyle uzun uzun kucaklaştı, ayaküstü konuştu, dans etti. Ben bir köşeye sinip, kimseyi tanımadığımı belli etmemek için karanlığa doğru gülümsedim. Therapy, Dire Straits, Led Zeppelin, Jethro Tull, Inti Illimani adlarını, duman altı bir kuytuda Ayşe sayesinde öğrendim. Şarkılara eşlik etmeye lisanım yetmeyince, kafamı sallayarak müziğin ritmine yetişmeye çalıştım. Çok hızlı, çok istemsiz, çok isyankâr, çok aceleci bir gel-git, aşağı-yukarı sürgit bir zikir zevkiyle...

Biraları bir bir deviriyor, cesaretimi toplayıp Ayşe gibi tüm benliğim ve bedenimle tam ortada, herkesin birbirini ittirdiği, arkadan değdirdiği yerde salınmak istiyordum. Seyredildiğini bilerek dans ediyordu Ayşe, bense kendimi seyredip üstüme başıma çeki düzen vermekle oyalanıyordum. Kolumu bacağımı ayrı yerlere sallıyor, omuz darbeleriyle sarsılıyor, sırtımı dayadığım bardan kendimi bir türlü ayırıp da insanların arasına karışamıyordum. Bende eksik, Ayşe'de fazla olan şey neyse aramızda mıh gibi duruyordu işte. Onun etrafında halka olan oğlanların gözlerinde çakan şimşekler yüzlerini aydınlatıyor, arada bir hepsi kaybolup sonra dalga dalga yeniden beliriyorlardı. Ayşe dalgaları aşıp, yanıma geldi: "Bırak bu gizemli kadın ayaklarını, hadi dans et" diye bağırdı. Yüzüne anlamsızca bakınca, "Bu uzaklara dalmalar, düşünceli haller falan, yemezler kızım" deyip dumana karıştı. Kendimi fena halde açıkta sanırken öyle mi görünüyordum sahiden? Kimse bunun için mi yanaşmıyordu yanıma? Eğer doğruysa, hemen harekete geçmeliydim. Bu hırsla, barda içkisini yudumlayan herifin omzuna vurup ateş istedim.

Sigaramı yakarsa hemen muhabbet açar, olur olmaz şeylere ben de kahkaha atabilirdim. Adi herif yakmadı! Çakmağı önüme doğru ittirip, kıpkızıl saçlı bir kıza yumuldu. Azman gibi cüssesinin altında kız sakladığını ne bileyim ben! Türker'in de böyle elinin altında tuttuğu kızlar var mıydı acaba? Varsa onların yanında da sızıyor, ancak dürtülünce mi uyanıyordu? Bir keresinde en başöğretmen edasıyla kaşını kaldırıp sormuştu ya bana, "Söyle bakalım sen mutluluğun resmini yapabilir misin?" diye. Nâzım Abidin'e sormuş, o da bana... Ben soruya soruyla karşılık vererek rezil olma hakkımı ilk defa kullanmadığım için rahattım. Türker başıma o kadar kakmasaydı. "Kızım sen daha Abidin'i bilmiyorsun, ben sana nereden başlayayım anlatmaya" demeseydi. O zaman gözlerimi kaçıracağıma, "Ama Türker, Abidin'e gelene kadar ben daha mutlu olmayı da bilmiyorum ki" diye yapıştırsaydım ya lafı, "Bir tek senin yanında içimde bir şeyler kıpırdıyor, onların başını da sen eziyorsun; ben de en ebleh halimle kalakalıyorum" deseydim ya. Ama zamanında söylenmemiş her söz, mutlu olduğun anlara değil de bir sonraya dikkat kesildiğinde, böyle uçup gidiyordu işte. Şimdi istediğim kadar en güzel cümleleri kurayım, Türker duymadıktan sonra neye yarardı ki? İçine düştüğüm bu neonlu cehennem, beni kucağında hoplatıp duruyordu da, karşı koyabiliyor muydum ki?

Tüm bu soruları savdım başımdan. Bilmem kaçıncı biramı da kafama diktim. Birileri videonun ileri tuşuna basmıştı; zıplayanlar, ona buna çarpanlar, birbirlerini atıp tutanlar... Ben de girecektim bu filme, bu kez geri durmak yoktu. Her grubun bir onlar'ı vardı, bir de ben vardım. Daha hızlı sallanırsam aralarına katılabilirdim.

Son bir gayretle, kafamı daha hızlı, daha hızlı salladım. Kafam aşağıdayken kusacak gibi oluyor, yukarıdayken yanımdakilere ayak uydurmaya çalışıyordum. Ama bir türlü olmuyor, olduramıyordum. Dünya beni sırtından silkeliyor, ben inatla tırnaklarımı ensesine geçiriyordum. Gücümü toplayıp kapıya kadar gitsem yeterdi; deneme amaçlı bir adım attım, yer altımdan kaydı, bir adım daha... Buzda dans eder gibi salınmaya başladım... Kendi çapımda döne döne tuvalete vardım. Kapının önünde sıra bekleyen Ayşe, denk geldiği bir oğlanla, bir gözü bende, incecik, uçuksuz, sulu sulu öpüşüyordu.

Tam karşılarına geçip dikize yatmamak için çişimi tuttum, gerisingeri kalabalığa karıştım. Ayşe'siz alanda dansa durdum. Ya da gerçekten durdum da, herkes, her yer sallandı. Birinin elindeki şişeyi devirdim, diğerinin üzerine kustum. Yediğim küfürlere karşılık vermek için bile ağzımı açacak halim yoktu. Ayaklarım artık beni taşımıyor, gövdem onlardan bağımsız kendi başına durumu idare etmeye çalışıyordu. Bir vizörden bakıyordum her şeye, ama görüntüyü bir türlü netleyemiyordum. Açıktan koyuya doğru son hızla gittim.

Meğer bu Beyoğlu Beyoğlu dedikleri alt açıdan pek de şahaneymiş. Tramvay yoluna boylu boyunca yatınca, binalar eğrilmeye, uzun uzun bacaklar ağzıma doğru gelmeye, kediler koklayıp gitmeye başladı. Birileri kolumdan çekiştirerek kaldırmak istiyor, bense avazım çıktığı kadar haykırıyordum: "Şişşt, oğlanlar, puştlar, yakışıklılar, tipsizler, Abidinler, evsizler, donsuzlar, heeey! Bana bakın bana! Beğenemediniz mi ha! Gizemliyim lan ben! Gizeeeemli... haha ha."

Hasret çekmek, bir hayalin yerini durmadan değiştirmek demek. Özlemek daha başka, onda bütün dünyayı aynı anda kucaklamak isteği gibi imkânsız bir şey var... Birinde hiç kavuşamayacağını bilmenin sancısı, diğerinde yutkundukça fark ettiğin bir yumru... Türker ikisinin de başını tutmuş. Çok yakın, fazla uzağımda. Hadi gel dese, yanına gidecek ne cesaretim var ne de kudretim. Belki bugün okuldaki eylemde görürüm diye parayı bayıldım, kendime bir oduncu gömleği aldım. Dışarıda diz boyu kar, belki bu gömlek beni sıcak tutar. Ayşe'nin allığını da çaktırmadan sürdüm. Suratımın rengi safradan pembeye döndü azıcık. Lapa lapa kar kol kola yürüyenler için yağıyor, benim gibi parmaklıklara tutunanlar umurunda değil. Hem zaten Türker'in kolları hep dolu, işi gücü yok da elimden mi tutacak?

Pencereden uçup gittiği geceden beri bir iki defa uzaktan gördüm, o kadar. Her zaman ya bir toplantıda ya da yeni bir toplantı hazırlığında... Benden sınıfça büyük olması, her eyleme önderlik etmesi, arkasından gelenlerin sayısını artırıyor, etrafı kalabalıklaştıkça ben hep ötelere itiliyorum. Öne geçen ben olsam Türker de arkamda yer alır mıydı, her dediğimi ağzımın içine düşecek gibi dinler, nereye gitsem oraya gelir miydi? "Tarihte hiç kadın önder yok mu?" diye sordum Meral'e, "Var, var ama onu da döverek öldürüp nehre attılar" diyerek Rosa Luxemburg'un "Politik Yazıları"nı elime tutuşturdu. Baktım "Spartakistler Ne İster?" diye

sormuş. Önce ben ne istediğimi bulayım, belki sonra onu da anlarım Rosa.

Kortej ana kapıdan meydana doğru akmaya başladı. Tam olarak ne eylemi olduğunu bilmiyordum ama önemli değildi, Türker'i aranarak aralarına daldım. Slogan atarken sesimin ayarını bir türlü tutturamıyordum hâlâ. Ya birine sesleniyor ya da küfür tonunda gelişigüzel bağırıyordum. Neco da henüz ortalarda olmadığına göre tehlikeli bir durum yoktu. Derken Türker boynunda kırmızı atkısı, üzerinde soluk parkası ve uyurken okşadığım sakallarıyla görünüverdi. Ben de gömleğimin yakasını montumdan dışarı çıkardım, rengi pek uymuyordu ama hiç olmazsa yeni olduğunu anlardı. Kalabalık iki koldan camiye doğru ilerlerken, simitçi arabaları da bizimle birlikte pozisyon aldı. Simitçinin üzerime dikili kem gözlerinden, Türker'in "Kahrolsun Faşizm!" nidasıyla kurtuldum. Ben de öfkeliydim faşistlere ama onun kadar sinirlenemiyordum. Benim de içimde dışarı çıkmaya hazır bir canavar vardı, sloganlarla dürtüldükçe bir-iki kıpırdanıyor, sonra gidip bir yere siftiniyordu.

Kafamın üzerinden gülle gibi iki koca taş geçince, bırak bağırmayı, olduğum yere çakıldım. Herkes bir yerlere koşturuyor, ben Türker'i arıyordum. Polisler aramıza ne zaman daldı, önümdekiler yere ne zaman yuvarlandı, ben onları kaldırayım derken omzuma bilmem kaç volt etki yapan copu ne zaman yedim hatırlamıyorum. Meral'in burnu kanıyordu, benim sol omzum yerinde yoktu, ama daha fenası Türker de yoktu. Geri okula kaçayım dedim, kapıyı panzerler tutmuş, Neco elinde telsizle önüne durmuştu. Sağa sola, "Alın bunları, alın" diye talimatlar yağdırıyor, yerde

sürüklenenleri gösteriyordu. Annecim diye ağlasam "devrimci" kişiliğime yakışmaz, Türker neredesin diye bağırsam ikimizi de ele verirdim. Laleli yönüne doğru topuklayayım, ne de olsa sokaklarına girip çıkmışlığım var diye düşünürken gördüm Türker'i polislerin kolunda. İzbandutun teki kafasını yere bastırıyor, diğeri güzelim kıvırcık saçlarını atkuyruğundan çekiyordu. Hiçbir yere kaçamazdım artık, Türker'le de gidemezdim. "Onu bırakın, o önder! Beni alın" diye haykıracak gücüm yoktu. Çevik Kuvvet arabasına kadar sürüklediler. Tam binerken kafasını kaldırdığında karşılaştı gözlerimiz. O an, tam o an kaydı ayağımın altından tüm evren, benim gizli sevgilimi döve döve götürdüler gözümün önünden.

Hiçbir yere tutunmadan, düşe kalka Laleli'den Çapa'ya kadar gözyaşımla erittim buzları. Sonunda benim canavar da uyanmıştı ama kime saldıracağını bilmiyor, çaresiz sokak köpekleri gibi oraya buraya dadanıyordu. Eve vardığımda soğuktan değil acıdan titriyor, Türker üşürken sobayı yakmayı kendime yakıştıramıyordum. Görmesem de olurdu, olmuştu şimdiye dek. Ama ya bir daha hiç göremezsem, inanmak istemiyordum buna. Bir gün mutlaka yine kolunun altında şarapla kapıdan girecek, Ayşe'den makas alıp benim saçlarımı şöyle bir dağıtacak, "Pasaklılar, şu etrafı toplayın biraz" diye fırça kayacak, mutfağın tam takır kuru bakır haline bakıp yoksulluğumuza sövecekti. Türker daha bana diyalektik materyalizm anlatacak, Marx'tan nutuk atacak, muhabbette istediği kıvamı tutturamazsa, "Lan siz de bir bok bilmiyorsunuz" diye sataşacaktı. Koynuna kıvrıldığım

yere uzandım, gözlerimi kapattım ve polisler Türker'i öldürmesin diye bildiğim bütün duaları ettim.

Çocukken uyuyunca ölüyor, sabah olunca da diriliyoruz sanırdım. Biz uyurken eşyalar ne yapıyordu mesela? Her şey duruyor muydu; hareket etmeyen her şey uyuyor sayılır mıydı? Sessizlik de bir tür ölüm değil miydi? Hiçbir şey düşünmeden, konuşamadan, dinlemeden daldığımız, bazen başrolde bazen de seyirci koltuğunda olduğumuz o âlem nasıl bir yerdi? Rüya gördüğümüze göre canlı, hiçbir şeye müdahale edemediğimize göre ölü müydük? Uykunun beni koruyan, kollayan, dünyadan saklayan kocaman kolları vardı. Sarılırdım, sığınırdım uykuya. Oysa şimdi, bunca yıllık samimiyetimize uyku ihanet ediyordu. Türker'i kolunu arkadan kıvırarak arabaya tıktıkları o sahne gitmiyordu gözümün önünden. Kimse onu incitemezdi. O daha devrim yapacak, sonra da beni sevecekti. Bu iki ihtimal arasına gerdiğim ipin üzerinde gide gele sabahı sabah ettim.

Şu zilin cayırtılı sesinden illallah gelmişti. Açarsam kesin zevzek Sinan, "Kızlaar bir çay koyun da içelim" diye içeri dalacak, kusar gibi konuşarak yoracak, iki kişiye anca yeten peynirleri, bütün bütün ekmeğin arasına koyacak, "Ohh bugün de doydum" deyip çekip gidecekti. Yok bu kez katlanmayacağım, çalar çalar gider diye çektim battaniyeyi üzerime, bekledim bir süre. Ama çalan her kimse vazgeçmiyor, elini zilden kaldırmadığı gibi, ayağıyla da kapıyı tekmeliyordu. Israrı son bulmayınca, dayanamayıp fırladım yataktan, bu kez okkalı bir küfürle savacaktım onu başımdan.

Kapıyı açar açmaz Türker içeri düştü. Bir kolu alçıda, yüzü gözü mosmordu. Karakolda döve döve kolunu

kırmışlar, apar topar hastaneye götürmüşler. İlk defa düzgün cümle kuramadığına şahit oluyordum, sözcükler ağzından saçılıyor, hiçbirini toplamaya gücü yetmiyordu. Alçı odasında camdan nasıl atladığını, nasıl deli gibi koştuğunu, zorla nefes almaya çalışırken fısıldadı. Şaşkınlık, şükür, öfke içime dört koldan hücum ediyor, hangisini dışarı salacağımı bilmiyordum. Türker artık sadece gizli sevdalım değil, şu saatten sonra evimde saklamak zorunda olduğum bir kaçaktı. Yüzündeki yaralara dokundurtmadı. Şefkat göstermeye kalktığımda, onurunu kıran bu durumu daha çok hatırlatıyormuşum gibi geri çekildi. Oysa onu ağrısından doğru da sevmek, yaralarını tek tek sarmak için sabırsızlanıyordum. Öyle ya ilk defa bana ihtiyacı vardı Türker'in. Sözle yapamadığımı eyleme dökebilecektim; eczaneye koşup ilaç almak, çorba yapmak, onu göğsümde uyutmak istiyordum. İlaç ve çorbayla yetindi. Sırtına yediği darbelerden yatamadığı için sağlam kolunun üzerine kapandı, kendinden geçti. Benim için her şeyin ilkiydi Türker. Yeni bir hayatın, düşünme biçiminin, beden bilgisinin ilki. Bu ilkleri ucu ucuna ekleyerek, ömrümün sonuna yaklaşırken de hatırlayabilecek miydim gür kirpiklerini, kalın kaşlarını, bıyıkların altında kaybolmuş etli dudaklarını, ifadesini iyice sertleştiren elmacıkkemiklerini, koca kulaklarını...

Ayşe'nin beni seyir halinde yakalamasıyla, sıçradım yerimden. Özetlediğim hikâye hiç hoşuna gitmedi ama hemencecik başka bir yol da bulamadı. "Ne kadar yaşayabiliriz ki böyle birlikte" diye söylenerek mutfağa gitti. Ben ölene kadar buna razıyım Ayşe, orasını sen düşün!

Kapı her çaldığında polis korkusuyla irkildiğimiz günler başlamıştı. Mahallenin faşistlerini de tehlikeden sayıp eve giriş çıkışlarımızda dikkatli olmaya çalışıyorduk. Türker camdan bile bakmıyor, kolunda alçı evin içinde oflayıp pufluyordu. Ben yanına uzanıp kitap okumaya başlayınca, "Hadi sesli oku" diyordu. İşte o zamanlara bayılıyordum, yazarı benmişim gibi sesime bir tafra katıyor, yanlış vurgular yapmamak için çabalıyordum. O çocuk gibi dalmaya başlayınca da bir ton aşağı düşürüyor, Marx değil de masal okuyormuş gibi mırıldanıyordum.

Günaşırı Meral'in, her dakika Sinan'ın eve gelmesiyle çoğalan nüfusumuzu, ben iki işte birden çalışarak, Ayşe de geceleri bir barda garsonluk yaparak geçindirebiliyorduk. Aranan, geçindiren ve otlananlar şeklindeki rol paylaşımlarına sonunda Türker bir isim taktı: Komünal yaşam! Bunu ilk defa duyduğumu elbette kimseler bilmedi, kendi dilime Türker'le beraber yaşamak olarak çevirmiş ve mutlu olmuştum. Ta ki salonun duvarına uzun bir manifesto asılana kadar.

Manifestoda yazılı olanlar herkesi bağlıyordu; ortak yaşama malûlen katılamayan Türker'in bizden istedikleri ve uyulması zorunlu kurallar vardı. Her şey bölüşülecek, kimse hiçbir şeyi ve kimseyi sahiplenmeyecekti. Kapitalizmin yegâne tuzağı olan mülkiyet hırsına kapılmamayı başarırsak, gerçek bir devrimci gibi yaşamayı öğrenebilirdik. Üçüncü maddede yer alan "kimseyi" lafı aklıma takılmıştı. Birine söylesem, "Ay çok arabesk" diye burun kıvırırdı, ama kalbimin sahibi Türker'di işte, ne yapayım. Ben nasıl olur da bu kalbi parçalar herkese azar azar dağıtabilirdim ki; duygularım bölüşülemez, ölçülemez,

kıyaslanamaz şiddetteydi. Sahip olduğum tek şey bu sevda ve bu sırdı. Onu da koruyamayacaksam neye yarardım ben?

Oysa Türker tekeşliliğe, evliliğe karşıymış. Gerçek devrimci, aile denilen kuruma katılmadan yaşamalıymış! İnsan eşinden başkasını da arzulama hakkını kullanmalı, çiftler beden üzerinden birbirlerine tahakküm kurmamalıymış. Sadakat bir safsata, özgür cinsellik bir yaşam biçimiymiş! Türker kükredikçe küçülüyor, anlamaya çalıştıkça çuvallıyordum. "Olmaz öyle şey" diye diklenebileceğim tüm tezler evden getirdiklerimdi. Meral, Ayşe ve sulu Sinan heyecanla Türker'i desteklemiş, bense önüme serdiklerinden üzerime uyan bir tek şey bulamamıştım.

Bu manifestoya göre gerçek bir devrimci olma koşullarından birini bile yerine getiremediğim için örgütün kapısından girmem mümkün değildi. (Zaten bir kapısı olduğu da meçhuldü ya neyse.) Türker'in bana değil de "apolitik bir eve" geldiğini o gece anladım. Onun düşlerinde bana yer yoktu. Belki aşkta karşılık da yoktu. Yabancı bir tenle temas ettim diye hemen oraya çadır kurmak da neydi? Birbirinin gözüne bakarak değil de, el ense çekerek kurulan ilişkiden hayır gelmezdi. Çömezdim, onun için çerezdim ve fena halde çaresizdim. Kısıldığım bu kapanda iyice içime kapanmış, konuşurken kekelemeye başlamıştım. Dışarıda dünyaya dayılanan ben, Türker'in yanındayken yalnızlaşıyor, yuvasını arayan kuşlar gibi boşlukta çırpınıyordum.

Sonunda bizim "apolitik evimiz" de tehlikeli olmuştu. Sabahın köründe gelen bir yoldaş, daha güvenli bir yerde saklamak için Türker'i apar topar götürdü.

Giderken kolundaki alçı kadar sert bir ifadeyle pencereden dışarıyı kolaçan etti, yanındakilere talimatlar verdi ve bir kez bile yüzüme bakmadan kaçıp gitti. Türker gittikten sonra Ayşe, yine bakkaldan aldığı bal-kaymağı gizlice yemeye, kendine yetecek kadar köfteyi kızartıp, ekmek arası yaparak karşımda tıkınmaya devam etti. Türker'in kurduğu nizama komutla uymaktansa, herkesin kafasına göre takılmasına övgüler düzerek, evimizi bir kaçağa açmanın ne kadar büyük bir fedâkarlık olduğunu söyleyerek ve benim açlıktan nasıl yutkunduğuma aldırmayarak karnını doyurdu, geğirdi, soyundu. Ayşe'yi seyrettim bir süre; o bir kamyon şoförünün, bense üçüncü sınıf bir memurun kızıydım. Kimse ikimize de afili bireyler olmayı, kendimiz için en doğru olanı seçmeyi falan öğretmemişti. İkimiz de yalpalıyorduk da Ayşe bunu bir tür kıvırtma gibi bedenine yedirmiş, bense kalın fitilli kadifelerin içinde iyice hantallaşmıştım. Ama yine de Türker varken biz olmuştuk en azından. Oysa benim biz diye bildiğim, yaşamak için bir teselli temennisi, kendimi ucuna teyellediğim bir kara delikmiş. Ayşe hiç o deliğe girmemiş. Banyodan çıktı, saçlarını tepeden gerdirip topuzunu yaptı, gözlerini siyaha boyadı, memelerini açıkta bırakan kazağını giydi ve kapıyı çarpıp çıktı. Benim de o evde yaşadığımı, yanıp tutuştuğumu umursamadan...

Meğer o Ayşe'yi son görüşümmüş... Türker'in maddeler halinde yürürlüğe koyduğu komün hayatımız, çoktan son bulmuş. Ertesi akşam, kapıdan içeri girdiğim anda yerdeki gazete kâğıtlarından anladım Ayşe'nin kamyonu dayayıp bütün eşyalarla birlikte, payına düşen

kirayı bile ödemeden gittiğini. Aynı gazetenin bir köşesine alelacele yazdığı bir not kalmıştı ondan geriye: "Bara yakışıklı bir adam geldi, beni benden aldı, götürdü." Bir de süngeri göbeğinden fırlamış şilteyi bırakmıştı, sağ olsun. Üzerine telaştan kaç kere bastığını belli eden çamurlu ayakkabı izleriyle birlikte...

Onlardan geriye uzun gecelerden arta kalan sesler duruyordu artık duvarlarda. Türker'in sarhoşken tutturduğu türküler, sosyalist ahlak ilkeleri, salon penceresini örten Amerikan bezi ve banyonun ikide bir patlayan ampulü kalmıştı bana. Ha bir de, mutfakta benim gibi aç aç dolaşan iki büyük karafatma... Üçümüz de çok yakışmıştık evin boşluğuna. Bir tek böceklere anlatabilirdim artık her şeyin bir hayal, hayalin her şey olduğunu...

"Kaç kızım Hayriye, yol yakınken kaç" dedi, kelinin üzerinde leke gibi duran birkaç tel beyaz saçını alnından iterek. Henüz ikinci el Zenit'imi boynuma yeni takmış, içine film koymayı unutup abilerimin arkasından bir yangın haberine yeni koşturmuştum. Karşımda gazeteciliğin devrik kralı, yanında boyum kadar kaçak viski şişesi vardı. Ben yine tahtaya kalkmıştım. Sorulan her soruya en ideal cevabı verebilmek için kendimi paralıyor, bilmediğim yerden geldiğinde yan yollara sapıyordum. Kralın yolu ise ziyadesiyle engebeliydi. Kadehinden aldığı her yudumda konuyu değiştiriyor, küfür dozu artıyor, analar, ecdatlar işin içine karışıyordu. O konuştukça, gazeteciliği en çok sahada ve ustaların yanında öğrenirsin diye beni bu eve getiren abilerin gözünün içine ağlamaklı bakıyor, duyduklarımdan dehşete kapılıyordum.

Oysa annemin "Taşşaklı deveden korkmaz o" diye övündüğü bir gözü karalığım, "Çüş dedikçe parmak üzümüne gider" diyerek dövündüğü bir inadım vardı. Karşıma çıkan herkes işbirliği etmişçesine bu ikisini alaşağı etmeye kalkıyor, ben de paçayı kaptırmamaya çalışıyordum. Başka hayatların içine girmek, hikâyeler derlemek, şu zavallı insan soyunun başına gelenleri bir bir birilerine anlatmak istiyordum. Gazetenin istihbarat servisine adım attığım anda bunu söylediğim müdür, "He he, tabii tabii... Geç bakayım şu daktilonun başına, belediyenin su kesintileriyle ilgili şu haberi yaz" diyerek

elime bir kâğıt tutuşturmuştu. Böyle boktan haberler değil, şöyle güzel bir roman yazmak istediğimi masanın etrafına toplanmış kül kokan adamlara, göz altları mor mor ablalara söyleyememiştim.

Basında star sistemini kendinden başlatacak kadar kibirli, bu yolla önüne gelen sahne starlarını tavlayacak kadar çapkın, kaleminden gerçeği, sadece gerçeği süzdüğünden emindi devrik kral. Onun, "Yutar bu âlem seni, ham yapar" höykürmeleri sıçramalı anılar tarihinin arasına sıkışıyor, dinleyenlerden aldığı desteği benden göremeyince yavaş yavaş sinirleniyor, sonra dalıp gidiyordu. O daldığında evin içinde gezinen keder, düştüğü durumun dillendirilemeyen özetiydi. Karşımda kaçınılmaz bir gelecek gibi duruyor, boyuna kendi geçmişine sövüyordu. Ne olacağımı henüz bilmeden, ne olmayacağıma ona baktıkça karar verir kıvama geliyordum. Sessizliği bölen sivri çıkışlarım, kütüphanesini karıştırmalarım, ayağımı kıçımın altına alıp oturuşlarım, kara çatık kaşlarım, dağınık saçlarım ayrı ayrı gözüne batıyor, bense bundan zevk alıyordum.

Bol kahırlı gazetecilik dersi, gecenin sonunda kralın dizine vura vura, "Gel bakayım, otur buraya" komutuyla son bulmuş, "zekâ, babacan tavrıyla tiksinti vermiş"ti. Herkesi arkamda bırakarak, yine bilmediğim sokaklara çıkmıştım. El yordamıyla bulduğum her kapının ardında, sindiremediklerinden süzülen salyalarını üzerime silmek için alesta bekleyen böyle kaç adam çıkacaktı karşıma? Karanlık gittikçe koyulaşıyor, ıssızlık korkumu uyandırıyordu. Tren yolunu bulsam, kendimi evime atsam, yarına bildiğim yerden devam etsem umuduyla saatlerce dolandım. Bir apartmanın önüne atılmış, yayı bozuk çekyata soluklanmak için

oturduğumda, nefes nefese bir köpek yanaştı yanıma. Köpeklerin korkuyu sezdikleri yalanına bir kez daha inanmadım. Korkuyu sezen insanlardı, sinsice etinden et koparmak için pusuda bekleyen onlardı. Başımda yalanarak nöbet tutan bu boz köpeğin, bilip de söyleyemediği buydu. Akşamın kör karanlığında varlığından güç aldığım şu sokak köpeğinden başka kimse yok muydu gerçekten? Onunla uzun uzun yürüdük. Sonunda bana istasyonu buldurdu, bakışlarıyla uğurladı ve gözden kayboldu.

Sokaktan evimin boşluğuna düştüğümde, yalnızlığın gücümü sınadığını anladım. Bana herkesten ve her şeyden kuşkulanmayı öğreten bir mesleğe adım atmış, içimde yuvalanmak için kendine yer arayan şüpheyle göz göze gelmiştim. Sahipsiz bir ses durmadan bağırıyor, "Dünya tekinsiz bir yer Hayriye, kolla kendini" diyordu. Ne yaparsam bu sese itaat edecek, kendimi koruyabilecektim? Düşmanlar neredeydi, kimlerdi? Nereden bilecek, nasıl tetikte bekleyecektim? Yer yatağına uzandım, battaniyeyle dürüm oldum. Bütün sesleri susturdum, bir tek bilezik şıngırtısını ayırdım kendime... Sabaha doğru ürkerek uyudum.

Tanık olmak, katık olmakmış meğer. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin basın odasına tayin edilişimin bilmem kaçıncı gününde, davasını izlediğim sanık Türker'di. Suçu üniversite işgaline katılmak, komünist bir örgüte üye olmaktı. Dernekten arkadaşlarım faşist-polis işbirliğine, onların taşlı-bıçaklı saldırılarına karşı direnerek okulumu işgal ederken, sırtına kamçı vurulmuş atlar gibi o işten bu işe koşmamın, devrimcilerin yanında olamamamın, ileride yapacağımız devrimin değirmenine bir tas bile su

taşıyamamamın suçluluğu bir yana, şimdi de Türker'in karşısına geçip haber yapacaktım öyle mi? Türker Türk Ceza Kanunu'nun 141.-142. maddelerinden yargılanacak, ben de seyredecektim. Basına ayrılan bölmede dizlerimin titremesine engel olamadığım için ayağa kalkamıyor, gözümü Türker'den ayıramıyordum. O da beni gördü, gülümsedi. Yüzünden koynumda sızdığı gece mi geçti, yoksa bana mı öyle geldi? Ne yapıp edip fotoğrafını çekmeli, gazeteye "örgüt üyeliği suçlamasıyla mahkemeye çıkarılan..." diye başlayan bir haber yazmalıydım. O an ne haber umurumdaydı ne de gazete, haykırmak istiyordum sadece: "Türker, seni alıp götürürlerse, bir daha yüzünü göstermezlerse, ben düşerim, kimse kaldıramaz. Türker, duyuyor musun beni?"

Hâkim, duvarı delen gür sesiyle buyurdu: "Sanıkların ifadelerine başvuruldu." Türker hemen ayağa fırladı, yediği dayakların, aynı yerden bir daha kırdıkları kolunun acısını umursamadan dimdik durdu. Kan oturmuş tırnaklarının karasıyla, elinde buruşturduğu kâğıda bakarak savunmasını okudu, o eski Türker oldu. Yanımdaki muhabirler bu fırsatı kaçırmamak için arka arkaya patlattılar flaşları. Ben de deklanşöre bastıkça bastım, makinenin arkasına sakladığım gözyaşları aktıkça aktı ve Türker iki jandarmanın kolunda ayağını sürüyerek yürüdü, yürüdü, kayboldu.

O gittikten sonra soğuk ve uzun koridor, ileride bulanık bir suya karıştı. Onun bir bilinmeze doğru gidişi, geride her şeyi, herkesi yarım bırakmak demekti... Türker'in mahrum olduğu dışarıdaki hayat, beni için için mahzunlaştıran umut ve bir sözüyle harekete geçeceklerin bekledikleri komut, yarım

yamalak kalmıştı işte... Kim bilir kaç yıl yiyecekti, en deli fişek zamanlarından ne kadar çalacaklardı? İçeride gençliğini çürütecek, inandığı her şeyi burnundan getirmeye çalışacaklardı. Biliyordum, Türker pabuç bırakmazdı onlara. Biliyordum, Türker ezilmez, yenilmez, pes etmezdi. "Kimse devletin diliyle konuşamaz benimle" derdi, dinlemezdi onları. Ona güvendiğim kadar kendime güvensem ben de kim bilir nelere direnebilirdim. Ama Türker'in varlığıma düşen gölgesi en kuytu yerlerimi de karartıyor, bir türlü aydınlığa, açığa çıkaramadığım sası bir kimliğin içine hapsediyordu beni. İçimden Türker'i alsalar bana ait hiçbir şey kalmayacak gibiydi...

Günler birbirine benzemesin, içinde barındırdığı hikâyelere beni de katsın diye girdiğim gazete, boyuna aynı sıkıntıyı öğütür olmuştu. Bitmek bilmeyen siyasi davalar, polis-adliye haberleri arasında boğuluyor, memleketin suç dosyası kabardıkça oradan kaçıp gitmek istiyordum. İstihbarat şefinin ikide bir tekrarladığı "Muhbir olmayın, adam gibi muhabir olun" yollu uyarıları zaten cebimdeydi de, her olayda bir kare fazla çekmek için itişip kakışmak, perde arkasına dalıp haber kaynağı yakalamak, kaynağına güvenip güvenmemek arasındaki dik yokuşu tırmanmak, soluk soluğa kalsan da, sararıp solsan da rakibe bunu asla hissettirmemek gibi bin türlü maharet yoktu bende! Acemiliğimi gizlemek için acar, utangaçlığımı belli etmemek için yırtık olmalıydım. Müdürler benden çok şey bekliyor, bense ancak dirhem dirhem verebiliyordum. Öğrenme iştahım ne kadar açık olursa olsun hep aynı yere tosluyordum: Erkeklerin dünyasında, onların diliyle

konuşmaya kendini mecbur hisseden genç bir kadın olmak!

Önüme haber kâğıdı değil de dokunaklı bir hikâye uzatan oğlanı görünce, aramızdaki en uzun mesafeyi başka bir dille aşabileceğimize bir kez daha inanmak istedim. Gazetenin yazı işleri odasında oturan göbekli adamların arasında çakır gözleriyle dikkat çeken, gevrek gülüşlü, sevilen biriydi. Benim gibi yeniyetme bir muhabirle ne işi olabilirdi? Okuduğum kitaplar arasından şiire merakımı, edebiyata düşkünlüğümü anladığını, dalgınlığımın kederden mi yalnızlıktan mı olduğunu merak ettiğini, eğer ilgilenirsem bana yeni yazdığı bir hikâyesini okutmak istediğini söyledi. "Karı gibi süslenme" diye uyaran abilerin, sırtıma vurarak selam verenlerin, suratıma bakmayarak iş buyuranların arasından, nasıl böyle birinin çıktığına hayret ederek aldım uzattığı kâğıtları. Böylesi bir tanışma ânından büyülenmemek için, Hayriye değil de Ayşe olmam lazımdı... Nasıl olacağımı, bunun için ne yapacağımı bilsem bir dakika sektirmez, saçlarımı geriye atıp, gözlerimde yanan dörtlüleri söndürüp sakin olmakla başlayabilirdim mesela... O, "Oku bakalım, beğenecek misin" diye sorduğunda "Tabii beğenirim" gibi yekten hürmetlerimi sunmaktan daha iyi olurdu öylesi. Ama bu kez karşımda, "Oku da tartışalım, arkadaşım" diyen çatık kaşlı biri değil de, gülümsemesiyle kendini sevdiren, sevilmeye müsait olduğunu belli eden biri vardı.

Bütün gece koca kafalı, güzel bakışlı oğlanın hikâyesini okudum. Sanki Yeşilçam'ın yaşlı bir yönetmeni Türker'le aramızda geçenleri bir yerlerden duymuş da oturup yazmıştı. Bir tek roller değişmiş, terk

eden kadın olmuştu... Gidenle değil de kalanla, hele de bir erkekle özdeşlik kurmak bir yana, bir kadına koşulsuzca kalbini açan bir adama hikâyede de olsa ilk defa rastlıyordum. Kalan adamın ıstırabını ben de taşıyor, aşkın tek kişilik ve tek başınalık olduğunu, bu kez bir başkasının ağzından okuyordum... Demek birini sevince tüm dünyayı seveceğini sanan erkekler de vardı, onlar da acı çekiyor, derdini böyle dokunaklı dillendirebiliyordu. Ertesi gün hayret ve hayranlığımı gizlemeden ona ne diyeceğimi düşüneceğime, oturdum hikâyenin bittiği yerden devam ettim. Terk eden kadının giderken ardında bıraktıklarına, bekleyenin aslında hiç gelmeyecek olana duyduğu özleme, kırık dökük ortada kalan her şeye kendi ruhumu kattım. İki kişinin, iki ayrı dünyanın sözle değil de yazıyla bir ahenk kurmasına çalıştım. İkimiz bir olsak, yan yana dursak, bu hikâyeyi yeni baştan yazsak, esenlikli bir sona kavuşabilir miydik? Aynı hayali kuran iki ayrı kişi olabilmeyi başarabilir miydik? Denedikçe yanıldığım, yenildikçe yandığım bu ağır soruların altından, Pala Hayriye olarak değil de, kadınlığı göğsünde, özünde taşıyan biri olarak tek başına kalkabilir miydim?

Gençliğim kıytırık bir kasnağa gerilmişti. Bol soru, yığınla muğlak cevap ve bir umut arasındaki gergefe kendimi işledim. Bir yabancıyı, çekirdeğinden başlayarak sevmeye niyetlenmenin bendeki karşılığını yeniden yazdım. Bütün derdim, bir sevgili bulup da koluma takmak değil, bir insanın bir insanı anlayabileceğine inanmak, dışarıda savaşmaktan yorulduğumda, içerimde birine yaslanmak, küçücük dünyamda başka biri için de yer açmaktı. Bunları elbette ben değil, terk eden kadın söylüyordu....

Yarından sonra bu hikâye uzayabilir, belki bir romana dönüşebilirdi. İkimiz onu yeniden kurgulayabilir, baharatına, acısına bakıp lezzetli bir kıvama getirebilirdik.

Bu heyecan ve hevesle gazeteye bir an önce gitmek, yazdığım bölümleri oğlana verip, "sınıfı geçmek" için aceleyle atladım otobüse. Sabahın köründe kendinden önce organı uyanan, tüm cesaretini nasıl olsa kadınlar ses çıkaramaz önyargısından alan fordçuya cebimdeki paslı çakıyı değdirip, o "yandım anam" diye ortalığı ayağa kaldırırken, yolcular kuyruk salladım mı sallamadım mı diye bakınırken, attım kendimi sondan bir önceki durakta. Koşarak girdim gazete binasından içeri.... Uykusuzluktan kan çanağına dönmüş gözlerime sürme çekmekle iyi halt ettiğimi, aynaya bakınca anladım. Sileyim derken daha da korkunç hale getirip gözümü kararttım ve kapısını çaldım. "Okudum" dedim heyecanla. "Hatta okumakla kalmadım, gerisini de yazdım." Yine aynı gülümsemeyle karşıladı, "Öğlen yemekhanede değil, dışarıda yiyelim, çok merak ediyorum" dedi. Uçarak yerime kondum. Saatten gözümü ayırmadım.

Öğlen, verdiğim saman kâğıtları dönercinin yapış yapış masasına serip okumasını seyrettim. Bir sınav daha veriyordum ve ilk kez bir adamdan takdir aldım. Heyecanım, yazdıklarım beğenilince dizginlenemez oldu. Ayranı üstüme döktüm, beyazı görünce pis pis sırıttı pantolonumun kiri. Gazeteye dönerken elimi tuttu, bırakacak diye bekledim, bırakmadı. Kapıyı açıp, belimden yavaşça içeri buyur etti. Tıpkı yazdığı gibi inceliklerden anlayan biri miydi? Birazdan içeri girip, meraklı bakışlara çift olduğumuzu ilan mı edecektik?

Bir kısa hikâye, üstüne de yarım ekmek arası dönerle başlayan bir ilişkimiz mi olacaktı? Haber merkezinin kapısından birlikte girdiğimizde, ziyaretine gelmiş bir arkadaşı karşıladı bizi. Beni, "Zeki bir kız arkadaş" diye takdim etmesi hoşuma gitti. Demek dışarıdan görülebilen, görülmekle de kalmayıp altı çizilen bir zekâm vardı. Lâyık olmaya çalışacaktım. Bundan böyle Türker'in yanındaki gibi ezilmeyecek, kendimi ortaya koymaktan korkmayacaktım. Arkadaşıyla da hemen kaynaşıp, gülüşmeye başladık. Yeni bir "biz"e doğru yelken açmıştım. Üçümüz çay içerken, arkadaşı elimdeki kâğıtlara baktı, "Aa, benim yazdığım hikâyeyi Hayriye'ye mi verdin? Ne güzel" dedi. Elimde oynayıp durduğum kalemi, avucumda çıt diye kırdım. Sımsıcak çayı bir dikişte bitirdim, odadan çıktım.

Metin...

Adım bir haberin altına yazıldığında, saf saf tüm dünya beni tanıyacak sanıyordum. "Bu okuduğunuz olaylar var ya, benim gözümden aktarıldı sayın okur. Yabana atmayın, üzerinde peynir ekmek yemeyin. Tortop edip cam silmeyin, ben sizin için uykusuz kaldım, onun bunun arkasından koşturup durdum, hiç olmazsa kıymetini bilin" demek istiyordum. Kıymet bilmek şöyle dursun, biraz ileri gittiğinde başı ilk ezilecek, gıllıgışlı işlere biraz çomak soktuğunda bilmeden devletin kara kaplı defterine girecek bir işin içine düştüğümü seni kaybedince anladım Metin... Sana nasıl kıydıklarını öğrendikçe içimden sökün eden isyanı bastıramadım. Ve ne zaman meydanlara çıksam, hep o lanet olası güne gittim, oradan hep annenin acısıyla döndüm. O gün, ah o kara gün!

Tarhana kokuyordu evin içi, annen ocağın başındaydı. Gözü de saatte. Gelsen de bir an önce arkasından sarılıp, "Anam" diye kucaklasan, karşılıklı masaya otursanız, karnını doyursan. Sen doydukça ona öğün olsa, sen "Ohh şiştim" şükrüyle karnını ovalayarak ortalarda dolaştıkça onun gözü gönlü açılsa... Eve gelmeni bekliyordu annen, beşiğinin başında bekler gibi. Çocukluğunun, deli çağlarının başını bekler gibi... Duvardaki saatte bir huzursuzlanma, akrepte bir ayak sürme, tik taklarda bir uyumsuzluk... Anaların evham vaktiydi. Saatin sesine çomak sokan, bir tek çorbanın fokurtusuydu. Kaynıyordu ocakta en sevdiğin çorba, nedensiz pır pır ediyordu ananın yüreği...

O ufunetini defetmeye çalışırken, seni bir spor salonuna tıkmışlardı. Topların havada uçuştuğu, tribünlerin hop oturup hop kalktığı o salonda, bir sürü insan balık istifi, yüzükoyun yatıyordu. Seni içlerinden bilerek, öldürmeye ant içmişçesine seçmişlerdi. Vuruyorlardı durmadan her yerine... Her darbede, "Ben gazeteciyim" diye bağırıyordun; sözüm ona rütbe kazandıran bir kartın hesabını soruyorlardı senden, kartın sarı olunca yaşamaya hak kazanacaktın sanki...

Duvardaki saat tekledi. Evham, şüpheyle korkuyu koluna takmış, ananın kalbinde başköşeye kurulmuştu. Çorbanın altını söndürüp mutfaktan çıktı. Akşam çöktü eve, hemen ışıkları yaktı. Odanın kapısını açıp, yatağına baktı. Nasıl bırakmıştın giderken, masanda ne vardı, ne giymiştin telaşla çıkarken, hatırlamaya çalıştı. Odandan salona kokun yayıldı, derin bir nefesle içine çekti. Ablan da meraklanmıştı, aklına bir gece önce gördüğü rüya geldi aniden. Dere kenarında, dans eden balıkları seyrettiği o rüya... Onları neşeyle seyre dalıp yakalamaya çalışırken, bir küçük kara balığın avucunun içinden kayıp gittiği, derenin birdenbire kuruduğu, rüyadan kâbusa düşmenin sıkıntısı kapladı içini. Aramaya başladı seni, arkadaşlarına telefon açtı, sordu soruşturdu. Seni son defa görenler anlattılar sonradan; kana susamış polislerin kollarında nasıl otobüse bindirildiğini, nefretle bedenine inen coplardan kendini korumak için nasıl iki büklüm olduğunu...

Yeğeninle oyun oynardın eskiden, kapıları yana yatınca içinden polislerin çıktığı eski bir oyuncak arabayla..."Bang bang" diye ateş ederdi polisler, sen "Ahh" diye yere düşerdin hani. Ölü taklidi yapardın, yeğenin sevinsin diye... Her vurduklarında "Ahh" diye

inlerken, oyunlara rahmet okutan kalleş bir gerçekliğin içine düştüğünde, hatırladın mı o günleri acaba? Gerçek olanın sefaletini, gerçek olanın vahşetini, gerçek olanın kepazeliğini; insanlığın, içinde yuvalanan en ham kötülüğe, lincin şehvetine, nefretin esrikliğine doymayan, canavarlaştıkça hayvanlıktan uzaklaşan aczini düşündün mü hiç? Tertemiz aklından en ince fikirleri söküp atmak için nasıl da kafana vuruyorlardı, değil mi? Kusturana kadar dövüp, üstüne lahmacun söylediklerinde suratlarına tükürdün mü?

Analaın ikinci yatağı pencere önleridir ya, anan da öyle etti sabahı işte... Senin kursağından geçmeyen hiçbir yemeğe dokunmadan, korkuyu koynunda uyutamadan, sesini duyamadan, gözünü kırpmadı. Sonra haberin geldi: "Oğlun yaralandı" dediler. İçindeki kor, alev aldı birden. Kapıya koşacağına balkona attı kendini. Bir merdiven dayayıp göğe, aşağı inecekti, senin yanına, senin yerine... Komşular tuttular kolundan. Kendine gelsin istediler, o, sen gel istedi. "Gelmeyecek artık" diyemediler...

Yorulana kadar dövmüşlerdi seni, yoruldukça birbirlerinin nöbetini devraldılar. Yılmadan, bıkmadan, öldürmeye yeminler ederek, salyalar saçarak bayılttılar. Sonra bir duvar dibine bıraktılar. Seni yerden kaldıranlar, omuzlarında taşıdılar tabutunu... Boyuna söylerdik ya, "Bir gider bin geliriz" diye... Öyle oldu cenazen. Bir gittin binler geldi arkandan. Yakasına yapışmak için peşine düştüler katillerin. O şehirden o şehre taşınan davanın takipçisi oldular.

Ama devlet en çok katilleri seviyordu Metin. Senin katillerin de yalanlar söylediler. "Sen daha çok vurdun, hayır en çok sen vurdun" diye, döktükleri kanını

birbirlerinin üzerine yağladılar. Devlet gözetiminde saklandılar, yıllarca mahkemeden kaçtılar, kimse bulamayacak sandılar. Devlet başlarını okşadı onların. Dışarıda hesap soranlara sus payı dağıtıp içeride biraz dinlendirdi, o kadar.

Okumak için İstanbul'a geldiğinde, herkesi kardeş sanıp sarıldığında, bu düzenin değişeceğine inandığında, burnun düşse eğilip almayacak kadar onurunla yaşadığında, yazdığında, okuduğunda, dokunduğun her şeyde yüzünden bir parça bırakmıştın Metin. Gözü kara bir genç değildin sadece, kararlı, karakterli, haysiyetli biriydin. Bunun için çok sevildin, bu yüzden öldürüldün.

Seni o kahrolası salonda göz ucuyla görebilenler, güldüğünü söylediler sonradan. Daha otuzuna bile basmamıştın, hayatı çalımlayarak geçtiğin yollara şöyle uzun uzun bakmamıştın. Daha yazacak haberlerin, gizli saklı şeyleri ortaya çıkaracak cesaretin, zalimlere kafa tutacak bir yiğitliğin vardı. Kalanları böylesi hasletlere hasret bırakarak gittin... Öldüresiye döverlerken seni gülüşünü gözlerinde, gülüşünü dudağının kıvrımında bıraktın Metin... Şimdi bir merdiven de ben dayadım göğe, yanına tırmanmak, elini tutmak için...

Kayıp...

O kadar adliye, mahkeme görmüşlüğüm bir işe yaradı, artık birilerinin arkasına takılmadan habere gidecek yetkinliğe ulaştım diye sevinmiştim, müdürüm beni evinize yolladığında. Bir kayıp vakası vardı ve araştırmacı gazetecilik yeteneğimi kullanıp kayıp kişinin izini bulabilirsem iyi bir iş çıkaracak, müdürümü mahcup etmemiş olacaktım. N'lerin beşini bir yere toplayıp, elimde kalan K'yı da yazımın alnına dayayacaktım. Mademki bana güvenmişlerdi, eksiksiz halletmeliydim işimi. Evinize girdiğimde soldaki çekyatın karnını yarmışlar, portmantoyu devirmişler, kitaplarınızı yerlere saçmışlar, bir tek sofraya dokunmamışlardı.

O sabah, her zamanki gibi önce karın kalkmış, çayı demleyip kahvaltı hazırlamaya koyulmuştu. Sabahların mutlulukla ilgisini belki de şair söylemeden çok önce, seninleyken ta içinde bir yerde bulmuştu. Yoldaştan sevgili, yoldaştan koca, yoldaştan ev arkadaşı olmuştun. Her şeyi bölüşmek, her durumda yan yana durmak, önce dünyaya karşı örgütlenmekti, ilişkinizin sessiz cümlesi. Bunu biliyor, buna inanıyor, iki ayrı kişiyi toplayıp biri elde edebiliyordunuz.

Çay kokusuyla uyanmanın tadı başkaydı, yüzünü yıkayıp sofraya oturdun ama ekmek yoktu, yumurta da... Karşıdaki bakkala bir koşu gidip eksiği tamamlayacak, ekmeğini sahanda yumurtaya banacaktın. Evden çıktın, henüz başlanmamış bir

kahvaltının başını bekledi karın. Ancak akşam olup da sen dönünce kapanacak bir parantezdi sabahlar. Bir günün nasıl geçeceğini sabahlara bakarak anlardınız. Evin geceden kalma kokusuna, ruhunuzun ferahlığına, şerbet tadında seyreden sohbetlere, bir sigara dumanıyla değerlendirdiğiniz düne ayrı yerlerden bakardınız ve hep aynı yola çıkardınız... En çok buna şükrediyordu karın. Her şeyi bölüşmenin yasasıyla kurulmuş bir ortaklıktı sizinki. Gözünün önünden kısacık bir an ayrılsan, anında eksik hissediyordu kendini. Gözü köşede kaybolduğun yere dikili kalıyor, sen mutfaktan elinde bir bardak suyla dönünce rahatlıyordu. Kafese zinhar konulamaz iki muhabbet kuşuydunuz siz. Sapana gelmez, evcilleştirilemez, önüne her konanla yemlenemez bir çift kuş...

Yağa yatırılmış zeytinlerle oynadı karın, çatalı birine batırdı, ağzına götürecekken sensiz boğazından inmeyeceğini anlayıp vazgeçti. Birlikte yaptığınız ilk kahvaltıyı hatırladı. Tabağındaki zeytinlerle kovalamaca oynayıp, yere düşürdükçe sinirlendiğin, sonra da, "Ben bunları yemeyi beceremeyeceğim, en iyisi tost söyleyeyim" deyip utandığın o sabahı. O zaman mı vurulmuştu sana ilk, yoksa... Zeytinlere gülümserken sokaktan bir ses duydu. Senin sesindi. O ana kadar duymadığı bir haykırma, yardıma çağırma çığlığıydı kulağında çınlayan... Pencereye koştuğunda, silahlı üç adamın seni zorla bir arabaya bindirdiğini gördü. Can havliyle dışarı fırladığındaysa çoktan kaçırılmıştın. Ayak dirediğin yerde üç kırık yumurta, bir de ekmek kalmıştı...

Seni götüren üç sivilin yerine üniformalılar daldı sonra evinize. Kaçıranların kim olduğu herkesin

malumuydu da, kaybolmak kayıp olanın suçuymuş gibi talan ettiler evinizin her köşesini. Sana dair izleri dışarıda değil içeride arayarak oyalandılar. Arkalarını Ağar'lığınca kollayan derin güçlere sığındılar. Anneni ve o güzel karını ilk o zaman tanıdım işte... Zeytinin çatala asılı kaldığı o sofranın başına oturdum. "İyi iş" çıkarmak için sorduğum soruların altında ezildikçe ezildim. Öyle yangılı bir sessizliğin ortasına düşmüştüm ki bir yabancı gibi durmayı beceremedim, başını avucunda ancak tutabilen annenin yanına çöküverdim sonunda. Karın, oradan çıkacakmışsın gibi yine bakışları mutfağa dikili bekliyordu seni... Tuhaf bir dürtüyle ben de beklemeye başladım... İçinde güleryüzlü bir tavuğun durmadan kıpırdandığı saat, tik taklarını beynime kakıyordu. O tavuğu hatırlıyordum bir yerden, o an çook eskiymiş gibi gelen, içine doğduğum evden bakıyordu bana. Az başına vurmamıştım kalk okula git diye emrettiği için... Evladını bekleyen bir ananın, kocasının kokusunu durmadan içine çeken bir eşin çaresizliğine kendi hikâyemi ekleyerek yaklaşamazdım yanlarına. Ancak dışarıda durmayı başarabilirsem bir yardımım dokunabilirdi onlara. Belki de ilk defa o zaman, seçtiğim mesleğin işe yararlığına inandım. Kendime değil, boynumdaki fotoğraf makinesine bir anlam biçtim. Orada boş boş duracağıma seslerini duyurmalıydım herkese, o sofraya yeniden oturmalıydınız...

Annenle babanın koluna girip, kendimi de kızları ilan edip, günlerce karakol karakol gezdim. Birinci Şube'nin o mezbaha kokulu, ağır veballi odalarının önünden tek tek geçtim. Gündüz vakti silahlı, külahlı adamlar tarafından kaçırılmıştın da, polis ne o plakayı biliyor ne

o adamları tanıyordu! Olmaz öyle şey dedikçe yolumuz çatallandı, çaldığımız kapılar yüzümüze kapandı. Devleti Platon'dan, polisi işkenceden, işgali arkadaşlarımın onurlu direnişinden bellemiştim ama yine de, böylesi sistemli bir yalancılık karşısında çaresiz kalmak kanıma dokunmuştu...

Bir akşam yine annenlerin yanına düşüp, Emniyet'e gitmeye karar verdim. Parkamın cebine gizlediğim teybi açıp, ta gözlerinin içine bakarak, kardeşinmişim gibi sorular sordum. Belki de o zaman hiç tanışmadan kardeş olduk biz Hüseyin... Kardeşliğin daha karında başlayan bir yarış ve dalaşma olduğunu düşünürken, o çopur suratlı başkomiserin karşısında kardeşliğin yakasına dayanışmayı da kondurdum.. Failler belliydi de, bir tek senin yerin meçhuldü. Teybim yalanları kaydediyor, aklım ise başka bir gerçeklikle aydınlanıyordu... Seni linç etmişler, izini kaybettirmişlerdi, söylemedikleri buydu; komiserin konuşurken açığa düşen bakışlarından, peş peşe yaktığı sigaralardan, önündeki tozlu dosyaların kenarıyla oynamasından, sağa sola emirler yağdırarak hükmedici tonlar takınmasından seziyordum bunu, ama bu sezginin sızısıyla baş edemiyordum. Aylarca, bir umut cevap aramaktan yılmayan ananın ciğerine düşen ateşle yandım, karının kalp uğultusuna, babanın mağrur suskunluğuna eşlik ettim, dilim döndüğünce yazdım, yayımlandı da...

Vaktiyle örgütsüz olduğum için küçümsenen ben, örgüte yardım ve yataklık yapan biri olarak mimlendim müdürlerim tarafından... İşe yarar sandığım meslek, meslek bile değilmiş, insan öğüten değirmenmiş meğer; anca böyle öğrendim. Şüpheyi, mesafeyi, duyguları

alınmış serinliği kanıma karıştırmalarına karşı koyunca, kendimi kapının önünde buldum... Neyse ki, o kapıları iyi biliyor, dışarıda olmayı, yollara düşmeyi ezberimden bir an bile çıkarmıyordum...

Galatasaray Lisesi'nin önü, "devlet dersinde öldürülenler"in sayısı arttıkça, her cumartesi daha da kalabalıklaştı. Annen, karın, baban ve daha niceleriyle her hafta fotoğrafının arkasında oturdum. Delikanlılıktan yetişkinliğe geçtiğinde, eşini bulup aynı dala konduğunda, birileri sırtına bir çatal saplamış, tabağından sekemeden yakalanmıştın... Yaka paça götürüldüğünden bu yana yirmi üç yıl geçti Hüseyin... Kahvaltıların mutlulukla ilişiğinin kesildiği o sabahtan beri, saçılmış o zeytinleri kimse toplamadı, öyle sofralar bir daha hiç neşeyle kurulmadı. Beni soracak olursan, senden sonra boynuma hiç fotoğraf makinesi takmadım...

Havar!

Ankara sokaklarını bilmem. Dünyayı İstanbul'dan ibaret sayan, girip çıktığı, yediği içtiği yerlerle gözünü doyurmaya çalışan, görenler "kentli kadın" dese de küçücük mahallesini kendine köy edinmişlerden biriyim. Bir şiir kitabını, bir de Ankara'da bir sokakta tek başına dolaşırken çekilmiş bir fotoğrafını hatırlıyorum Ahmed Arif'in. Üzerinde koyu kahve bir palto, yeşil yün atkısını boğazlı kazağının üzerinden iki kere dolamış; kasketinin altından karşıya bakarken çekilmiş. Hiç pozsuz, çocuksu bir gülümsemeyle...

O fotoğrafın altında küçük bir haberdi gördüğüm; okumak, inanmak istemedim. Hemen koşup kitabına sarıldım. Geceler boyu elden ele gezdirirdik kitabını. Kürt'e sadece dostlar arasındayken Kürt dediğimiz zamanlar... Herkesin ezberindeydi o şiirler. Her bir dizesi İstanbul'un doğusuna (kısaca Doğu derdik biz oralara) düşen, düştüğü yeri yakıp külünü ta bizim buralara kadar savuran, köz vezninde şiirlerdi onlar. Herkes ayrı yerden yanardı. Topu topu 19 şiir vardı elimizde, ama sadece bize değil birkaç nesle yetecek kadardı. Çayı kıtlama içer, kendi zihnimizdeki memleketlere göçerdik o şiirlerle. "Tam dünyayı dolaşmak saatleri"ydi işte...

Pranga görmeden, hasret nedir bilmeden nasıl da içlenirdik o şiirleri okurken. Doğudan batıya eksilerek eğri büğrü gelen haberler, sustururdu içimizden birilerini. Gizli bıçakları içeride bilenir, kara kaşları

ortada birleşirdi. Köklerimiz köylerde, bedenlerimiz kentin izbe bir odasında yörüngesini arardı. O kahrolası Sansaryan Han'da bizim has şairimize yaptıkları zulmü dizelerden ayıklar, aramızda paylaşırdık. Ne mutluluktan medet umardık o an, ne de gelecekten... Geceydi içine düştüğümüz, sonsuz bir gece. Karanlıkta el ele tutuşur, Adiloş bebeği ayağımızda sallardık.

Anlamadığım bir dilde küfrederlerdi arkadaşlarım "hayınlara". Ne zaman onlara eşlik etmek istesem, hep batıya yakın oturturlardı beni. Ahmed Arif sevmek için stajyer solculuğum da yetmezdi bir türlü. Haso bir Kürt olsam, hiç değilse çektiğimiz dertler ortak olurdu. Havar derken eğitimsiz hançerem açık vermezdi o zaman. Ama söylemek isterdim yine de canı gönülden: "Arif hocanın kara dediğinde sadece yazgıyı değil, bağrına saplı hançeri de ima ettiğini, yara diye yazdığında yar'a seslendiğini anlıyorum" demek isterdim. Ne nefesim, ne zürriyetim ikna ederdi onları. Susardım güzel güzel, çoğunluğa tabi, tabiyeti meçhul biri kadar...

Ahmed Arif'in dizeleri dilimizdeyken henüz, aramızdan ayrılanlar olmuş, her akşam toplandığımız bir göz odanın içine nutku tutulanlar oturmuştu bu kez. Öyle olur olmaz çıkışlar yapıp, "O nerede, bu nereye takıldı?" diye soramazdım. Çok sonra öğrendim dağa çıktıklarını. Dağa çıkmanın anlamını...

Dağ dedikleri memleket hasreti gibi bir şeydi, dağın heybeti iradenin kudretine, inanmanın direncine eşdeğerdi.

Ve dağa yolculayamadığım arkadaşlarımdan hemen sonra gördüm "Ahmed Arif öldü" haberini. Bu kadar cefasını çektiğin dünyadan bir "oh" demeden gitmene çok içerledim be usta... Bir de kavuşamamana Leyli'ne...

Bizim bilmediğimiz, görmediğimiz köyleri yakılıp yıkılırken, içimizden bazılarının ailesi döşeğini bile alamadan göçe zorlanırken, şairimiz "Havar" diye sesleniyordu da elimizi bile uzatamadık ya, yazıklar olsun bize...

Peki o arkadaşlar o dağlarda ömür çürütürlerken, ben iki satırla niye mi anlattım tüm bunları? O zamanlar havar'la hewal'i karıştırırdım da ondan... Arkadaşlarımla aramda küçük bir "v" açığım vardı ve biz şehirlilerin, oranın havasını solumadan, taşında toprağında yatmadan, tankların karşısında yan yana durmadan, bu açığı kapatması imkânsızdı da ondan...

Köprü

İki çarşı arasına köprü kurdum. Çarpık çurpuk gittim, geldim. Bakırcılar Çarşısı'nda çekiç sesleri, Sahaflar'da kitap tozları... Bakırcılar'ın içinde üç katlı eski bir bina... Binanın kuş yuvası kadar odalarında, raflar boyunca kitaplar. "Sen bunların başında dur" dedi Vahit Bey. "Ben Piri Reis'in haritasından *Gevheri Divanı*'na, Matrakçı Nasuh'tan Reşad Ekrem Koçu'ya eskilerden kim varsa alıp geleceğim." Kütüphanesiz bir eve doğmuş olmanın açlığıyla, her birine ayrı saldırdım, sevdim, kokladım. Elime tutuşturulan gazete kaplılardan değildi hiçbiri. Dillerindeki derinliğe dalmak için nefesim yetecek mi diye dertlenme, tezgâhtarlık ile okurluk arasında gizli geçitler kurma denemeleri... *Moby Dick*'le tanışma, *Şato*'ya yeni yeni yerleşme yılları...

Anlamak ve öğrenmek için sorduğum sorulara Vahit Bey dakikaları hesaplayarak cevap veriyor. "Üç dakika" dediğinde konunun basitliğini, "Ohooo bir saatten uzun sürer" dediğinde mevzunun önemini şıp diye kavramam lazımmış. Kitap okurken yakalayınca kızıyor. "Okuma işi evde, burası satış yeri" diyor. Ne dese boş, bilmiyor. Saklana saklana tıkınıyorum her birini, iştahım da dimağım da açık. Raflarda gizlice çentik attığım kitapların haddi hesabı yok. Her sabah birine koşuyor, bir önceki gün kaldığım yerden Vahit Bey gelene kadar devam ediyorum. Kapıdaki çıngırak çaycıyı ya da müşteriyi ihbar edene kadar zaman benim.

Öğlen oldu mu, ya okula ya Hüseyin Avni Dede'nin yanına kaçıyorum. Dede'cim, ah Dede'cim. Koca çınarı bekleyen şairim, yedek Samsun paketini selam verenler için iç cebinde saklayan, kalın parmakları, kocaman yüzükleriyle eski para satarak geçinmeye çalışan, keman sesli koca adam. O çınara, ben ona sığınıyorum. O bakıp gülüp geçiyor hayata, ben ne zaman göz göze gelsem üstüne yürüyorum. Bir de neyzenim var, biraz uzakta duruyor. Paltosundan başka bir mal varlığı olmayan, pasajları evi belleyen, sessizliğini zırh gibi kuşanan, meydanın kıyısında, kendinin kuytusunda bir neyzen. Beyaz saçları kasketinden sıyrılıp yüzüne düşüyor, o iki tutam arasından, önünde koşturup duranların suratına dünyayı üflüyor. Meydan ayağına kapanmış, neyzen kalabalığa... Dede'yle neyzenin arasına da bir köprü kuruyorum. En azından birine ilişmek, bir yerle ilişkilenmek için...

Ney sesi fâniliği çağrıştırıyor; kaybettiklerimi, kavuşamayacaklarımı, ölümü hatırlatıyor bana. Elimden tutup bir mezarın başına bırakıyor bazen. Hafızamın arka odalarına tıkıp, üzerine attığım toprağı eşeliyorum o anlarda. İçinden bir saç tokası çıkıyor, belime kadar dalga dalga yayılan saçlarımı tepemde toplayan, ucunda küçük bir kelebek olan... Her sabah tararken ağlıyorum diye annemin dellenip kafamı kazıtmasından önceye ait... Sonra bir terlik, nişan almaya uygun, uzun burunlulardan... Bir de masa örtüsü; beni sakınıp, herkesten saklayan. Biraz daha derinde bir tülbent, kim bilir neyin duasına durulmuş, kimden medet umulmuş. Çakıyla muhtar çakmağını da görünce örtüyorum yeniden toprağı. Açtığım her mezara bir kez daha düşmemek için dönüyorum arkamı

güne, akşama yaslıyorum sırtımı, bu kez Galata Köprüsü'nde...

Tek başıma ilk defa içeceğim. Madem bir yerde kadın başına oturmak sakıncalı hareketlerden sayılıyor, o zaman bu yasağı da delmeliyim. Her sabah zorla okutulandan başka türlü bir ant içtim kendi kendime, üstelik ne çalışkanım ne mutlu. Türklük ise hiçbir zaman umurumda olmadı, karnımı doyurmadı. Zaten koca şehirde kimsin nesin diye soran da yok, kaynıyorum arada. Belki de ev kızlığından, iki seksen sokağa uzanınca böyle oldu. Hesap vermeden dolaşmayı, istediğim saatte eve gitmeyi, anahtarımla kapı açmayı sevdim.

Kemancı, köprü altının en Zeki bir o kadar da haşarı çocuğu...Taburelere çökmüş bir sürü kambur adam, bira fıçılarının üzerine yerleştirilmiş sinilerden oluşan masaların etrafında efkâr dağıtıyor. Gidip tam ortalarına oturunca, halka aralanıp bakışlar üzerime çevrildi. Aldırmamayı da öğreniyorum galiba. Yerdeki fıstık kabukları garsonun her geçişinde çıtırdayıp, uğultuya ekleniyor. Kulağım tartışmalara kapalı, gözüm güneşin üzerine eğildiği suda. Vapurlar geçtikçe dalgalar çer çöp ayıklamakta, martılar hangi balığın tepesine bineyim telaşında. Kafamı uzatsam, birinin gagasına takılsam, alsa beni göğe çıkarsa, sonra müsait bir yerde düşüversem ağzından. Ne yem olsam ne yolcu. Öylece yükselip aşağıda olan bitenlere baksam, martının birini dolduruşa getirsem, bıyık burarak bakanların üzerine sıçsa, kahkahalarla gülsem.

Yüzüme nasıl bir ifade yerleştiyse, tam karşıdan gelen selvi boylu bir sarışın adam masama doğru yaklaşmaya başladı. Konuşan kara kafaların kamburları yerinden

oynadı, sarışın oturacak başka bir yer aranmadan yanıma çöküverdi. "Martılar mı gönderdi seni be adam?" diye geçirdim içimden, birer bira söyleyiverdim aniden. Sarışın adamın diline ne lise İngilizcem yeter ne de beden dilim, aldırmadan... Karşılıklı mal mal gülüşmenin gözünü seveyim, nasıl da kurtarıyor insanı! İçtikçe bildiğim bütün kelimeleri yan yana sıralayıp, önüne serdim sarışının. Muhabbetin hası desem değil ama lezzeti pek yerinde. Saatlerce döktüğümüz dilden anladığım, bir karavanla dünyayı dolaştığı... "Ah be! Bu benim hayalim, sen nereden geldin?" diye sordum, Fransa'dan çıkmış yola. Jean-Luc'müş adı. Sonraki durak Allah kerim (Türkçeye ilk çevirim, idare edin). Yekten, "Beni de götür gittiğin yerlere Jean-Luc" dedim. "Okey, okey" dedi. İki kere okey alınca, geçiştirdiğini sandım. "Ben ciddiyim bak ha" demeyi bilmediğim için, "Go, go" diye tutturdum. Biraların ve sohbetin(!) dibine vurdukça, üzerime bir rahatlık geldi. Göğüslerin öne çıkabilmesi için gövdenin arkaya kaykılması şartını duyduğumdan beri ilk denememdi, tepetaklak olmama ramak kala vaziyeti toparladım.

O bana Fransız Fransız, ben ona yerli yersiz bakarken, tabureler sürülerek masamıza yanaştı, neye gülüyorsanız bize de söyleyinciler etrafımızı sardı. Kolluk kuvvetlerinden devşirilmiş gibi diklenen adamların birden bacısı oluvermiştim... "Müslüman mahallesine bir gâvur dadanmış" dedi, bacağının arasına elini atıp takımlarını kuşanan pis sakallı... Yabancısı olmadığım tek dil buydu. Ayağa fırlayıp üzerine yürüyecekken, yanındaki kel kolumdan tuttu. "Bacım, sor bakalım halı ister mi halı" diyerek yerime oturttu. "Ne halısı, adamın bir evi bile yok" diye cevap

yetiştirmeye çalışırken, Sultanahmet'te bir otelde kaldığını, üç gün sonra gideceğini, İstanbul'u çok sevdiğini öğrenen ahali, lokum, kebap ve dansöz üçgenine kıstırıverdi ikimizi de. Jean-Luc halinden memnun görünüyor, kartvizitlerini dağıtan adamların hiçbirini geri çevirmiyordu. Fıstık ezmeli garson, bardakla değil de fıçıyla getirse bile bira yetmeyecekti hiçbirimize. Dilim ağzımda şişmeye, Jean-Luc'ler birken iki olmaya başlayınca kalkma vaktinin geldiğini anladım. Birkaç provadan sonra, halaya duracakmışız gibi yan yana dizildik. Jean-Luc beni evime kadar götürmeyi teklif edince, erkek meclisi hemen veto edip duruma el koydu. Oysa bıraksalar belki de Jean-Luc beni sadece evime değil, başka ülkelere kadar götürecekti. Halay başı ikimizi de arabaya tıkıp, önce Jean-Luc'ü oteline attı, sonra beni aklınca kendine sakladı. Evimin önüne geldiğimizde, yumulmaya kalkışınca da yumruğu yedi.

Sonraki üç gün boyunca her yerde kurtarıcımı aradım. Sultanahmet'i günde dört kez tavaf ettim. Beni de alsındı Jean-Luc, buralarda kendime bir yer bulamıyor, oradan oraya savruluyordum. Hiçbir yere sığmıyor, sığ sularda yüzemiyordum. Bana yeni bir dünya versindi; yeniden doğum hakkı, başka biri olma şansı. Kahvehanelerden Tahtakale'ye, Kapalıçarşı'dan Çorlulu Ali'ye kadar her yere baktım. Martıların ağzından kurtarıcım önüme düşmüştü, onu da akbabalar göz göre göre hiç etmişti işte.

"Çekiç sesleriyle kitap tozları arasında kaldın mı kızım Hayriye. Oradan çıkış yokmuş, doğduğun yer kaderinmiş, kabul et! Vahit Bey'in süreli yayınlarına, kendi söyleyip kendi anladığı meallerine devam... Burası

senin çöplüğün Hayriye! Öt bakalım ana dilinde" diye diye döndüm inime. Neyse ki Vahit Bey yoktu, uzattım masaya ayaklarımı, rasgele bir kitap çektim raftan. *Huzur* çıktı karşıma, dikiliverdim birden. Daha demin kaçmayı düşünürken, bu kez Tanpınar tutmuştu elimden. Vahit Bey'in çıngırağı bile kendinden soğutan ayaklarını görünce, gizlice attım kitabı çantama, koştum evime.

Jean-Luc'ü kaybetmiş, Mümtaz'ı bulmuştum. Nuran'la baş başa Batı'nın hayalini kurmuştum. Ne bileyim ben, *Huzur*'u çaldım diye bu işimden de olacağımı. Vahit Bey'in burnundan soluyarak, saatine bakarak, kapıyı göstererek ettiği onca lafı *Huzur*'la birlikte oracıkta bırakıp çıktım Bakırcılar'dan. Neyzenim yoktu, Dede tezgâhını çoktan toparlamıştı. Süleymaniye'den aşağı saldım kendimi, yine köprünün altını üstüne getirmeye. Günler böyle mi geçecekti, gençliğim böyle mi tükenecekti? Durup göğe baktım, bir tane bile martı yoktu!

Takip

Caddenin en civcivli zamanında bir kadınla göz göze geldim ve mıhlanmış gibi durdum. Artık Taksim'e çıkmak, parayı bulunca, dağıtmaya meyledince yaptığım rutin işlerdendi. Yukarıdan aşağı akan o kıpırtılı kalabalığın arasında, nasıl olduysa oldu, bir anda karşı karşıya geldik. Yol vermek için kenara çekilmemi bekledi. Yapamadım. O gözleri bir yerden hatırlıyor fakat "o yer"i çıkaramıyordum. Cüssesi sağlam, omuzları geniş, endamı yerindeydi. Baktı bende bir hareket yok, yanımdan sıyrılıp yürüdü. O gözleri çok eskiden tanıdığıma yemin edebilirdim ama o yüzde, o bedende yabancıydı sanki. O gözlerin gerçek sahibini mutlaka bulmalıydım. Hayır delirmiyordum, sezgilerim "Boş boş durma yolun ortasında, düş peşine" diye dürtüyordu boyuna. Durup dururken bir kürek sallamıştı kadın içime, çok derinde bir yere aniden saplanmıştı. Oradan bana dair bir şey çıkacaktı; neredeyse emindim bundan. Durmamalıydım. Şaşkınlığımdan silkinip, üzerime doğru gelen insanları yarıp, hızla geri yürüdüm. Saçlarına vuran akşamüstü güneşi sarışınlığını açığa çıkarmıştı. Sırtına düşen ışık, açıktan koyuya geziniyordu. Üzerinde dar bir kot, kalçalarını açıkta bırakan yeşil bir ceket, bir de o kısa andan hatırladığım kadarıyla alacalı bir kazak vardı. Yürürken önüne bakan kadınlardan değildi. Bir hedefe yetişmeye çalışarak arşınlıyordu yolu. Adımları kırıtışıyla uyumlu, sağ omzunda tuttuğu çantasına hâkimiyeti tamdı.

Bir tekel bayiine girdi. Ben de arkasından dalacaktım ama kendimi tutamayıp yanlış bir laf etmekten korktum; kapıda bekledim. Bir sigara yaktım. Dumanı burnumdan çıkarmaya çalıştım. Birazdan, elinde iki siyah torbayla çıktı. İçki şişelerini birbirlerine vurdurarak yine uygun adım, hızla yürüdü. Sokağın köşesindeki eczaneye girdi. Önlüklü ve gözlüklü adamla, fazla samimi hallerde sohbet etti. İki kutu Gripin, bir Aspirin, bir de son anda torbaya atıldığı için seçemediğim bir şey daha aldı. Çok içince başı ağrıyanlardan mıydı? İki torba şişeye bakılırsa, bu akşam misafir bekliyor olabilirdi. Peki evi neredeydi? Gittikçe saçmalaşan bu sorular, takip etme arzumu tetikliyor, adımlarımı artık onunkilere uydurmaya çalışıyordum. Hem nerede oturduğunu öğrenirsem, bir gün mutlaka karşısına dikilip, "Biz bir yerden tanışıyoruz, hadi biraz da sen düşün" diyebilirdim. Bu hissin, bu kokunun peşini bırakmamalıydım.

Kapısına kapıcıların çöktüğü bir apartmandan içeri girdi. Mahallenin sevileni, esnafın muhabbet koyduğu biriydi belli ki. Fakat kapıcının selam verdikten hemen sonra arkasından bakışını beğenmedim. Sotaya yatmak için pek de uygun bir yerde olan çorbacıda, cam kenarına oturdum. Canım hiç çekmediği halde mercimek çorbası istedim. Kaşığı çorbaya daldıra çıkara soğuttum. İçine ince ince ekmek ufalayarak akşamı ettim. Önce iri yarı, gocuklu iki adam girdi apartmandan içeri. Ben kalan ekmeğe kâseyi yalatırken daha gençten iki kişi daha... Beş katın dördünün perdeleri çekik, birininki ardına kadar açıktı. Ne zaman ki benim sarışın kadın onu da üstüme örttü, hesap geldi, karnım mercimekli lapa yemekten şişti, kalktım. Nasılsa

biliyordum artık adresi, nasılsa bulacaktım bu merakın kaynağını. Hızla gelen bir arabayı umursamadan yol ortasında yalanan kediler gibi biraz daha durdum, sonra evimin yolunu tuttum.

Çocukluğumu gördüm rüyamda. Ablama teslim edildiğim, onun oyuna dalıp beni unutmasını fırsat bilerek keşfe çıktığım sokak aralarını... Nerede bir çıkmaz, çukur, dikenli bahçe varsa girdiğim, arkamda kimleri bıraktığımı bilmediğim zamanları... Bir yere gitmenin, bir şey aramanın, yoldan daha değerli olduğu ânın rüyasıydı bu. Olaysız, hikâyesiz, kurgusuz, ta içimde hissettiğim ama mealini çözemediğim bir duygunun rüyası. Bir kız çocuğu oluyordum, bir genç kadın; bir karanlık, bir aydınlık. Zamanın ve mekânın sık sık ayağımın altından kaydığı, hem arayan, hem aranan olduğum, haritasız, yurtsuz bir âlemde kendime yaşamak için yeni bir dünya arar gibi dolandığım umudun, umutsuzluğun, şaşkınlığın, saflığın rüyasıydı... Sokaklar birbirinden tüllerle ayrılmıştı, bazısı sigarayla delinmiş, ucu eprimiş, kirli sarı tüller... Bozacılar, yoğurtçular, sucularla birbirimize yol vererek, tülleri aralayarak geçtiğimiz dar sokaklar...

Aa, bekçiler bile var biraz ileride. Ama düdüklerini öttürünce geri dönüyorum, gitmiyorum üstlerine. Nereye gideceğimi bilemeyip kalakaldığımda caddeler açılıyor bu kez önümde. Tüller kadife perdelere dönüyor. Kornalar var, arabalar yok, uğultular var, insanlar yok. Ürküyorum. "Evim olacaktı benim buralarda bir yerde" diyorum, sesim bir tek kendi kulağımda çınlıyor. Başkası sesleniyormuş gibi etrafıma bakıyorum. Rüya, kimsesizlik hissiyle çöküyor göğsüme, uyanmaya çalışıyorum, bırakmıyor. Gözlerimi açarsam

bütün bunlar gerçek olur diye bir inanç peydahlanıyor, açmıyorum. "Git" diyor bu kez başka bir ses; tok, emredici, öğretici, kontrol edici bir ses. "Git!" Sesin sahibini arıyorum ter içinde kalana kadar. Ucu sivri, bok rengi bir ayakkabıdan geliyor ses. Başparmağı delik, lacivert bir çorap diğer ayağını arıyor kaşımak için, bulamıyor. Yerdeki çöpleri tarıyor, sönmemiş izmaritlere basıp sıçrıyor ve sonra yerine konuyor. "Git" diyor bu kez ayaksız delik çorap, ayakkabının içine girip saklanıyor. Uyandığımda anlıyorum ancak o çorabın, o ayakkabının sahibinin zamanın üzerine çöreklenen kapıcı olduğunu...

Pespembe bir akşamüstü... Hafiften bir rüzgâr yerdeki kâğıtları havalandırıyor, çok uzağa götürmeye mecalsiz, sağa sola savurup dolaştırıyor sokakta. İşimi gücümü bırakıp, koşarak aynı çorbacıya gelmenin akılla açıklanacak bir tarafı yok. Zaten bende de akıl yok! O pencereye bakıyorum, perdeler kapalı. Belki de çoktan evden çıktı. Ya da bugün gelmeyecek, hiçbir şey bilmiyorum. Yeme içme faslını ne kadar yavaştan alırsam alayım, bana ayrılan süre çorbacı açısından bitiyor. Eve gidesim yok, "Hadi gel, iki tek atalım" diyeceğim kimse de yok. Yegâne dostum Rüya çoktan uzaklara göçmüş. Kendine kendi gibi bir yol seçip, "Bu memleket beni öldürmeden ben gideyim en iyisi" deyip kaçalı çok olmuş. İçimdeki merak sıkıntıyla yer değiştiriyor. İstiklâl Caddesi'ne çıkarsam belki geçer diye umuyorum. Eteklerine kapanıp elini öptüğümden beri, garip bir yakınlık kuruldu İstiklâl Caddesi'yle aramızda. Birbirimizi yadırgamıyoruz artık. Ya ayağım alıştı ya bünyem. Sıra sıra dükkânların, pasajların, lokantaların içinden kol kola çıkan insanları

seyrediyorum. "Kol kola girin, kortej oluşturun" diye komut veren Türker geliyor aklıma... O içerideyken, herhangi bir eyleme katılmanın da tadı kalmadı. Öyle bir boşluk ki bu; denge kurmak, dengede durmak, tutarlılık, ilke, ahlaki sorumluluklar, özeleştiriler, kıyasıya tartışmalar, tavır koymalar, her şeyin daha iyi olacağına, bir gün mutlaka devrim yapacağımıza dair en ufak bir umut yok artık içimde. Öndersiz devrim mi olur? Birahanelerin önünden geçiyorum; tuzlu fıstık ufalayan, parmakları patates kadar yağlı adamların önünden... Madem bir şeye çomak sokasım var, buradan başlamak en iyisi! Hemen dalıyorum içeri. Erkekler ordusunun gözleri anında kapıda, kıçımda, başımda... İçimde bu maçı alırsam birinci lige çıkacakmışım gibi bir heyecan... Bira söylüyorum, ne işin var senin burada der gibi bakan garsona. Kapıya yakın oturuyorum. Televizyon tam tepemde, yan masalardan süzülen gözler de... Önüme konan fıçı birayı kana kana içip, kapıya doğru yalıyorum dudağımda kalan köpüğü. Dünyaya diklenmek için yanlış tesis seçtiğimi biliyorum. Kimsenin sulanacağı, ilk görüşte çarpılacağı bir kadın olmadığım için şükrediyorum. Yok, yalan söyledim, biri yanaşsa da ağzının ortasına şu bardağı geçirsem diye bekliyorum. Yılışık garsondan başka gelen giden yok. Kafamın içinde hep aynı takıntılı düşünce şeytanla işbirliği ediyor; sarışın kadının kapısına dayan, kimin nesiymiş diye sor, ne kaybedersin?

Üçüncü birada mesanem patlamak üzere! Birahanede içecek kadar cesaretim var da, sidik kokulu koridordan, şiş burunlu adamların arasından geçip işeyecek kadar yok nedense. Atıyorum kendimi dışarı, göbeğim önde, ellerim kendiliğinden arkada kavuşuk... Aynı

apartmanın önünden geçmeden, durup o pencereye bakmadan, ne menem olduğunu bilmediğim merakımı çözmeden eve gitmeyeceğim. Çorbacı çoktan kapatmış, bir tur atıp son dolmuşa yetişsem yanıma kâr. Kafam dumanlı, kalbim nedensiz pır pır...

Topuğumun üzerinde zar zor dön geri yaparken, bir araba duruyor önümde. Gocuğu sırtında, sırıtışı altın dişine asılı bir adam önden inip, apartmana koşuyor, zile basıp bekliyor. Ben de en yakın kuytuda... Sarışın kadın, yarım kalmış bir kahkahayla apartmandan çıkıyor. Onlar arabaya, ben hemen bir taksiye atlıyorum. İstikamet Dolapdere'ymiş... En fazla on dakika sonra, kapısında ortaokul ceketiyle bekleyen iki adamın arasından, fosforlu ışığı herkesi öcü gibi gösteren bir izbeye giriyorlar. Hiç olmazsa çişimi yaparım umuduyla ve kırk yıllık müdavim edasıyla, duraksamadan ben de dalıyorum içeri...

Gölgelerin dişlerden ve cıldır cıldır parlayan gözlerden ibaret olduğu yarı karanlık bir yer... Köşedeki orgun başında Arif Susam'dan hallice bir adam, sözlerini anlamadığım bir şarkıyla geviş getiriyor. Benim kadın hangi ara ortalıktan kayboldu, nereye gitti fark edemedim. Gocuklu adamların masasına, bardakta zar zor durmaya çalışan hıyarlar ne zaman geldi? Altıma yapmak üzereyim... Kapının hemen yanındaki merdivenlerden, can havliyle aşağı iniyorum. İndikçe biraz daha bükülüyorum.

Tek kişinin anca dönebileceği bir yerde sandalyenin üzerinde uykuyla savaşta bir kadın, milletin bokunun başını bekliyor. Yüzüne bakmaya utanıyorum ama onda öyle bir eda yok, beni görünce doğruluyor. Sanki beş yıldızlı otelin lobisinde. Hemen cebinden bir peçete

çıkarıyor, öbüründen kolonya. Davetli gelmişim gibi davranarak, beni daha da eziyor. Ayağındaki patikleri tokyoya zor sıkıştırmış, ayağa kalkınca tam oturtmak için uğraşıyor. Çıkışta yapacağımı başta yapıyorum. Suyla karışınca daha da kötü kokan kolonyayı ağzıma yüzüme sürüp, peçeteyle siliyorum. Kadın soruyla gülümsüyor, suskunlukla selamlıyorum. Tuvaletin tam kapanmayan kapısını elimle zapt etmeye çalışıp, yarı ayakta ve mümkün olduğunca sessizce işeyip hemen oradan kaçmak istiyorum. Kadının bir şey söylemesine zaman tanımadan, onu buraya konduran nedenlerin altını oymadan, tekrar yukarı atıyorum kendimi.

Yaşıtım iki genç kız ortalarda servis yapıyor. İkisinin de saçları mandallı, ikisinin de üzerinde aynı payetli askılı bluz. İkisinin de yüzüne sonradan kondurulmuş hazin bir gülümseme... Sarı-siyah saçlı olan koluma girip, masalardan birine oturtmak istiyor, kibarca barı gösterip sıvışıyorum yanından. Hiç hoşlanmıyor bundan. Böyle bir yerde, barda durmanın ne demek olduğunu artık biliyorum ama bu gece kendi hakkımda cezai işlemi çoktan başlattım, sonucuna razıyım. Bir bira isteyip, yavaştan yudumluyorum. Birini beklediğim belli de, meraklı bakışların beklentilerine hiç uygun değil kılığım. Postallarım, parkam ve kadife pantolonumla, etrafımdaki adamların iştahını kaçırıyorum. Barın arkasında duran geçkin kadın, rimelleri akmamış olsa yine böyle yorgun görünür müydü acaba diye düşünüyorum. O kadar uzun süre gözümü dikince laf açacağım sanıp önüme çerez koyuyor. Bir avuç bayat leblebiyi ağzıma atıp, muhabbet ihtimalini sıfırlıyorum. İki eliyle kalçasını ovalayıp, bu kez o kilitliyor bakışlarını üstüme. Aklımda gezinen

tilkilerin kuyruğu yüzüme vurmasa, her şey daha mı kolay olurdu; mesela sevdiğimi hemencecik belli etmemeyi başarsam, bir şeyi sevmediğimde yüzümü ekşitmesem de yakayı ele vermesem, virajlara ya Allah diye girmesem de biraz açıktan alsam, yırtar mıydım bir yerlerden? Kadın tezgâh altından rakısını çıkarıp, kadehime omuz atar gibi vuruyor. Aynı anda dikiyoruz kafamıza, aynı anda bırakıyoruz kadehlerimizi. Bu yakınlığın sonunu getiremem ben abla, hem benim meçhul kadın hâlâ yok ortada... Sahnedeki adamın kabir azabından beter eden sesi bir anda kesilince, derin bir nefes alıyorum ve tam o sırada bir alkış kopuyor. Herkesin baktığı yere kafamı çevirince görüyorum onu. Cüssesi, cücük kadar mekânı kaplıyor, ağır parfümü burnumun direğine çarpıp masadaki adamları dolaşıyor, her birinde ayrı ayrı bir doğrulma, yayılma, yer değiştirme halleri...

Dekoltesinden fırlayan diri memeleri, güreşe dursak anında kündeye getirecek kadar güçlü pazuları, kalın ve uzun bacaklarıyla sahneye çıkıyor. Gerdanı kırçıllı bir beyazlıkta, dudakları kiraz kırmızısı... Dandik mikrofonun başına geçip, "Sevgimizin, aşkımızın üstünden sene geçti, mevsim geçti, ay geçti" diye başlıyor söylemeye. "Hülyamızın rüyamızın üstünden yağmur geçti, dolu geçti, kar geçti" diye devam ediyor... O her "geçti"nin ç'sini çınlattıkça daha da geriye düşüyorum. Şu muhabbet tellalı kadın biramın içine bir şey mi attı diye işkillenecek kadar hem de... Nereden tanıyorum bu gözleri, nereden hatırlıyorum bu yırtık sesi, nereden biliyorum bu yaba elleri... Hiç kıpırdamadan, ne kadar zaman ona doğru çekildiğimi, belleğimin kaç kez ileri geri gidip geldiğini bilmiyorum...

Yeni bir alkışla irkilip, sahneyi terk ederken arkasından koştuğum an hâlâ capcanlı ama... "Cüneeeyt" diye bağırdığım o an! Gayri ihtiyari döndüğü, yüz yüze durduğumuz, donduğumuz o an... Kekeleyerek parçalıyorum ânı. Cüneyt, İbrahim'den sonra döve döve sevdiğim en iyi arkadaşım. "Ben" diyorum, "senin bacağının arasına bir tekme koymuştum ya, hani bana yağlı kafa diye bağırmıştın, hani okulun bahçesinde... Delilerin arasına dalıp yürüdüğümüz orman yolunda, gönlümü al diye küstüğüm zamanlarda... Ondan mı oldun böyle, ondan sonra mı yani" diye gevelerken, kafama bir tane patlatıyor Cüneyt. "Kız Hayriye!!! Deli Hayriye! Sen misin kız?" diye sallıyor beni. O sallayınca doluyor içimdeki boşluk, o sallantıda yerleşiyor her şey yerine.... "Lan saçmalama Hayriye. Ne alakası var salak! Erkek olmak, hasta olmak gibi bir şeydi benim için. Kestim attım, iyileştim..." deyip çok içeriden inançlı bir kahkaha atıyor. "Hem bir bak bana şöyle, hangimiz daha has kadınız, hı?" diye soruyor. İkimizin de çok iyi bildiği cevap, hiç dolanmadan tam kursağıma çöküveriyor.

Kloş...

İnönü Stadyumu kadar geniş bir sahadayım. Tribünler tıklım tıklım... Karşımda şortlarından göbekleri sarkan, yağlı-kıllı adamlar... Bu maç benim için hayat memat meselesi, nasıl ter içinde koşturuyorum, hem de nasıl. Topun mu adamların mı peşinden, bilmeden... Gayet hazırlıklı çıkmışım maça... Kıçımdan durmadan düşen bi şort da bende var. Kramponlar ayağıma bir numara büyük, ne zaman topa vursam, önce onlar fırlıyor, haydii herkes topun arkasından, ben ayağımdan kaçan kramponların derdindeyim... Zaten benden başka oraya buraya koşturan da yok! Bi forvetim, bi defans oyuncusu, helak olmuşum. Takım arkadaşlarım var, yok değil, ama onlar topu ayağına bekleyenlerden... Gelene kadar makyajlarını tazeliyorlar, sahanın ortasında. Bense Pala Hayriye'ye uygun dizlikler, kafamda alnımı ikiye bölen bir bantla, tam tekmilim. Bu maçı alacaz, yemin etmişim bir defa! Arada bir gözüm tribünlere takılıyor; taraftarlar benim koştuğum yöne değil de tam tersine bakıyorlar. Heyecan dorukta! Kendimden beklenmeyecek bir hırs ve hevesle, rakip sahaya doğru koşuyorum bu kez...

En yağlısından bir adamın ensesine bi gayret yapışıyorum. Amacım topla adamın arasını açıp kaleye hızla varmak, kısmetse gole kavuşmak. Ama olmuyor, adam bana geleceğine ben adama çekiliyorum. Beraber bizim kaleye doğru koşuyoruz. Takım arkadaşlarım, benim gibi kramponla değil bayağı topuklu ayakkabılarla sahada salınmaktalar, "Lan biriniz kaleyi

tutun, geliyor bu ayı" diye bağırıyorum! "Ah şekerim, terlersem pis kokarım şimdi" diyor birisi... Diğeri çok meşgul, kaşlarını alıyor. Mecburen geçiyorum kaleye. Adamla karşı karşıyayım. Nefesinden yayılan soğanla karışık sigara kokusunu hohluyor yüzüme, "tüü" diye iade ediyorum kendisine... Sağ gözünden yıvış yıvış sarı sıvı akıyor ama topa hâkim yine de; artistik hareketlerle dikkatimi dağıtıyor. Durum kritik, tribünler yalandan değil gerçekten ayakta ve gözler bu kez benim tarafta. Görevim ağır, bu golü yememem lazım! Şut vurmak için yekiniyor yağlı adam. Kalbim ağzımda. Top havalandığında, kalede alesta duracağıma iki elimi bacağımın arasında birleştiriyorum. Kaşımaya başlıyorum hatır hutur. Aynı anda herkesin de eli orasında, topluca kaşınıyoruz. Golden falan vazgeçmiş, şeyimizin derdine düşmüşüz... Top havada asılı kalmış, şu kaleye girsem mi girmesem diye bekliyor...

Elim aynı yerde uyandım, battaniyeyi yavaşça aralayıp gol oldu mu diye baktım. Neyse ki ucuz atlatmıştım... Sabahları işe gitme derdi olmazdan beri, hep böyle gün ortasına yayılan rüyalar görüyorum. Yatağım sanki kabuğum da, dışarı çıktığım anda kırılacak diye ödüm kopuyor. Ev bir büyüyor gözümde, bir küçülüyor.

Tam olarak yalnızlıkla tarif edilemeyecek bir tenhalık, genişletiyor evi. Kısa adımlarla uzun yürüyüşler yapabiliyorum. Her köşede, kısacık ömrümün bir başka hatırasıyla karşılaşıp mutfağa sıvışıyorum. Oradan elimde tepsiyle çıkarken küçülüyor bu kez ev, yatak geri çağırıyor. Bir tepsiye koyup, sigara altlığı niyetine yediklerim hep aynı: peynir ekmek, yoğurt, zeytin. Bence yoğurtla zeytin birbirine çok yakışan bir çift,

Allah ayırmasın... Ha, bir de Tekel Kanyak. Çaya şeker doldurma yaşımı geçtim ne de olsa... Komşular kendi kendime konuştuğumu duyuyorlar mıdır acaba? Geçen gün celallenip, tepsiye bağırdım: "Lan senle daha kaç yıl böyle getir götür işinde beraber olacağız ha, ne zaman senden kurtulacağım da kalabalık, neşeli bir masa başı sohbetine kavuşacağım" dedim, attım dolabın üstüne... Bardakları yıkarken kafama küt diye düşüp verdi cevabını... Bi de dikine nişan almış adi, canımın acısından üstüne gitmedim.

En fenası geceler... Fena dediysem kötü manada değil valla. Gecenin ucundan bir girdin mi çıkmanın mümkünü yok! Bazen Rüya'ya şikâyet mektupları yazıyorum. Ondan bir ses gelsin, yine bana elini uzatsın istiyorum. Sündükçe sünüyor gece, sessizlik o zaman dürtüyor içimi en çok, zevzek Sinan'ı bile özleyecek kadar ağır gecelerden bahsediyorum... Keşke bende para olsaydı da onlara verseydim, kirayı ödeyemedikleri için kovulmasalardı. Hoş benim de param bitince sonum aynı olacak ya... Sadece okuyup yazarak yaşasam, sırf bu yüzden maaşa bağlasalar diye boşuna beklediğimi biliyorum, yine de kimsenin kapısını çalamıyorum. Şirket denen şer kuyusuna bir daldın mı, kirlenmemek mümkün değil. Gazeteciliği matah bir şey sanıp kendi kendilerini rütbelendirenlerin kalıbını gördüğümden beri, dilimdeki bülten pasını kazımaya çalışıyorum. Kimseye herhangi bir olayın arka planını iletmeyeceğim, kimseyi hiçbir şeyden haberdar etmeyeceğim som sözcükler, okuyanı hayal evime davet edeceğim cezbeli cümleler arıyorum.

Belki bir yön tarifi, tayinidir cümle kurmak. Benim bir yönüm yok, önümde bir daktilom vardı, onu da aldılar.

Kalem ne güne duruyor? Sahi hangi günler için duruyor? Bakışıyoruz geceler boyu, yazmaktan başka bir şey bilmiyorum. Yazmayı ne kadar biliyorum peki? Bilgi her yerde karşıma çıkıyor, herkes bildiğini saçıp savurarak önüme dikiliyor. Ne biliyorsan o kadarsın işte. Daha çok bilseydim Türker de beni sever miydi? Bilmek de yetmezdi ama, şöyle ballandırarak, yaldızlayarak göstermedikçe... Geçen gün bir taksiye bindim de kendimi sınadım ya hani. Acaba yazar olsam, gözümde, gönlümde büyüttüğüm kadar, dışarıda da bir değeri olur mu diye... Ağzımın payını nasıl da veriverdi şoför... Oysa, "Ne iş yapıyorsun bakiim?" sorusunu duyar duymaz ne güzel arkama yaslanmış, gözlerimi pencereden çoook uzaklara devirmiş, sigaramın dumanını adamın yüzüne üfleyerek bir sis perdesi yaratmış, arkasına geçip gerinerek, "Yazarım" demiştim de, adam "Haaa" diye balgamını yutup, "Yazarkasa yani" yorumuyla şıp diye konuyu noktalamıştı! Anında perdeyi başına çalıp, sağda kendimi zor atmıştım dışarı... Biraz merak etseydin olmaz mıydı öküz herif! Hemen arkasından, neler yazıyorsun diye sorsaydın, ben de yeni yeni açılan televizyon kanallarına kimsenin benden istemediği senaryolar yazdığımı, kimselere gösteremeyeceğim hikâyeler kurup bozduğumu, bir gün ortaya çıkar da okunursa diye ödüm koparak günlük tuttuğumu anlatsaydım ya... Ne takside ne de bir barda yazar gibi, bir şeyler biliyor gibi durabiliyorum. Hadi yazarlığı üzerimde taşıyamıyorum, bari kadınlığı taşısam ya... Olmadı, ne yapsam olmuyor işte!

Belki de sihirli bir cümle kurmasını öğrenmeliyim önce, herkesin duymaktan memnun olacağı, beni de gönendirip aradan çıkaracak bir cümle... Ya da sessizliği

seçip, soru nereden, kimden gelirse gelsin dalgınlıkla karşılamalıyım; duymamışım gibi değil de, söyleyeceğimi tartıyor, tartıyor bir türlü işin içinden çıkamıyormuşum gibi... Böylece yarattığım havanın büyüsüne kapılıp gitseler, araya araya beni bulsalar, ararkenki hevesleri bulduklarında sönmese, "Aslında senin içinde bir çocuk gizli, uyuyor sanki" dediklerinde, "O zaman bi sus da çocuk uyusun abisi" demesem... Onlara da en az benim kadar saçmalama hakkı versem... Ama beceremiyorum bir türlü... Misal, kesişmek tabir edilen mel mel bakışmalardan medet umanlar, bulduklarıyla umduklarını hemen yaşayıveriyorlar. Ben de onlardan olmak istedikçe, bir şeyler hep ters gidiyor. Bir kere bir adam bana baktı mı, ben de hemen arkama bakıyorum. Ya hemen üzerime alınıp göz süzmeye kalkarsam da, herifin denk getiremediği bakışlarının muhatabı tam arkamda oturuyor olursa diye... Hasbelkader arkamda biri yoksa da, göz süzmek zaten başlı başına bir mesele. Ben ona bakmıyorum, ona bakan kendimi seyredip gülüyorum o zaman. İçeriden tepen bir sıkıntıyla baş edemeyince kaçırıyorum gözlerimi hemen. "Konuşmayacaksan ne bakıyorsun, uzun uzun bakıyorsan ne diye konuşmuyorsun dangalak" diye çıkışasım geliyor. İnce alayla kalaylanmış öfke, ne yapıp edip bir delik bulup, bıyığımın ucuna konuveriyor.

Evimin köşeye sıkıştırmasından bunalıp, kendimi dışarı attığımda da o "kesen adamlardan" biri hazır bekliyor sanki. Beni değil tabii, kim denk gelirse'yi. Geçen gün İstiklâl'de yürürken 100 metre öteden bakmaya başladı aynı dangalak soyundan biri... Daha önce görmüşlüğüm vardı; kesişme noktasına kadar gelip

bıraktıklarımdandı. Baka baka geldi, ben "En fazla değip geçer bu" diye düşünürken durdu, gülümsedi, hatta bir an "Günahını aldım adamın, gayet efendi" dedirtti. Ben de durdum, gülümseyebildim mi tam emin değilim (dedim ya yüzümdeki ifadeleri tam yönetemiyorum daha, ağzım bir yana gözüm bir yana dağılıveriyor heyecanlanınca), bir de "Merhaba" dediğini duyunca hepten kaydı şakül! O an gizemli ol anayasasının, bilmem kaçıncı maddesini yürürlüğe sokma telaşına kapılıp, baş selamıyla birkaç puan aldım. Ta ki... Neyse küfür etmeyeyim şimdi...

İş sadece merhabayla kalsa o kısmı, kazasız belasız atlatmıştım da, "Nereye gidiyorsun böyle?" sorusuna, adamın yüzünde siyah nokta görmüş, iki parmağımın arasında çıt diye sıkacakmışım gibi bir ciddiyetle ağzımı eğip, "Yolun sonuna" demek ne oluyordu? Aklımca bir gizem yaratmış, adamı dumur etmiştim de; ya "Sen ne bok yiyorsun bu havada?" sorusuna ne demeli? Birdenbire samimi mi olmuştum da yine enseye dalan bir cümle kurmuştum? Bravo sana Hayriye! Ben ağzımdan çıkan "boku" geri yutamıyor, adam selam verdiğine bin pişman olduğunu belli etmemek için ıkınıp sıkılıyordu. Bir şey daha söylersem hepten beter edeceğim için kaçar gibi uzaklaştım. Yolun sonu herhalde cehennemin dibiydi, ben oraya koşturuyordum. En iyisi bir an önce yansam da kül olsam, şu yaşama yordamını bilmediğim şehrin tepesine savrulsam diye diye yürüdüm! Allah'ım dedim yolda, orada bir yerlerde olduğunu öğrettikleri için, yukarı baktım: Erkeklerde benim bilmediğim bir şey mi var? Ya da şöyle sorayım, onların bildiği şey bende yok mu? Açık açık söyle, alınmayacağım, söz!

Allah'tan herhangi bir cevap, bir işaret gelmedi. Belki de bende olmayan şeylerin başında şöyle güzel, dar bir etek (en renklisinden ama, siyah ve kahverengiden başka renkler de var malum), annemin yorgan iğnesiyle deldiği yerlere birer sallantılı küpe, Ayşe'ninkilere benzer, gerdanımı açıkta bırakan bluzlar falan geliyordur... Bu liste daha uzar uzamasına da, en büyük eksiklik bunları taşıyacak kadar kendinden emin bir beden... Boynumu ıhtırıp, topuğuma abanarak yürürken, mini etek giysem ne yazar, giymesem ne? Diyelim bir topuklu ayakkabım oldu, üstünde dingildemeden nasıl dengede duracağım? İki adım sonra yere yapışmak da var, hem bir daha düşersem kim kaldırır ki beni? En çok elleri bakımlı kadınlara özeniyorum! Tırnaklarımı yemesem şöyle güzel ojeler sürsem ben de, o zaman konuşurken apış arama saklayacağıma daha çok kullanırım ellerimi. Hiç olmazsa bir şekil-şemal vereyim diye permayla tiftiğe çevirdiğim saçlarım ne olacak peki? İçine sinek düşse boğulup gidecek! Amaan, postalla parkanın gözünü seveyim, gerisi kapitalizmin güzellikle uyutma oyunları! Yemem ben bunları! Hem beni seçecek, sevecek olan kılığıma kıyafetime değil aklıma baksın! Şu zamana kadar ne işe yaradığını test etmek kısmet olmadı, ama akıldan daha cazip ne var ki?

En azından kendimi avutacak kadar kafam çalışıyor hâlâ. Meral de onayladı; madem böyle sessiz sedasız yazıyormuşum bari getirisi olsunmuş, işsiz güçsüz ne kadar dayanabilirmişim ki? Güzel soruydu ama bilmediğim yerden gelmişti. "Bir adam var; eli kalem tutan birilerini arıyor, televizyon için senaryolar yazdırmak istiyor, seni tanıştırayım belki bir iş verir"

diyerek heveslendirdi... Uzun zamandır feri kaçmış gözlerimde nasıl bir ışık gördüyse, "Aman dur hemen havaya girme, bir konuş, adamı etkilemeye çalış, işine yarayacağını belli et" diyerek uyardı. "Bu dediklerini yapabilsem eve kapanıp kokuşmaz, mutlaka sap olacak bir balta bulurdum" diye laf yetiştirmedim bu kez. Kadife pantolonlarımdan birini üzerime geçirecekken Meral, "Böyle tamirci çırağı gibi gidilmez" diye çıkışıp, kendi eteklerinden birini verdi. Beli lastikli olanlardandı, koca göbeğimi sığdırmak zor olmadı. Ayağıma bir numara büyük gelen topuklu ayakkabılarının ucuna da pamuk koyduk. Karşısına oturtup, rimelle allıkla falan bayağı bir kadın süsü verdi. Sonra da arkasına yaslanıp, "Evet şimdi hazırsın" dedi.

Postuma layık olmaya, heyecanımı bastırmaya çalışarak düştüm Meral'in arkasına. Adam önce sorular sorup beni tanımaya çalışabilirmiş, çok dikkatli ve sakin davranmalıymışım. Aslında işe ihtiyacım yokmuş da, görüşmek, ne istediğini anlamak için gelmiş gibi konuşmalıymışım. Bende ne hikâyeler varmış, içlerinden birini ona vermeyi düşünebilirmişim. Benim gibi bir yeteneği, bendeki yaratıcılığı bulmuşken kaçırmaması gerektiğini ima etmeli, asla altını fazla çizmemeliymişim. Bu taktikler her zaman, her koşulda tutarmış; önemli olan inandırıcı olmak ve karşındakini etkileyebilmekmiş.

Bunların birini bile aklımda zor tuttuğumu, kafamın iyice allak bullak olduğunu söylemedim tabii ki Meral'e. Duygularımı belli etmemek de bu taktiklere girer mi bilmeden! Hepsini büyük bir ciddiyetle dinleyip, derin nefesler aldım ve niye büyük bir otelin lobisinde

buluştuğumuzu da sormadım. Fakat otelin kapısından içeri girer girmez, bastırılmış duygular gaz, çiş ve karın sancısı olarak sökün etti. Cam kenarında oturmuş, gözlüğünün üstünden elindeki dosyaları karıştıran kel kafalı adamın yanına varmadan önce, Meral'i başımdan savıp tuvalete zor attım kendimi. İşimi alelacele gördüm. Aynaya bakıp kendime iyice yabancılaşmadan çıktım. Onlara doğru, podyumdaymışım havalarında yürümeye başladım. Koridor boyunca üzerime dikilen bakışlardan, bu kadınlık süsünün işe yaradığına emin oldum, sevindim. Karın içeri, kalça dışarı pozisyonda hafiften kıvırtmaya bile başladım. Aceleden kolumdaki çantayı düşürüp almak için geri koşmasam hiç falso vermeyecektim aslında. Masaya yaklaşırken Meral'in alı al moru mor yüzüne, adamın suratıma değil de aniden camdan dışarı bakışına anlam veremedim, ama yine de yılmadım. Üzerinde çalışılmış bir gülümsemeyle elimi uzatıp kendimi tanıttım ve adamın tam karşısına oturup bakışlarımı üzerine diktim. Benim dışımda tanışmaktan memnun olan ve gülümseyen kimse yoktu. Aldırmadım, hal hatır bile sordum. Bu rahatlığı, az önce beni uzun uzun süzen garsonlara, yanımdan gözlerini ayırmadan geçen adamlara borçluydum. Fakat kel adam Meral'in dediği gibi sorular sormuyor, benimle neredeyse hiç ilgilenmiyordu. Yüzümü düşürüp moralimi bozmaya niyetim yoktu. Hiç olmazsa bu maçı alabilirdim. Bu kez kararlı ve azimliydim. Meral kesilmiş yoğurt gibi suratıyla elini belime sokup, külotlu çorabıma tıktığım kloş eteğin bir ucundan çekiştirene kadar... Onun çaktırmamaya çalışarak yaptığı bu hareket, anında tansiyonumu düşürmeye yetti. Eteğin önü hariç, gerisi donumun içindeydi. O adamların topu bana değil,

kıçımdaki çocuk bezi görünümündeki tümseğe, bununla gurur duyar gibi gülümseyen halime acıyarak bakıyordu öyle mi? Ben o uzun koridoru, donuma teptiğim etekle iyice büyüttüğüm kıçımı açıkta bırakarak katetmiş, çantamı yerden alayım derken kel adama doğru domalmış, üstüne üstlük bir de neşeyle gülümsemiş miydim? Evet! Peki o, daha kıçına hâkim olamayan birine herhangi bir iş verir miydi? Hayır! O zaman bol tuzlu bir ayran içip, hemen olay mahallini terk etmeliydim! Pala Hayriye'ye yakışan ancak bu olabilirdi.

Güzel Yazı

Ne zaman ki dünyayla arama kelimeler girdi, tersine akmaya başladı nehrim. Yazı dili nerede başlıyorsa, şiirin tohumu nereye atılıyorsa orada yeşermeyi sevdim. Üstelik şairleri mezarlarıyla, mezarlıkları koca bir hüsranla tanımışken, vazgeçmedim içimdeki kıymığın başıyla oynamaktan... Çıkarsam yaram kanar, çıkarmasam canım yanardı, ama olsun. Ben bu dünyayla yabancı bir dilde anlaşmaya ant içmiştim. Bir şey vardı eğreltiotu gibi etime batan, bir şey vardı durmadan şaşırtan, şapşallaştıran. Madem uygun adım yürüyemiyordum, ya seke seke gidecektim ya sendeleye sendeleye... Herhalde artık anlaşılmıştır hangi seçenekte boy verdiğim; boyumu aşan her şeye boğazıma kadar battığım.

O uzun masalara da öyle bir şaşkınlık ve iştahla oturdum. "Ne güzel, sevdiğim şairlerin hepsi ölü değil" diye sevindim. Her birinin şiiri ezberimdeydi, her biri ne söylese dize gibi kulağımda çınlardı. Yeterince rezil olmayı göze alacak yaşta olmama rağmen, gıkım çıkmazdı yanlarında, kelamı öğrendim onlardan. Kelimelerin en kaftanlısı, en haysiyetlisiydi kelam... Bir sürü hayata girip çıkma merakıyla atıldığım meslekten bana kalan, o masaya oturmaya hak kazanmam, yaşamanın da bir âdabı olduğunu anlamamdı... Yine de destursuz sofralarına oturulmazdı, okuduklarına göre not alır, kurduğun manalı cümlelerle tartılırdın. Zaten gençler öyle her şeye burunlarını sokamazlardı. Kaldı ki benim burnumun girebileceği kadar deliği onlar çoktan

tıkamıştı. Sırf bu yüzden bile hepsine ayrı ayrı hayrandım. İçin için tek istediğim, onları sevdiğime beni pişman etmemeleri, mümkünse hiç yanıltmamaları, bekledikleri alkıştan hiç olmazsa bir parmak şıklatması kadarını da bana ayırmalarıydı. Tavşanın dağdan dilediğiydi işte!

Hayranlık ne garip bir şeydi. Sevmekle ilgisi yoktu da, sahiplendiklerinize sevginizin üzerinde tepinme hakkını bahşettiğiniz, kendinizi koyduğunuz aşağılarda bir yerden sizi bir çırpıda çıkarmalarını beklediğiniz, sipsivri bir tümsekti sanki. Yukarısı hep uzağınızda, aşağısı hep elinizin altındaydı. Şanslıysanız birilerine tutunarak tırmanır, yeteneksiz ve ışıksızsanız olduğunuz yerde sayardınız. Hoş, tutunsanız ne olurdu ki, "o kat"a asansör bile çıkamazdı... Pek saygılı konumlarından bir zırnık bile koklatmayan hazretlerin masasında size de bir sandalye düşmesine şükrederek sus pus otururdunuz. Gerçekten de "Masa da masaydı ha!" Onlarla aramda sadece yıllar değil, içine doğdukları başka odalar, iyi okullar, binlerce kitap, yurtdışında eğitimler, dil üzerinde kaydırmacalar, imgeler, simgeler, metaforlar, argümanlar, her akımdan felsefeler, her daldan sanatsal birikimler vardı. Açık büyüdükçe ben küçülürdüm. Yine de o masadan kalkıp, buz gibi evime her dönüşümde Yahya Kemal'e dair bir anekdot, Tanpınar'dan bir cümle, Selahattin Hilav'dan biraz esin kapmış olmayı kâr sayardım.

Dışarı çıkmamın yasaklandığı yaşlarda sokağı nasıl bir yoksunluk duygusuyla seyrettiysem aynı hisle kuşanırdım, o masanın ucunda... Dışarısı şimdi benimdi de ne değişmişti ki? Artık yasaklar yok, uzaklıklar vardı... Eteğine sürtündüğümüz ustaların mezelerine,

çıraklık kontenjanından eşlik etmek az buz bir şey değildi elbette, ama okuldaki abilerin yerini bu kez amcalar almıştı. Onlar da bir sürü kitap öneriyor, onlar da gak demeye kalksam, "O öyle değil" diyerek uyarıyor, kendi doğrularıyla bin bir yanlışımı yamıyor, yine de benim yırtığım hangi masaya otursam sırıtıyordu.

Çaresizliğim kekre bir kefir gibi gençliğimde üreyip çoğalıyordu. Benim de söyleyeceklerim oluyordu bazen, ta dilimin ucuna kadar coşkuyla gelip mahzun mahzun geri giden, daha çıkmadan kırpık kırpık ettiğim cümleler... Evet, bazı sözler ancak yaşını başını alınca ağzına oturuyordu insanın, evet, yılların ağırlığıyla tartılıyordu ciddiyetin...

Bir tür hastalık gibi taşıyordum benliğimi ruhumda. Beni iyileştirecek olan şiirdi, yazıydı, kitaplardı. Ama hangisine elimi atsam, bir sürü "bilirkişi" üstüme yürüyordu aynı anda. Tam olarak neyin altında eziliyor, neyden medet umuyordum bilmeden salınıyordum masalarda, sayfalarda, sokaklarda... Birileri bana "Çabuk büyü, durmadan büyü" emri vermiş gibi, menzile (tam olarak neresiydi acaba?) yetişmek için çalışıyor, emre itaat etmezsem oyun dışı kalacağımdan korkuyordum. Kekelemenin kabahat olduğu bir çağa düşmüştüm de, bir tanecik eli yüzü düzgün cümle kursam kendimi anlatmaya yetecek sanıyordum.

O masalara her oturduğumda, suskunluğumla dikkat çekmemek için bazen sorular sorardım. Zamanını da çatalın mezeye dalışıyla ağza atılıp çiğneneceği ana denk getirmeye gayret ederdim. Üstüne bir yudum rakı alınmadan hemen önceye, kimseye sıramı kaptırmadan, alelacele. Heyecanım hevesimden, mahcubiyetim mağduriyetimdendi. Onlar gibi olamayacağımı bilmenin

acıya benzer bir tadı kakılırdı yüzüme... Kirpiğimin ucunda sallanan, yaşamın tadına varamamış çiğ bir gençlik hüznüydü belki de bu. Kimden devraldığımı kestiremediğim, bir türlü kurtulamadığım kurtçuklar yumurtlardı karnımda. Büyümek de yetmeyecekti sanki, bir an önce yaşlanmalıydım. Ancak o zaman göndermelerim tumturaklı, sözlerim tartımlı olacaktı...

Genellikle başköşenin baş şairi akşamın açılış konuşmasını yapardı... Söze girmesiyle çıkması arasında, yüzünden geçen ifadelerin hiçbirini kaçırmak istemezdim. Birine laf sokacaksa hafifçe başını eğer, gözlüğü burnuna düşer, ağzı hafif yana kayardı. Alayla uyarır, bir çırpıda hizaya getirirdi. Doya doya sarakaya alacaksa sandalyesine yaslanır, ellerini göbeğinde birleştirir, dilini damağında şaklatır, lafını hedefe tam isabet ettirip, lokmasını yavaşça çiğneyerek tepki beklerdi.

Gerilim yaratan bu bekleyişin sonunda, çoğunlukla karşı takımdan çıt çıkmazdı. Ne zaman ki akşam geceye durur, rakı şişeye sığmaz, işte o zaman ortam hararetlenirdi. Birkaç saat önce yutulmuş laflar kusulur, edebiyat piyasasının yükselen değerleri, değeri bilinmeyenleri, gözden düşmüşleri, fazladan önem atfedilenleri, yok yere şişirilmişleri, onların eskiden yazdıkları, yeni eserleri, ilk gençlikleri, olgunluk çağları, bir türlü olmamışlık halleri masaya yatırılırdı. Bunlar tarihlerle, belgelerle, beyanatlarla örneklendirilerek bellekler zorlanır, muhabbetin kıvamı koyulaşınca olan yine bana olurdu. Gecenin sonunda gözümde büyüttüklerimi yerden kaldırmaya mecalim kalmaz, "ama" diye araya girmeye aklım ermezdi...

Baş şairin karşısında, her cümleye "Hayır" diyerek başlayıp sonunda pısan, bir kitabıyla ödülü kaptıktan sonra bir daha da şiir yazamayan, insanlara duyduğu nefreti kederle karıştıran "yavru şair" otururdu. Tabii ki, ona bu lakabı taktığımdan kimsenin haberi yoktu. Ama ne yapayım, yazdıklarına başyapıt muamelesi yaparak kendini yere göğe koyamayan, şaireneliğiyle şiirden soğutan o adamı pek sevmezdim. O da beni, hatta kadınları hiç sevmezdi. Bir keresinde, "Dünyanın en güvenilmez insanları kadınlardır" dediğinde kendimi tutamamış, ağzımdan lök diye "O siz olmayasınız" lafı çıkıvermişti. Gerilmek şöyle dursun, gevrek gevrek gülmüş "Bakın, bi de her an sopası hazırdır bunların" diyerek kendini güya haklı çıkarmıştı. O geceden sonra bir daha şiirlerini hiç okumamış, onunla yan yana düşmemeye gayret etmiştim. Zaten masaya kıdem sırasına göre dizilinirdi. Benim gibi gençler en uçta, kapıya yakın yere konuşlanırdı. O masaya oturmaya hak kazanmış olmaktan başka bir ortak paydam olmayan, edebiyat âşıklarıydı onlar da... Ne istediklerini bilen, hırslarını buna göre bileyen, benim gibi lafı ağzında geveleyip çürütmeyen, yüzlerine bakınca gelecekleri görünenlerdendi.

Meyhaneye bile çalışıp gelirler, bazı kitapları orijinal dillerinden okurlar, baş şair tahtaya kaldırınca mutlaka geçer not alırlardı. Kıskanır mıydım onları? Bana sürekli eksiklerimi hatırlattıkları için, kızardım daha çok. Ben sürekli aynaya kuşkulu bakışlar atarken onların kendilerinden bu kadar emin oluşlarına, kimden ne alacaklarını şıp diye kestirmelerine, madene yakın yerlere tezgâh açmalarına gıcık olurdum. Ben neşelenirken bile endişelenen, hata yapma

korkusundan sakarlaşan, ne zaman kalabalıkların arasına karışsa sabah kendini azarlayarak uyandıran, kendinden memnuniyetsizliği canına tak etmiş biriydim de, onlar kimdi peki? Nereden gelmiş, nasıl olmuştu da bu masada buluşmuştuk? Kimsenin kimseye böylesi netameli sorular sormamasıydı belki de bizi birbirimize bağlayan. Öyle iyiydik, hepsi bu. Masadan artakalan dedikoduları aramızda biraz evirir çevirir, aynı kıvamı tutturamayınca sıkılıp bırakırdık.

Okuldaki dernek toplantısından, Türker'in örgüt arkadaşlarından, bildiğim bütün solculardan, girip çıktığım topluluklarda hissettiğimden farklı bir rahatlık duyardım yine de onlarla birlikteyken. Masada kalk borusu ötüp de geceye dağıldığımızda başlardı arkadaşlığımız en çok... Alkol duvarını zorlama, göğsümüzü gere gere saçmalama, etrafa sataşma saatleriydi onlar... Ne güzel öfkelenir, işte tam o anlarda eşitlenirdik. Her şeyde bir doz aşımı şartmış gibi şakalaşır, büyük büyük küser, sık sık alınganlaşır, çabucak barışırdık... Tanışmayı tanımak değil de eğlenmek sandığımızdan mı, içlendiğimiz anlarda birbirimize eşlik etmelerimizden mi, her birimizin hayalinin içinden kelimelerle bir sürek avı geçtiğinden midir bilmem, kopamazdık da kolay kolay. Her hafta o uzun masadaki yerlerimizi alır, kendimize çeki düzen vererek durur, çıkışta "efendiliğimizi" bozmak için sabırsızlanırdık. Gecenin sonunda birinin evine sığınır, hesapsız kitapsız birbirimizin üzerine yığılırdık. Ancak sabah olunca ayrılırdı yollarımız.

Ne zaman ki o sofralar başka masalarda kurulur oldu, biz kapıya yakın oturanlar ortak paydamızı kaybediverdik. Herkes kendi hayalinin peşine takıldı.

Ben de mümkünse kendime uygun bir hayal edinmek için, şiirden aşıp yine yazının yanına düştüm.

Bu kez sevdiğim bir yazarın evinde gönüllü öğrenciydim. Adı baştan konmuş, rolleri çoktan belirlenmiş bir usta-çırak ilişkisiydi bu. Ustam son derece alımlı bir kadındı. Parmaklarının arasından sigarası eksik olmazdı. Karşısındakini hep dumanlı bir yerden izler, bakışlarını bir sapladı mı insanı olduğu yere mıhlardı. İncecik bedeniyle çok yavaş hareket eder, her eşyaya usulca dokunurdu. Hiçbir şeyin yerini kolay kolay değiştirmez, zihninde gizlenen arka odalara asla ziyaretçi kabul etmezdi. Ona dışarıdan haberler taşırsam, kendimi rahat rahat açarsam birlikte gevşeriz diye düşünür, her defasında yanılırdım. Ona ne anlatırsam anlatayım, ne düşündüğünü hiçbir zaman anlayamaz, yorumlarından çıkardığım sonuçları, evime gidene kadar un ufak ederdim.

Her çarşamba akşamüstü, evinin kapısını çalardım. Karşılama ve uğurlama faslını uzun tutmaktan hoşlanmaz, hemen salona geçip oturur, demin yarım bırakmışız gibi, sohbeti ortasından başlatırdı. Söylediklerini unutmamak için, defalarca tekrarlardım içimden. Sohbetin kıvamından memnunsa o ânı cin tonikle taçlandırır, tutturamazsak çayla geçiştirirdi. Önceleri yazar olma arzumu gizlemiş, doğru dürüst okur olmak için hangi kitaplara başvuracağım konusunda yol göstermesini istemiştim. Cömertçe önüme koyduğu külliyattan ürksem de, verdiği her kitabı yılmadan, usanmadan satır satır yuttum. Haftalık buluşmalarımıza benim gibi başka heveskârlar da katılınca, tadına doyulmaz dersler başladı. Sadri Ertem'in gerçeği eğip bükmeden anlatışı, Sabahattin

Ali'nin insan denen zerreyi iğne oyası titizliğiyle ele alışı, Ahmet Hamdi'nin Doğu ile Batı arasındaki seyr-ü seferleri, Haldun Taner'in bol baharatlı ironisi, Orhan Kemal'in yoksulluğun içinde ışıyan zengin dünyası, Dorothy Parker'ın öykülerine çaktırmadan serpiştirdiği can alıcı soruları, Salinger'ın günlerce aklımdan çıkmayan dili, Flannery O'Connor'ın okuru ters köşeye yatırmayı bilen kurgu ustalığıyla onun sayesinde tanıştım... Böyle böyle yıllara yayılan derslerle, bine yakın hikâye okuduk.

Okudukça sırrımı açma konusunda çekingenleşiyor, dünya üzerinde yazılmamış hikâye kalmadığına iyice inanıyordum. Buna rağmen her derse aksatmadan gittim. Ustam yazıya alıştırmak, yaratıcılığımızı sınamak için, serbest çağrışımlarla ortaya sözcükler saçmamızı istiyor, herkesin masadan topladığı sözcükleri kendi hikâyesine nasıl yedirdiğine bakıyordu. Yeteneğin yaratıcılıkla sınavı tam da oradaydı işte. Aman ne sancılarla kıvranmalar, kutu kadar evde voltalar, en ufak bir şey yazdığımda fizik kanunlarına bir katkım olacakmış gibi havalara girmeler, yatıp yuvarlanmalarla geçen gecelerin sonunda, sayfalar dolar, ben yerime sığamaz olurdum. Ders günü gelene kadar her satıra kuş kondurur, uçurur, bir daha kondurur, sonra her bir kuşun kanadını tek tek yolardım. Uzun uzun anlatımları, mızırdanmaları sevmezdi çünkü ustam. Ona –ve gelmiş geçmiş cümlesine– layık olmak için neyi, nasıl anlatmalı sorusu çivi gibi çakılırdı zihnime. Anlatan değil de anlattığım şeye okuru da katan olmak ister ama beceremezdim. Hikâyenin kendisini karnımdan, kalbimden söküp karşıma koymayı henüz bilmediğim için gevezelik eder dururdum

anlayacağınız... Evet, amacım sadece yazmaktı ama kahrolası beğenilmek arzusu, sinsice elime dolanırdı. En çok o zamanlar okuduğumuz yazarları düşünürdüm; nasıl yazmışlardı, nelere katlanmış, neleri göze almışlardı? Hayatlarına bakıp hikâyelerini, hikâyelerine bakıp hayatlarını anlamaya çalışma çabamıza kaşını kaldırıyordu ustam... Her defasında aynı şeyi öğütlüyordu; yazar olmak için hayal gücü, yetenek, disiplin, tutku ve daha bir sürü şey lazımdı ama bende hangisinin ne kadar olduğunu bir türlü söylemiyordu... Hem çok güzel yazsam bile, doğru dürüst bir iş bulmadan nasıl yazar olacaktım? Nicelerinin dini imanı gevremişti geçinmek için. Ben neyime güvenip de yazarak yaşamayı hayal ediyordum ki? Ustamın yaşantısına ucundan bakınca bile, apaçık görünüyordu ödediği bedeller...

Yine de bir kör kurşun gibi fırlatıldığım şu hayatta, bir yere isabet etmek, bir tutkuya tutunmak, hayatıma biraz olsun anlam katmak için bildiğim bir adres yoktu yazıdan başka. Mesleğin ne diye soranlara, bin dereden su getireceğime yazıyla uğraşıyorum derdim. Mesleğim yok ama uğraşım var. Hiçbir iş uğraşmadan başarılmaz falan diye sıkıcılaşıp, sıkıştığım yerde konuyu kapatırdım. Hem arkamda beni takdir edecek anam-babam, sırtımı sıvazlayacak, destek olacak dostlar, güzel bir yazı yazdım diye alkışlayacak birileri mi vardı?

Bir tek ustanın postuna oturup ağzının içine bakıyor, hiç değilse burun kıvırmayacağı cümleler kurmaya çalışıyordum. Ailesiz olmanın gailesiyle onun varlığına sarıldığımdan mı, bir zamanlar kirli havluları başıma geçire geçire dua ettiğim Tanrı'nın yerine onu koyduğumdan mıdır nedir, ustamın her sözü ayet gibi

geliyordu bana... Böyle böyle ustamdan bir ana-baba, ninesiz-dedesiz ve ziyadesiyle masalsız büyümüş biri olarak neredeyse fantastik bir karakter yaratmışım meğer.

Edebiyatımızın Cumhuriyet öncesi ve sonrası, tiyatronun Antik Yunan'dan bu yanası, Latin Amerika'nın gözde hikâyecileri, sinemanın belli başlı dâhileri derken, devasa bir külliyatı minnetle hatmedip de sıra boy göstermeye geldiğinde nasıl mahzunlaşılırmış, onu da öğrendim sonunda. Herkes sırayla kendi hikâyesini okumaya başladığında, kafamı kaldırıp ustamın gözlerine bakacak cesareti bulamazdım. Çünkü ustam bir şeyi beğenmediğinde, yüzüne yerleşen iğrenme duygusu evin her yerine yayılırdı. Bir kenarda uyuklayan kedi bile rahatsız olur, arkasına bakmadan içerideki odalara kaçardı... Tahammülünün azlığından mı, bizimle harcadığı zamanın ziyan olmasına içerlediğinden mi bilmem, sıradan anlatımlara, yazının içinden ışımayan dile, iç dökme denemelerine, üstünkörü tasvirlere, yapış yapış edebiyat parçalamalara karşı nefesini tutar, hikâyenin bitmesini bekler, sonra bir "Şekerim" diye konuşmaya başlardı ki kursağımızdan dele dele kezzap geçiyor sanırdık. Genellikle sıra bana gelmeden hemen önceye rastlayan bu anlarda, yakamdan içeri bir akrep düşer, sokacak yer arayıp dururdu. "Eksiltilmemiş metin eksik metindir" derdi ustam. Benimkileri eksiltince, ortada metin namına bir şey kalmayacağından korkar, onun çıtasını diktiği yüksek edebiyatın karşısında aşağılanmamak için, hikâyemi okumaya başlamadan ondan önce davranıp, üzerinde biraz daha çalışma sözü verirdim.. Ne de olsa bizim gibi yeni yetme yazma

heveslilerinin kaderi, ustanın bir sözüne, bir mimiğine ayarlıydı.

Tam da bu okumalara denk geldi nisan sonu. Her vazoda bir papatya; dışarıda pembeler giymiş bir kiraz ağacı bizi dikizliyordu. Yine her zamanki yerde, cama yakın oval masanın etrafında toplanmıştık. Çaylarımızı höpürdetmeden yudumluyor, ocakta unuttuğumuz çaydanlık susuzluktan kavrulunca, birimiz mutfağa koşuyorduk... Salonun yarı açık penceresinden içeri güzel kokular, sabırsız şoförlerin korna sesleri girip girip çıkıyor, biz inatla onlara sağır, ustaya kulak kesilmiş halde dersimize devam ediyorduk. İçimizden en genç olanına geldi sıra... Daha üniversitenin birinci sınıfındaydı. Hep siyah giyer, yüzünü kapatan saçlarının altından konuşurdu. Soruları sivri, bakışları keskindi. O akşamüstü, yazdığı beş sayfalık hikâyesini okudu.

Hikâyesi, bir genç kızın annesine kızıp kendini banyoya kapatmasıyla başlıyor, orada uzun ve buhranlı geçen saatlerden sonra, şimdi tam hatırlayamadığım karanlık bir finalle bitiyordu. O finalin ağırlığı hepimize sirayet etmiş, oturduğumuz yerde kıpırdanmaya başlamıştık. Siyah saçlarının gölgesinden kendini ayırmadan susan arkadaşım ise, ustanın ne diyeceğini beklemenin gerginliğinden çok, içini dökmüş olmanın rahatlığıyla arkasına yaslandı. Hiçbir boşluğu sevmeyen usta bu kez "Şekerim" diye lafa girmedi. Kimse de buna sevinemedi. Sessizlik havada asılı kalmış, herkes elini kolunu nereye koyacağını şaşırmıştı. Öyle ki, aniden mevsim değişti sanki, birkaç yerde çatılar uçtu, camlar kırıldı, biri buz tutmuş yolda kaydı; ne bileyim buna benzer bir sürü şey, o anda oluverdi işte. Üstelik sıra

bana gelmiş, tüm bunlar yetmezmiş gibi, büyük saat beş kez kafama vurmuştu.

Sesim çıkmayacak korkusundan, bardağın dibindeki soğuk çayla ağzımı çalkaladım, umutsuzca hikâyemi okumaya başladım. Başımı saman kâğıdından bir saniye bile ayırmadan, virgülde soluklanıp noktada beklemeden yokuş aşağı frensiz gidiyordum. Benimki üç sayfaydı, altı gecede yazılmıştı. Her bir sözcüğün üzerine kapanarak, yatıp kalkarak... Yaşlı bir kadının evine, beklenmedik bir misafir geliyordu ve olaylar gelişmiyordu. Sıradan bir durumdan duygu sağıp, merak uyandırmaya çalışmıştım aklımca. Ama kimse meraklanmadı. Her zaman eksik gedik tespiti, kurgu, akış konuşması yapan usta, birden ayağa kalktı ve "Herkes ille de yazacak diye bir şey yok. Yeterince yazar var memlekette" diyerek mutfağa gitti. Bu iki cümledeki her bir kelime duvarlara çarptı, pencereleri örttü. İçerisi dışarısı kışa kesti... Usta geri döner umuduyla bir süre bekledik. Sonra dersin bittiğini, kalkma vaktinin geldiğini anladık. Isırgan otuna sürtünmüş gibi abuk sabuk hareketlerle çantalarımızı topladık, kapıya kadar sessiz ve suçlu yürüdük. Portmantonun yanında, bir an önce gidelim diye bekliyordu bizi usta. Kuru bir "Hoşça kalın"la kendimizi dışarıda bulduk.

Onca çarşamba gittik geldik, bir sürü şey yazdık çizdik. Herkes iyi kötü bir hikâye karalıyordu da, kimsenin kendi hikâyesini bilmiyorduk. Ustamın da içimizde nelerin esip gürlediğini şak diye anlayacak, azmimizi, tutkumuzu, hevesimizi ölçecek bir tartısı yoktu ki. O bize yol yordam gösteriyor, burnunun dikine gidenleri sessizce seyrediyordu.

Ertesi hafta keskin bakışlı arkadaşımızın, okuduğu hikâyedeki gibi banyoya kapandığını ve orada kendini astığını öğrendik. Ustanın vermeyi unuttuğu dersi, gencecik bir kızın kara haberiyle almıştık; ancak o zaman anladık yazıyla yaşantı arasındaki sırattan geçmenin bazen bir ömre bedel olduğunu... Belki de memlekette bunun için yeterince yazar vardı!

Parmak sallamayan abiler de tanıdım. Tam tersine, bu kez benim parmağıma bakan, havaya kalktı mı üçü birden yanımda biten abiler; üçünün de adı Ali... Bir meyhaneye üç Ali benim için hiç de fazla değildi doğrusu. "Ali Abiiii" diye şımararak seslendiğimde, biri göbeğini hoplatarak, diğeri kaytan bıyıklarını burup ağırdan alarak, öbürü de daha geriden, fazla yüz göz olmamayı gizliden bildirerek yanımda biterdi... Meyhanenin en bıçkını, akşamüstleri rakısının gediklisi olarak bellediklerinden midir nedir, bayağı bir nazımı çekerlerdi.

Kutu gibi evimden kovulup kapının önüne konulunca, soluğu bu meyhanede tanıştığım, alkolün kana karışma hızıyla eş zamanda arkadaş olduğum bir kadının yanında almıştım. Sevil, o zamanlar bolca seyrettiğim Tarkovski filmlerindeki kadınları andırıyordu. Hep siyah-beyaz, hep altyazılı... Sessizliğine atfettiğim derinlikte boğulmamak için çalçene kesilirdim yanında. Ancak o zaman havayla temas edebiliyordum çünkü. Onu güldürebilirsem yaşadığını anlıyor, ikide bir dürtersem tepki vereceğine inanıyordum. Bu dünyada değildi Sevil, arada bir uğruyordu... O anlara denk geldiğimde nasıl da seviniyordum. Bazı akşamlar, büyükelçi edasıyla karşılıyordum onu sofrada... İki kelime etti mi, kırk lafın belini kırıp önüne seriyordum. Ben ne kadar ortadaysam, o kırk odalı bir kervansarayda yaşıyordu sanki. Hangisinde ne zaman konaklıyor, ne zaman gidiyor, ne zaman geri dönecek

bilmezdim. Cümle kurmazdı Sevil. Sıkıldığını oflamalarından, sevindiğini kendi kendine kıkırdamalarından çıkarırdım. Bir de tam yanımdaki odadan çıkan iniltilerinden... Seslenme, çağırma, çağıldama, coşma, küsme, şahlanma, sinme gibi yalnızca bedenin kendi dilinde vurguladığı kısa efektlerden... Başka başka adamlara, ayrı dillerde seslenirdi o beden... Elbet birini anlayan bulunur diye bekler, başka türlü ilişki kurmayı bilmezdi Sevil... Birinin koynundayken karışırdı hayata... En çok o zaman sevinirdim ben de, bal gibi de yaşıyor işte Sevil diye. O zaman yerinirdim en çok, benimki de kadınlık mı be diye...

Sabahları "başka başka adamlar", ben uyurken gitmiş olurdu... Sevil, upuzun bacaklarıyla odadan gecenin buharını yararak çıkardı. Tortop olmuş penyesi, kıçının arasından sırıtan dantelli siyah donuyla dolanırdı evde. Salona hemen girmez, günaydınlaşmayı geciktirmek isterdi. Ben de meraksız görünmeye çalışarak, donmuş reçele bıçak saplayıp dururdum. Kendisinden önce sigarasının dumanı gelirdi. Daha sonra kahve kokusu... Geceden memnun kalmışsa kahvaltıya, değilse camın önüne otururdu. Destursuz soru sorulmazdı ona, anca keyfini beklemek gerekirdi. Konuştuğu zaman, grapon kâğıtları gibi özenle buruşturulmuş iki-üç sözcük düşerdi ağzından. Yalnız, küfür ederken düzlenirdi onlar da. Geceden kalanı değilse de, hiç olmazsa şu ânı güzelleştirsin diye saldığım oltalardan bir çarık bile çekemeden kalkardım masadan. Aynı evde iki yabancı olmaya, daha doğrusu yabani olana uyum sağlamaya sürtüyordum burnumu.

Sevil'in beni niye evine aldığını anlamıyor, kiraya mı yaşamına mı ortak ettiğine bir türlü karar

veremiyordum. Tiyatroya, provalarını izlemeye gittiğimde bir değil, bir sürü Sevil'le karşılaşıyor, gerçekte hangisiyle yaşadığımı kestiremiyordum. Hatta bir keresinde aynanın karşısına geçip garip sesler çıkardığında korkmuş, deli yav bu kadın diye düşünerek odama kaçmıştım. Neden sonra yanıma gelip, ancak bir oyunun içinde alt kimliklerinden birini çıkararak var olabildiğini anlatmıştı da bir bok anlamamıştım... Ben tek bir kimliği bile yakama iliştirmekte zorlanırken, neyin altında ne olduğunu bilmezken nasıl gerçek bir ilişki kurabilecektim Sevil'le... Clara Zetkin'den aşıp Simone de Beauvoir'a varana kadar dolandığım yollardan öğrendiklerimin ne kadarını Sevil gibi bedenimde, ruhumda taşıyor, hatmettiklerimden yeni bir Hayriye çıkarabiliyordum ki...

Anneme benzememek için boşuna mı direniyordum yoksa, her kadın biraz annesi kadar değil miydi? Ölmeden önce öldürdüklerime benzememek, en azından bu korkunun esaretinden kurtulmak için yapıyordum ne yapıyorsam. Bir leğen toprak, bir ibrik su vardı da önümde, ikisini de idareli kullanıp çamurdan bir şekil vermeye çalışıyordum bedenime... Yoktan var etmek dedikleri miydi bu çaba, var olanı biçimlendirme mi? Valla da billa da bilmiyordum. Yaptığım her işte en ufak bir alkış alsam gururdan çok suçluluk duyuyor, alkışlayanları pişman edecek kadar karşılarında ıkınıp sıkındığım için, karneme yazılan pekiyi'lerin üstünü kimselere bırakmadan ben çiziyordum.

Hele gönlüm birine düşmeyegörsün, onu yerden kaldırana kadar canım çıkıyor, sonra bir başka zamanda ve durumda küt aynı yerde buluyordum

kendimi... Bir tek Türker'i sevmesini biliyordum. Bir tek onu unutmayı bilmiyordum. Aylak aylak dolaşırken kime çatsam, dönüp dolaşıp yine ona çıkıyordu yolum, onunla yarıştırıyordum en yağızından en çelimsizine herkesi... Çekiştirdikçe çilesi çözülen bir yün gibi kollarımı boşuna açıp kapıyordum... Bu yünden üzerime beni ısıtacak bir kazak çıkmayacak, bu çile de bitmeyecekti belli ki.

Belki de tekrar eden şeylerde bir hikmet vardı ya da bu tekrarlardan kattığım merhemi boyuna kelime sürmekten yorulacağım zaman henüz gelmemişti... Ne olursa olsun kürküme küsüp söylenmekten vazgeçmeli, ben de kendi cürmüm kadar oyunlara katılmalıydım.

Biraz da bu şevkle kandım Mustafa'ya. Dışarıda ıhlamura batmış bir yaz akşamı, Roman bir oğlanın darbukayla meydan savaşı sürerken, herkesin götü göbeği havada fırdöndüyken... Harıl harıl bir sevecenliği vardı. Kendine fazla geliyormuş da anca dağıtırsa hafifleyecekmiş gibi... Dangıl dungul konuşuyor, yalapşap dokunuyordu. Anamın "Kuru kuru kurban olayım, şap şap götüne vurayım" dediği türden bir acelecilikle yanaşmıştı yanıma... Ne desem gülüyor, gülerken elliyordu. İnce hesapsız, ağdasız, ağırlıksız konuvermişti masaya... Gerçekten eğleniyor muydu yoksa fena halde mutsuzdu da kendini mi oyalıyordu anlayamadan daha, uzattı elini. Kaytan Ali Abi'nin ketçaplı patateslerini ağzıma yüzüme bulaştırdığım bir anda... Dudağımın kıyısındaki kırmızı lekeyi bir hamlede silmiş, işaret parmağını soğururken de gülümsemişti. O gülümseyişi bütün bir geceye yayma faslına da eşlik etmişti bakışlarıyla; yorgan iğnesi saplar gibi açık arayla...

Aynı masada Sevil de vardı. Sevil, ah Sevil... Dünya yansa saçının bir telinin peşine düşecek kadar kendisiyle meşgul, kimse onu sevmezse, kimseyle sevişemezse ölecekmişçesine telaşlı Sevil... Gece boyunca, tiyatroda Mustafa'yla nasıl ahenkli çalıştıklarından, onunla karşılıklı oynamayı çok sevdiğinden bahsedip durdu. Birlikte yaşamaya başladığımızdan beri –ki sekiz ay olmuştu– hiç duymadığım hayat hikâyesini, çocukluğunun kara deliklerini, şaka da yapabildiğini o sırada öğrendim. Sevil ilk defa yan odada inlemiyor, alenen şakıyordu...

Mustafa da muhabbete Sevil'in bıraktığı yerden oyunlarla devam ediyordu. Arada bir ayağa fırlayıp, bak şimdi Woyzeck oldum, Woyzeck yüzbaşıya erdem hakkında nasıl da ahkâm kesiyordu ama, "Yüzbaşım biz sıradan insanlarız, erdem olmaz bizde, içimizden geldiğince davranırız" derken hiç de ezilip büzülmüyor ya bayılıyorum ona diyerek hop oturup hop kalkıyordu... Sevil de altta kalmamak için bir Wesker'in Sarah'sı bir Ionesco'nun Gelinlik Kız'ı oluyordu...

Seyirci olarak bu oyuna eşlik edecek durumda değildim elbette, beni asıl ilgilendiren kısa aralıklarla değişen ses tonları, mimikleri, gülerken bir anda ciddileşmeleri, sahneyle meyhane arasında gidip gelen ruh halleriydi. Hangi oyunu izliyordum tam olarak? Bir kadın ve bir erkeğin birbirleriyle oynadıklarını mı yoksa tarihe geçmiş ünlü yazarlarınınkini mi? Bu soruya cevap bulayım derken fondiplediğim rakılar çişimi getirmişti.

Mustafa, tuvalete kadar bir kadına eşlik etmeyi erkeklik raconu saydığından olsa gerek, benimle birlikte

kalkmaya yeltendi, bunu çok saçma bulduğumu bildiren bir kaş göz işaretiyle engelledim onu. Çapraz adımlarla geçtim Ali abilerin arasından. Tuvalette Mustafa'yı alıcı gözle düşündüm. Bu kadar çok duygunun içine bir çırpıda girip çıkıyorsa güvenilir miydi ona? Bir sürü karakteri benliğinde taşımaktan yorulduğunu söylüyordu ama hepsiyle de pek samimi olduğu belliydi... Seyircisiz alanda nasıl oynuyordu peki, oynamayınca ne yapıyordu ya da? Neyini beğenmiştim ki bu adamın, düpedüz flört ediyordu işte benle. Flört de bir tür oyna(ş)mak değil miydi? Fazla ciddiye almadan, üzerine sorgucu bakışlarımı saplamadan ben de bu oyuna katılamaz mıydım?

Duvarlarına kalpler çizilmiş, her birinin içi tam dolmadan hacet giderilmiş bu boktan tuvaletin içinde düşünülecek şeyler değildi bunlar. Perçeminin ucundan tutkularını toplayan Sevgi Soysal'a tutunup kalkmak, yine kalbim ağrıyacak diye korkmaktan vazgeçip, "Tamam lan Mustafa, ben de çıkıyorum sahneye" demek için hazırlandım. Aynada bir-iki "Tamam" denemesi yaptım, "lan"ı attım. "Madem oyun istiyorsun hadi oynayalım, hiç olmazsa gönlüm eğlensin biraz" derken, kaşlarımı çatmamak için kendimi tembihledim, yanaklarımı cimcikleyip kızarttım.

Uzun koridoru, sarhoşların "dönülmez akşamları"ndan saparak geçtim. Dünyanın bütün Mustafalarına diyecek bir çift lafım varmış gibi, ilk defa kendimden emindim. Bütün gece servis yaparken beni izleyip niyetimi sezen Kaytan Ali Abi önüme çıkmasaydı daha da erken fark edebilirdim Sevil'le Mustafa'nın öpüştüğünü... Ali Abi benim onları o halde görmemi engellemek için elinden geleni yaptı. Özenle süslenmiş

meyve tabağından bir elmayı çalıp ağzıma tıktı, hiç âdeti olmadığı halde lafa tuttu, ama salak ben yine de anlamadım. Sandalyemi çekerken ayırmadılar dudaklarını birbirinden, yanlarına gelmemin uyarıcı bir etkisi yok idiyse gitmek daha hayırlıydı. Ama bu oyunun sonundan memnun olmadığım hemen anlaşılırdı o zaman...

Mustafa, bu kez Devlet Tiyatroları'nın memur oyuncularına has bir ifadeyle aniden beni gördüğüne şaşırıverdi. Sevil, yıllardır birlikte yaşıyorlarmış gibi başını Mustafa'nın göğsüne yasladı ve şişmiş dudaklarını yaladı. Daha demin bana dokunmak için bin dereden dolaşan Mustafa'nın eli şimdi Sevil'in saçlarının arasındaydı. Ben de ani bir atamayla askerdeki koğuş arkadaşı oluvermiştim. Nasıl etsem de kaçsam diye düşünürken, onlar önde, ben kös kös arkada evin yolunu tuttuk. Cenaze namazına durmuş gibi dizilen üç Ali Abi'yle göz göze gelmeden hem de...

O gece Sevil'in inleyen nağmeleri fonda çalarken, çocukluğumun soğuk gecelerine gittim... Yan odada ağrıyla kıvranan babamın sesini duyarak, "Ne olur ölmesin, bu gece ölmesin" diye dualar ederek geçen gecelere... Ağrının ünlemiydi o ses, nereden geleceğini kestiremediği, dilenir gibi dilediği yardım çağrısının sesi... Kesik kesik, kısalı uzunlu. Kısalarda araya "ah"lar karıştırır, uzunlarda vasiyetini bırakırdı kapımın altından. Onun bıraktığı yerden anam devam etti. "Başımdan, ayağımın ucuna kadar dikenli bir tel dolaştı vücudumda, delip delip geçti" derdi sabah olunca. "O telin bir ucu da benim avucumdaydı anacım" diyemezdim.

Hafızamda yan yana duran haz ile acının arasını Sevil açtı... Yan odadan artık hazla oynayanların, oyunların hazzıyla inleyenlerin sesleri geliyordu... Minnettarım ona ve bütün Mustafalara...

Kayalık

Hayatları hırsızlıkla geçen kargaları seyrediyorum. İnsanlığın doğaya attığı kuru iftiralardaki payımı kabul ederek... Zekâlarını kurnazlıkla yaftalayanlar kadar ileri gitmiyorum neyse ki. Ama ne yapayım çekiniyorum onların yaşamak için her şeyi mubah kılan gözü karalığından... Ha, dik başlılıklarına hayranım o başka... Yine yalnızlığa döndüğüm, iki kuruşla zar zor eşyasını denkleştirdiğim yeni evimde, pencereden içeri yaz kokusu giriyor. Kimsenin elini sürmediği, ağaçların kendi başlarının çaresine baktığı bir bahçesi var apartmanın. Komşularım travestiler, fahişeler ve siyahlar... Her akşam pencereden tepelerine şişeler yağıyor. Hortum Süleyman lakaplı pis bir polisin nefesi enselerinde... Boyuna bir eve baskın yapıp türlü işkenceler etmesiyle nam salmış vicdansızlardan biri işte...

Herkesin herkese yabancı olduğu, yine de kimsenin kimseyi yadırgamadığı garip bir mahalle burası. Kurtarılmış bölge diyeceğim ama henüz kurtulmuş bir Allah'ın kulunu göremedim. Sokakta oynayan çocuklar bile feleğin çemberini çeviriyor. Birbirlerine çarpık ağızlarıyla yaslanmış çatıların, balkonlarından çarşaflar sarkan evlerin arasına sıkışmış bahçenin müdavimi kargalar. Martılar zaten mahallenin muhtarları... Köhne dairemin pencere pervazı kollarımla kavramasam düştü düşecek, ceviz ağacı doğasına has iradesi olmasa kendini için için yiyecek. Bir tek kargalar dinç, diri ve tetikte... İstihbarat sistemleri çok sağlam, gözcü olan

etrafı kolaçan ederken saklıyorum kendimi. Kısa bir süre sonra diğeri geliyor, gagalarıyla dalı yorup cevizi düşürmeye çalışıyorlar. Paylaşmak için değil ama, kim kaparsa onun olsun diye. Biri hemen sıkılıyor, diğeri azmediyor. Tam o anda göz göze geliyoruz kalanla. İkimiz de birbirimize yakalanmanın tedirginliğiyle, şaşkınlaşıyoruz. İçeri kaçıp, hayvanı öğününden etmeyeyim derken, terliğim ayağımdan düşüyor, karga ağzında cevizle uçup gidiyor.

Bir kargayla göz göze gelince Sinan'ı düşünmem tesadüf değil. Uzun süren komşuluğumuz boyunca, ne zaman hazır sofra bulsa kaşla göz arasında bir şeyler aşırır, sık sık dara düşer, düştü mü para koparır, "Yaşasın dayanışmamız" diye diye kimde ne varsa bir güzel götürürdü. Ondaki bu alma iştahı, benim gibi verdiği şeylerin birazını bile kendine yedeklemeyi akıl edemeyenler için erdemle açıklanırdı. Bayram harçlıklarına bile tenezzül etmemesi öğretilmiş biri olarak, Sinan'ın doğal kaynağı, kafasına estiğinde gelip üstü başıyla devrildiği maden yatağıydım. Çırpı bacaklarıyla evi arşınlayarak Marksizm nutukları atar, oradan tavladığı kızlara sıçrar, sigarasının külünü etrafa saçarak beni çıldırtmayı başarırdı.

Aramızda tek hat üzerinden giden ilişkiye bir süre sonra kardeşlik adını taktı Sinan. Kardeşliğe atfettiği kutsiyete en fazla ihtiyacım olduğu zamanlarda... Kardeşliğin aynı karında bir burgaç, odalardan odalara bir ayraç ve boşluğu yaran bir hallaç olduğunu bilmediğim zamanlarda... Koşulsuz sevgi diyordu buna Sinan... Sevgimi, ilgimi, şefkatimi alıyor, neşesini, bilgisini gürültüyle veriyordu. Bu kardeşlik değil de neydi? Olur olmaz yerde hesap soruyor, her adımımda

ahlak zabıtası gibi karşıma dikiliyordu. Ancak böyle yaparsa beni yetiştirebilecek, dışarıdaki çakallara karşı uyanık tutacaktı. Eh kardeşliğin pek makbulü, en makulü bu değilse neydi?

Hiçbir şeyi yeniden tarif edemiyordum ki, "Bu değil de şuydu Sinan" diyebileyim. Sezgilerimle yönümü ancak buluyor, kafamı kaldırdığımda gördüğüm ilk şeyin peşinden av köpekleri gibi koşuyordum... Ağzımla tuttuğum kuşlar, ben dahil kimseye yetmiyordu. Hizmet ile hezimetin arasından sıyırmaya çalışıyordum kendimi. O ara yerde Sinan ve onun gibiler vardı. Belki de insan anasından babasından önce kardeşleriyle savaşmalıydı. Böylesi ezeli bir rekabette saf dışı kalmamak için, adam adama mücadele ediyordum Sinan'la. Ondan nefret etme hakkımı kullanabilseydim belki sevebilirdim bile. Sadece Sinan'ın ördüğü ağla bağlanmıştık birbirimize. Bir ilmek de ben atabilseydim keşke ilişkimize. Kadınsız kalamayan, onları da kırpıp kırpıp anne yapan bir adamdı o. Bense makas darbesi gerektirmeyen yekpare bir modeldim onun için. Koşulsuz dediği sevginin içinde bir tek sütüm eksikti. O açığı da ucuz şaraplarla kapatıyor, sabahlara kadar, onu bir türlü anlamayan kadınların hikâyelerini dinliyordum. Sinan'ın anlattığı boy boy, renk renk kadınların içinden Türker'in gözlerini arıyordum. Acaba ben onun içine balıklama dalmaya hazırken, o ne görüyordu karşısında? Bir hikâyesi var mıydı bana bakmanın? Sonradan kurgulanmamış, gönüllü bir sarhoşlukla yazılmış saf bir hikâyesi? Aşka dair büyük laflar edecek yaşta değildim. Sorsalar şuram ağrıyor diye gösterebilirdim ancak... Tam beş yıldır şuram ağrıyordu. Gözümün önünden sürüklenerek götürüleli,

isli kokusunu, davudî sesini duymayalı tam beş yıl olmuştu.

Sinan ve Türker, zihnimin sökükleri... Hafızamın hainliğinden mi, karganın üzerime düşürdüğü gölgeden mi bilmem, yaz akşamıyla beraber girdiler penceremden içeri. Birbirimiz üzerine konuşmaya, her halimizi uzun uzun ele almaya, elden ele dolaştırmaya, eleştirel olacağız diye işin bokunu çıkarmaya ne kadar meyilliydik. Üstelik fena halde alışmıştık buna, arkadaşlığımızın yegâne yasası her açığımızı gösteren boy aynasına karşı bitişik nizam durabilmekti. Ailesiz kalmış bir sürü sap, birbirimizi uç uca ekleyip kabile kurmaya çalışıyor, aileden daha beter kurallar koyuyorduk. Sinan en haylazımız, en şımarığımız, en kabına sığmayanımızdı.

Karga dürtmeden önce Meral acı haberi yetiştirmeseydi, bunları yine düşünür müydüm? Bir çırpıda cevabını bulamadığım bu sorunun, şuncacık yaşamımda bir yama gibi duran karga karakterli adamlarla ilgisi var mıydı?

Bir gece ona çocukken kaçtığım kuytuları anlatmıştım. Kayalıklarda saklandığım, düştüğüm, dizimi kanattığım, tuzlu tuzlu ağladığım o meşum günleri. "Kayalığın da kuytusu mu olur kızım, kabak gibi ortada olur onlar" diye çıkışmıştı. "Olur" demiştim, "Tutunacak bir yosun bulursan neden olmasın?" Bir sigara yakıp yanıma uzanmıştı. Beklediğim şefkati üzerine alınmış, saçını okşayayım diye kafasını dizime sürtüp durmuştu. Bir süre yağlı saçlarını, pis sakalını seyretmiştim. O da kıçını dönüp uyumuştu. "Ulan kırk yılda bir içimi açtım sana, kıçınla dinledin insafsız" diye itmiştim somyadan aşağı... Aman nasıl hoşuna gitmiş, gevrek gevrek nasıl

da gülmüştü. "Kızım, ben kadınların çocukluk hikâyelerini bir tek yatmak için dinlerim, seninle aramızda bir şey olacağı yok , aniden uyku bastırdı ne yapayım" diyerek tepinmişti yerde. Ben sinirle ayağa fırlayınca da bileklerime yapışıp kişnemişti.

Gözümün önüne sökün eden resimler arasından bu kare dondu. Sinan'ın yerdeki yüzü, ev sahibinden kalma kirli halının püskülüne dolanmıştı. Bu kez gülmüyor, suskun somurtuk bana bakıyordu oradan. Bir tek şey söyleseydi, geçmişi şimdiden başlatabilirdim. Çıt çıkmadı. Fahişelerin gece mesaisini başlatan çağrıları sokağı şöyle bir gezindi, kapımdan giremedi. Kargalar çoktan kaçmış, meydanı martılara bırakmıştı. Yere çöktüm, halının püsküllerinden iki tutam alıp örmeye başladım. Dizlerimin üzerinde ilerleyerek sırayı tamamladım.

Sinan bir hafta önce, böyle ılık bir yaz gecesi kayalıklara uzanmış. Tepesine yıldızları, kafasına biraları dikmiş. Bir türkü tutturmuş inceden. Cemo'yu mu söyledi acaba, Şafak Türküsü'nü mü? İkisini de karga sesiyle yılmadan söyler, şarkıdan soğuturdu insanı. Sonra çişi gelmiş, kayanın en sivri yerine tutunup kalkmış. Boğaz'ın en ucundan göz kırpan sarı ışıklara selam çakmış, oraya doğru yürümüş. Fermuarını indirmiş, o saça saça kullandığı, durmadan yerini değiştirdiği, gözümüzün içine baka baka kaşıdığı penisini dışarı çıkarmış ve dengesini kaybedip en derinden, ta derinden o ışıklara batmış.

Kardeşlerle arkadaş olamayınca, arkadaşlardan kardeş yaptığımız, aile içi şiddeti vaka-i adiyeden sayıp birbirimizin başının etini yediğimiz yirmili yaşlarım, Sinan'la birlikte o suya gömülmüştü... "Cenazesi Fatih

Camii'nden kalkacak" demişti Meral. "Hepimiz orada toplanacağız." "Vay be" diyememiştim, "demek artık camide toplanıyoruz ha, slogan, çatışma, Neco falan olmadan hem de..." Anılarımızla içlenecek yaşa gelmeden, işporta gözlüklerimizin altından yaşlarımızı mı silecektik, neyin nesiydi bu tören? Hem imam, "Mevtayı nasıl bilirdiniz?" diye sorsa ne diyecektim ben, nasıl anlatacaktım bildiklerimi ona? "Herkeste sevecek, siftinecek bir şey bulurdu, sen hariç imam beyciğim" diyemeyeceğime göre, kafa sallayıp geçiştirecek miydim sorusunu?

Hem ne hakla bu yaşta ölüyordu Sinan? Yokluğuyla da rahat vermemeye devam edecekti öyle mi? Yemezlerdi artık, kabul etmeyecektim bu numaralarını bir daha... Böylesi bir ölüm başkasının başına gelse, "Olaya siyasi bir neden katalım, bok yoluna gitti demeyelim" diyerek dalgasını geçerdi kesin. Zamanında oradan oraya sürüklendiğimiz yetmiyormuş gibi, şimdi de Boğaz'ın akıntısına bırakmıştı kendini öyle mi? Sürekli gündemde kalmaya çalışmak için yapmıştı bunu! Pis Sinan, şımarık Sinan, baş belası Sinan!

Ördüğüm püsküllerı tel tel yoldum, salona yayılan tozu yarıp, çöktüğüm yerden kalktım, bütün pencereleri kapattım. Yazı dışarıda bırakıp divana uzandım, iyice örtündüm. Uykumun en derin kuyusunda bir kayalık bulup omzuna yaslandım.

YARI YOLDAN DEVAM

Ziyaret

Ablam hastanedeymiş. Üç gün olmuş yatalı. Hayırsız, uğursuz ve vefasız bir insan değilsem gidip bir yüzünü görebilir, bunca yıl kapılarını çalmadığım için özür dileyebilirmişim. Evden kaçmakla komşularca da aforoz edildiğimden, daha insanca bir konuşma beklemiyordum telefondaki sesten... Gidince karşılaşacağım muameleye, gitmezsem yaşayacağım vicdan azabını düşününce razı oldum.

Yol boyunca kaidemi sağlam tutmak için çiviler çaktım orama burama. Gözümden bir damla bile yaş düşmemesi için, hafızamın sandığından eski öfkelerimi çıkardım, cebime koydum... Öfkenin ayakta tutan kudretinden, inadın irademin kılçıklı yerlerini bir bir ayıklamasından medet umarak çıkacaktım karşılarına. Hayırsız diyenlerin bir hayrını görmemiş, bunun hesabını da sormamıştım bugüne kadar. Demek ki şimdi zamanıydı. Ben kendi yolumu çizmiş, onlarınkine sapmamıştım. Kolumdan sürükleyerek tıkmak istedikleri hapishanede yatmamış, kendi dünyamı hapishaneye çevirmiştim. Bunun için bir tek kendime hesap verir, kimseden af dilemezdim. Hiçbir suçlamaya boyun eğmeyecek, önlerinde eğilmeyecektim. Kan bağına değil gönül bağına meyletmiş, benim ben olmaklığımı reddedenlerle değil, eşitlenebileceğime inandığım ilişkilerle yoluma devam etmiştim. Belki hâlâ hamdım ama kimseye "pişme" sözü vermemiştim ki...

Koridorda iki büklüm yürümeye çalışan, tekerlekli sandalyesinden koşturduğu günlere hasretle bakan, gözü tavanda, yüreği ağzında bir sürü hastanın arasından geçip ablamın odasına vardım. Zamanında, o meymenetsiz kocasını bıraksa da ona da yeni bir hayat sunsam diye düşünüp vazgeçtiğime bir kez daha yandım. Enişte, kapının önünde zifiri suratıyla duruyor, fabrika nöbeti tutan bekçi tafralarında ofluyordu. Hemen yanında abim sadrazamın sol cenahında tuttuğu yerinden edilmiş gibi iki büklüm duruyor, yüzlerini çoktan unuttuğum komşular kötü günler için sakladıkları körüklerle tam tekmil hazır olda bekliyordu. Bu manzara bile insanı hastanelik etmeye yeterdi ya, neyse...

Abimle enişte arasından selamsız ve hürmetsiz geçerken, abim koluma yapıştı; "Ne yüzle geldin buraya, utanmadan nasıl çıktın karşımıza?" diye bağırdı. İçimdeki son tel o zaman koptu, cebimde tuttuğum öfke o an fırladı... Kadrolu jürinin gözü önünde abimin yakasına yapışıp dayadım duvara!

"Bak bakalım bana, hangi yüzümü görüyorsun ha, iyi bak abi! Attığın tokatların izi var mı orada? Geçgeldinpa ntolonumuütülemedinyanındakikimdibugünbenimiçinn eyaptınneyapmadınemrimeniyeitaatetmedinkimiaradın kimseniaradısolcumuoldunorospumuolacaneşşekgibiim anedipallahımatapacanbenistersemsugetirecenistemezs embaşımdabekleyecenbanatanınanhaklaragözdikmeyec enhaddinibileceniyikötübirkocabulanakadarhükmümde kalacansonrabenhedersemgidecenanamınoturttuğutaht tarahatımıbozmayacanhikmetimdensualetmeyecen diye diye başımı vurduğun duvarda, avucumun içindesin artık. Şimdi sen söyle bakalım, şuncacık çükünü kessem

senden ne kalır geriye, ha? Ben sokaklarda it gibi dolanırken neredeydin, açlıktan nefesim kokarken sağlığımı mı namusunu mu düşündün, söyle! Kimse incitmesin diye bir kabukla örttüğüm bu bedenin sahibi ne zaman sen oldun, ne zaman sahip çıktın da hesabını sorar oldun ha? Senin gibi nicelerini tanıdım ben be, analarının erken sütten kestiği, ergenliğe doymamış, kadın etine, kanına susamış, bulunca bunmuş, bulamayınca sustalıyı onun bunun böğrüne dayamış senin gibi nicelerinin arasından geçtim de geldim ben... Hangimiz utanmalıyız ha, söyle. Yüzüme bak, açtığın yarama bak, inandığın Allah'ına bak da söyle!

Ya da dur söyleme, ne diyeceğini biliyorum zaten. Ben anlatayım sana da dinle: Evet, ona buna bakarak hizaya çektim kendimi, bedenlerini çelenk gibi taşıyanlara özendim. Evet, sıcacık bir koyun bulsam kıvrılıp yatmak için bekledim, bu dünyada bana da bir kıçlık yer açılır mı diye bakındım durdum. Evet, hiçbir yere tutunamadım, sizin gurur duyacağınız başarılara burnumu bile silmedim, bir şeyi başarınca ne oluyor, onu da hiç bilemedim. Evet, yalnızlığıma çok sövdüm, hep olmazların peşine düştüm ama yine de hırçınlığımı hınçla sulamadım, asil değil asi, başıma kakılan bilgiye değil, içimde mayalanan sezgiye meftun oldum. Hadi bak bana! Kimler girmiş çıkmış diye oramı yoklama, ta gözlerimin içine bak da söyle! Bir utanç varsa ortada, o kimin ha, kimin söyle!"

Ansızın açılan kapının gıcırtısı, sesimin içimdeki ve dışımdaki yankısını şak diye kesti. Etraftaki jüri sus pus olmuş, tespih şıkırdatıyordu. Abimin avucumda iyice küçülen yüzünü duvarda bırakıp odaya girdim. Ameliyatlı yerini tutarak yaşadığına şükreden ablamın

başucuna çöktüm. Geçmiş olsun ablacım dedim, ikimize de geçmiş olsun.

Düğün

Türker evleniyormuş. Bilmem ne paşanın konağı varmış, aa nasıl olur da haberim olmazmış. Ayşe gelinliğini sosyetenin en tanınmış modacısına diktirmiş, Fransız dantelinden kuyruğu varmış, çok ama çok uzunmuş. Gelinlik provasına Meral de gitmiş. Eski arkadaşların hepsi düğünde buluşacakmış, ben gitmesem olmazmış. Onca zaman aynı evi paylaştıktan sonra, yan çizmek bana yakışmazmış. Gözlerimi belertip bakacağıma, bir an önce ne giyeceğime karar vermeli, tam yedi buçukta kapıda olmalıymışım. Hem Ayşe gelin çiçeğini attığında ön safta yer almalı, mutlaka ben kapmalıymışım.

Meral'in car car konuşmasını kesmek için "Bakalım" dedim. Kâr etmedi. İyice sesini yükseltti. "Nazlanıp da beni oyalama, zaten boyam geldi, kuaföre gitmem lazım" derken, parmaklarıyla saçlarını karıştırıp kepeklerini yere saçtı. Otuzu geçmiş bir kadın olduğuma göre, herhalde şöyle payetli, janjanlı bir kıyafetim vardı; içlerinden birini seçip boy göstermeli, çılgın bir partiye kendimi hazırlamalıydım. Hem hiç belli olmazdı, reklam, finans ve sanat dünyasından her an bir kısmet çıkabilirdi.

"Daha benim oğlanı okuldan alacağım, çok işim var, hadi akşam görüşürüz" diyerek ayaklandı Meral... Çıkarken antredeki aynada kendini seyredip, "15 günde akıyor bu sıçtığımın boyası, berbere verdiğim parayla ev alırdım valla" diye söylenmekten beni öpmeyi unuttu.

Kapıyı kapattıktan sonra aynı aynayla göz göze geldim. Gözlerimin altındaki karanlık kuyuya, çatık kaşlarımın bir bıçak yarası gibi tam alnımın ortasına attığı keskin imzaya, gittikçe derinleşen çizgilerime baktım. Bir sabaha karşı arkamda bıraktığım ailemin yerine kendi meşrebime uygun bir yenisini koyamadığım, dostlardan arta kalanlarla kurduğum küçük dünyamın kabuğunu kaldırıp içine girdim. Meral'in, dudağının kıyısında biriken tükürüklerini hüüp diye yuta yuta, iştahla anlattığı şeylerin her biri tanıdık bir sessizlikten süzülüp tane tane düştü önüme.

Türker'in hapisten çıktığı gece bir kutlama yapacaklarından haberdardım. Gidince ne diyeceğimi ne yapacağımı bilememekten, yıllar öncesinde bıraktığım bir duygunun ufacık bir kırıntısıyla karşılaşmaktan, zamanın içeride ve dışarıda farklı ritimlerde seyreden sarkacının aramızda durmasından, en önemlisi de ne kadar değiştiğimizi birbirimize (belki kendimize de) itiraf edemeden sıradan bir sohbetin içinde kaybolmaktan korktum. İstedim ki Türker en kokarca, en hovarda, en hoyrat, en akıllı, en muzip, en önder, en sevdiğim haliyle hayalimde kalsın. Ben kırk dereden getirdiğim tasların içine daha nice vehimleri boca ederken, Ayşe en şuh kahkahası, en siyah saçları, en abartılı makyajı, masanın başköşesine oturttuğu memeleriyle, gecenin yıldızı olmuş. Meğer o da ne kadar özlemiş Türker'i, yeminlen hep aklı ondaymış da bir türlü eli mektup yazmaya gitmemiş, hem o yazmayı beceremezmiş, şöyle yüz yüze konuşmak dururken, insan yazarak derdini anlatamazmış ki...

"Ay kimseye ağzını açtırmadı kardeşim, bütün lafları ham armut gibi ağzımıza tıkadı" dedi Meral. Neredeyse,

hiç nefes almadan anlattı durdu... "Ben seni evine bırakayım, gel diye kaptı oğlanı, gidiş o gidiş. Mercimek fırına verilmiş tabii..." Türker'in başarılı bir reklamcı olmasında, onun çok payı varmış. "Adama bayağı bir yatırım yaptı şimdi Allah için" deyişinde, bana da laf sokma çabası hissedip gayri ihtiyari omzumu silkince, toparlamaya çalıştı: "Ayşe'yi bilmez misin, hepimiz hiç olmazsa biraz durulduk, onda tık yok. Yine bildiğin Ayşe, hop hop, zıpır top... Kız böyle miydi bu laf?" Üstüme kapaklanıp, kendi saçmalığına bir köpük dolusu güldü. Yüzümü hangi düşüncede unuttuysam orada kalmış olmalı ki, baldırıma sivri tırnağını geçirip "Aloo kime anlatıyorum ben bir saattir" deyip yanına çağırdı. Kahve yapma bahanesiyle mutfağa kaçmaya yeltenirken kolumdan tuttu, "Hadi göster bakayım, ne giycen akşam?" diyerek odaya itekledi. Meral'in ağzında her söz çürük bir sakız gibi sündükçe sabrım da tükeniyordu. Sahi bu Meral miydi beni feminist yapacak, bir örgüte sokacak olan? Yıllar geçtikçe tıpkı anasına dönmüştü işte... Sıkıldığımı ziyadesiyle belli ettiğimden, saatine bakmasıyla evden fırlaması bir oldu... Ben de kendimi banyoya atıp sıcak suyun altına girdim ve ancak o zaman, gelmişime geçmişime sövme imkânını bulabildim.

Hayır, yoktu payetli elbiselerim, etek giymeye bile yeni başlamıştım. Onunla da hâlâ bacak bacak üstüne atamıyor ya da atayım derken sağımı solumu çekiştirmekten bir türlü rahat edemiyordum. Pala'sız bir Hayriye'yi yeniden var etmek için başka aynalara bakmalıydım belki de. Kendim için zararlı, erkekler için tehlikeli bir kadındım. Yanaşanları önce eleştirel bakışlarla süzüyor, bir-iki sınav sorusuyla test ediyor,

sarkmaya kalkanları da ağzını burnunu kırarım diyerek tehdit ediyordum. Ayşe'nin handiyse doğuştan edindiği, Meral'in kurulu düzen uğruna kılıfına uydurduğu, Türker'in hayranlık duyduğu başka bir kadınsı varoluş biçimi vardı dışarıda. Ama bir türlü oraya doğru gitmiyordu ayaklarım, gitsem de kenarda köşede eğreti duruyor, bu halimle kimsenin gözüne batmamak için taşkınlaşıp olur olmaz insanlara el ense çekiyor, arzulandığımı anladığım anda kendi imalatım taşaklarımla rakibimi kündeye getirmeye çalışıyordum... Yontmayı unuttukları bir mermer gibi duruyordum hayatta; artık kim el atacak da ince ince şekillendirecek, görenler "Aa ne güzel" diyecekti ki? Evet, fena halde umutsuz, uyumsuz ve özgüvensizdim. "Etraf kötü" diye büyütülmüş, kendim dahil hiçbir şeyi kimselere teslim etmemeyi öğrenmiş ve bok varmış gibi güçlü olmak zorunda kalmıştım. Güçlü olursam kimse beni üzemez, kıramaz, yıkamazdı ha? Hah ha... Gerçekçi olacağım, gerçeği arayacağım, yalana yanlışa düşmeyeceğim diye düşlerimden oldum be! Kendimi bile kandıramaz oldum artık iyi mi? Bıktım kendimden, bıktım koca-çocuk-yatırım, gelecek, ev-araba-peşinde koşturanların bana bakıp bakıp vahlanmasından! Belki de "ben tam kendime göreydim" de onlar yampiriydi? Kim biliyordu işin doğrusunu, kim koymuştu bu oyunun kuralını? Gezindiğim onca beden arasında, aradığım adreste oturmayanları görünce yüzüm ekşiyor, tenim buruşuyor, içim kuruyordu, ne yapayım? Tamam, itiraf ediyorum, bilmiyordum da ne aradığımı. İlla da bir boşluk istiyordu kendine denge... Benim boşluğum derin, dengem dingildekti, kabul. Terbiye edemediğim bir öfke, bastıramadığım bir isyanla yaşıyordum kendi

inimde. Kafamı dışarı uzattığım anda da tüm bu zaaflarımı gizlemek için, eğlenceli olmaya çalışıyordum. Ay ne kadar da rahat bir kadın oluyordum o zaman, sormayın gitsin, ne tatlı, ne şeker. İnsan benim yanımda yaşlanmazdı vallahi! Kederden delireceğim arkadaşlarım, hadi gülelim hah ha! Rahvan gidip neşemizi bulalım, hayatın tadını çıkaralım, değil mi ama? Neydi o hüznü yüzümüze yapıştırıp, yakıştırdığımız zamanlar! Aa geçti artık geçti, âlemin derdi bizi mi gerdi?

Su çoktan soğumuş da üşümüşüm meğer. Titreyerek kendine gelme bu olsa gerek. Havluya battaniye muamelesi yaparak çıktım banyodan. Islak ayaklarımla evi arşınlayıp, sakin bir liman aradım. Bacaların başını bekleyen martılar gibi bir çığlıkla çoğalmak, etrafıma yeniden yoldaşlar toplamak, etimden et koparma telaşıyla bekleyen kargalarla çarpışmak için hâlâ gücüm var mıydı?

Ne baltayı derinlere vurdukça rast geldiğim taşlar ne de bu sorular bitecekti. Öyleyse daha demin derimin üzerini örten bu şimdiki zaman sancısından, görenlere şapşallığı çağrıştıran şaşkınlıktan sıyrılıp bu sirke gitmeli, seyirci koltuğuma kurulup gerçekten eğlenmeyi denemeliydim. Gardırobumu açtım, geceye uygun bir şeyler aradım. Üzerime ne tuttuysam olmuyor, bir türlü gecenin anlam ve önemine uyduramıyordum. Kot giysem protestoya, fazla açılsam mağlup hırsına, iyice kapansam karamsarlığa delalet olacağından en sadesinden bir etek ve bluza el attım. Siyah ve uzun olanına. Aldığım ilk etekti, rahat yürüyemeyince terziye biraz yırtmaç açtırmış, sonra da yadırgayıp bir daha giymemiştim. Fermuarını çekerken korktuğum başıma

geldi, karnım fırladı. Nefesimi tuttum, üzerime oturtuncaya kadar bırakmadım. Şeffaf beyaz bluz anında elendi, onun yerine bol ve siyah bir tane bulup eteğin üzerine çıkardım, falsoyu kapattım. Saçlarımı kırk kere taradım. Kabartıp omuzlarıma düşürsem yataktan yeni kalkmış da gelmiş gibi olabilirdim. Ensede topuz fazla başöğretmen havası verebilir, atkuyruğu gençliğe özenti durabilirdi. Off gidip kökünden kestiremeyeceğime göre başka da seçeneğim yoktu. Sonunda olayı fazla ciddiye almadığımı belli edecek kadar gevşek, beni olduğumdan daha rahat gösterecek denli dağınık bir topuzda karar kıldım. Makyajımı mümkün olduğu kadar hafif tuttum. Dudaklarıma, sarkar da beni ele verirse diye koyu değil, uçuk pembe bir ruj sürdüm. Fazla yüksek ya da sivri topuklu hiçbir ayakkabım olmadığından, iş görüşmelerine giydiklerimden bir tanesini aldım, tüp boyayla boyayıp kadife bir bezle cilaladım. Çıkmadan helalleştiğim aynada ilk yarıyı kurtarmış gibi görünüyordum. Gerisi sahada belli olacaktı. Derin bir nefes aldım, azar azar üfledim. Işıkları söndürüp evimin en sevdiğim ve ürktüğüm haline son bir kez daha baktım.

Osmanlı'nın kudret gösterisini Cumhuriyet'in modernist darbeleriyle rötuşladığı konağa, bıkkın gülüşlü kızların karşılamasıyla girdim. Arkamda özel şoförleriyle gelmiş, rugan ayakkabılı adamların olduğundan habersiz, tüm ilgiyi üzerime alınarak, mahcup mahcup içeri daldım. Okul kantinine girer gibi kendimi attığım koridordan, kızlardan birinin hafifçe koluma girip "Buradan ilerliyoruz" demesiyle sağa saptım. Gösterdiği yerde kapı yerine pembe bir tül, ardında kıpır kıpır gölgeler, fonda bir viyolonsel vardı.

Elbette tam saatinde değil, yeterince oyalanarak gelmiştim. Hangi masaya, kimlerle yan yana düşerek oturacağımı bilmeden, tülü araladım. Gözüm önce Türker'i aradı, demek ki hâlâ orada değil, kendime takılıydım. Acilen Meral gibi bir uyarıcıya ihtiyacım vardı. Zaten anında dibimde bitti. "Nerdesin kızım sen?" derken, baştan ayağa süzüp, ağzını yüzünü eğdi. Seçtiğim kıyafetime sinirini, gecikmişliğimden çıkarmak için biraz daha söylendi, ama bu kez dırdırı ilaç gibi geldi.

Meral'in, hırsla omuzlarımdan bastırıp oturttuğu masadaki insanların yüzünü aceleyle taradım. Radara yakalanan birkaçını hatırlamak için peçeteyle oynayıp, ordövr tabağında pörsümeye yüz tutmuş salamları çatalımla dürttüm. Meral, beni tanıtırken nasıl bir girizgâh yapacağını bilemedi. "Bakın bu bizim Pala Hayriye" mi desin, yoksa kılığımla uyumlu daha olgun bir sıfat mı seçsin? İnadına yardımcı olmadım. Bakalım ne diyecek, kim beni nereden çıkaracak diye bekledim. Yuvarlak masada tam karşıma düşen, kafasına ibibik yuvası kondurulmuş kadınla göz göze geldik. Dik ve meraklı bakışımdan rahatsız mı oldu ne, yanındaki adamın kulağına, ipucu ister gibi bir şeyler fısıldadı. Adam hiç oralı değilmiş, zaten buralı da değilmiş gibi bakış atıp, rakısından bir fırt çekti. Kadın en sonunda Meral'in koluna yapıştı. Hakkımda o dakika nasıl bir bilgi aldıysa, yüzüne sinek konmuş da burnuyla kovuyormuş gibi bir seğirtiyle gülümsedi. Beden dilinin kodlarını erkeklerden çok kadınlar üzerinden çözmeye alışık reflekslerim, hemen merkeze bildirdi ve aynı sahte sırıtışla tıslaşım. Artık oyun başlamıştı ve buradan geri dönüş yoktu! Biri tırnaklarını çıkardığı anda

kışkırıyor, derhal bir oğlan çocuğuna dönüşüp, sokak kanunlarını harekete geçiriyordum.

Derken viyolonsel sustu, dev kolonlardan komparsitanın nağmeleri yükseldi. Türker ve Ayşe alkışlar eşliğinde sahneye geldiler. Türker'in aslında bir çenesi olmadığını, fazla sakaldan kendisine çene yaptığını, o zaman fark ettim. Sinekkaydı tıraşla kala kala dudağının altında lavabo deliği kadar bir yer kalmış. Yıllarca en ciddi anlarda sıvazladığı şey bir top kıldan ibaretmiş meğer. Türker'i hiç bu kadar temiz görmediğimden, başka bir yerde bu haliyle karşıma çıksa büyük ihtimal tanımazdım. Ama Ayşe için aynı şeyi söyleyemem. Onun her bir uzvunu abartılı çizgilerle öne çıkarması, sadece benim değil herkesin dikkatini çeker, hiç tanımayanlar bile durup bir bakardı. Sahne hep Ayşe'nin, Ayşe sahnelerin kadınıydı.

Bir gece Laleli'den aşağı yarı sarhoş yürürken, Türker koluma girip beni bir düğün salonunun kapısına sürüklemişti. Ne olduğunu anlamadan, yeter ki kolumu hiç bırakmasın diye kendimi salmıştım. Neonların pırpırından adını okuyamadığım salonun görevlilerini, geç kalmış hayta davetli pozlarında aşmış, içeri süzülmüştük. "Bak Hayriye, rezilliğe bak" demişti. Fonda komparsita çalıyor, yeni evli çiftler dans ediyordu. Ben ağzı açık ayran budalası, Türker'in elini kolumun neresinde yakalasam da duruma uygun bir romantizme onu da katsam diye düşünürken Türker gür sesiyle, "Lan Allah'ın Uruguaylı Matos'u taa 1900'lerin başında herkes çiftleşsin diye mi mırıldandıydı bu tangoyu? Yoo. Herifi sevgilisi terk etmiş, garibim de arkasından ağıt yakmış; bak bunun sözleri nasıl biliyor musun: *'Arkadaşlarım artık ziyaretime gelmiyor,*

üzüntümde kimse teselli etmiyor, bırakıp gittiğin günden beri, sinemde bir sızı, söylesene kadın, ne yaptın zavallı kalbime' diyor. Hatta adam yalnızlıktan o kadar dertliymiş ki, sevgilisi terk edince köpeğiyle baş başa kalmış, sonunda adama köpek bile dayanamayıp kaçmış! Bu burjuva salaklar da bu müzikle evleniyor, iyi mi? Saçma bile değil, tam anlamıyla ahmakça" diyerek, servis için bekleyen pastanın kremasını parmaklayıp, dışarı çıkmıştı. O gittikten sonra, yine Türker sayesinde yaşadığım bir aydınlanmanın huşuû içinde, bir süre daha orada kalmış, merakla üstüme yürüyen düğün sahiplerine mecburen mutluluklar dilemiş, neden sonra arkasından koşturmuştum.

İki resim de tam karşımdaydı işte. Ama hangisi Türker'di? Ya da şöyle sorayım: Ben tam olarak nerede duruyordum? Nereden bakıp da Türker'i bu kadar yadırgıyordum? Dik durmaya çalıştığımız zemin, önce hangimizin altından kaymış, kim daha önce yere yapışmıştı? Karakolda ya da hapiste neler çektiğini ve daha nice hikâyesini bildiğim Türker bu muydu? Onun varlığına yüklediğim anlamlar, onun bu denli değişmesine izin vermiyor olabilir miydi? Niye, nerede bıraktıysam orada arıyordum ki Türker'i? Bu bir arpa boyu yol dediklerini, ben dahil kim tam anlamıyla katetmişti de, ben kaşımı kaldırır olmuştum? Hem o benim Türker'im değil, Ayşe'nin kocasıydı artık. Tebrik etmek, karşılarında bir vicdan gibi durmadan gülümsemek, imalı bir suskunluğa izin vermemek gerekiyordu. Beni soracak olurlarsa iyiydim, yok evlenmemiş, kafama göre takılmıştım. Kırıklarım ve kırgınlıklarım çoktu ama bunu elbette bilmeleri

gereksizdi. Hem eski dostların buluşması için, bundan daha güzel bir vesile olamazdı.

İlk kez gördüm Türker'in ailesini. Annesi başörtüsünü şal mı yapsa başına mı alsa bilememiş, konağın şaşalı gazına gelip, şişmiş ayakları için fazla yüksek topuklu bir ayakkabı giymişti. Şeker pembesi keten örtüler geçirilmiş sandalyelere, ortalarda jilet gibi dolaşan garsonlara, göğüsleri gövdelerinden önde giden kadınlara o da en az benim kadar şaşkın bakıyordu. Benim görmezden geldiğim, onun ilk defa ayak bastığı belli bir gezegende, yerçekimi var mı diye sağımızı solumuzu yokluyorduk sanki. Arada bir masasına gelenlere, şöyle bir gerinip elini öptürüyor, yanağını açıktan alıp dokunduruyor, başındakileri savınca en bildik safına sığınırcasına, kocasının ceketini düzeltiyordu. Onun usul dokunuşlarının arasından babamın belli belirsiz yüzünü gördüm. Ceketinin içine aynı kumaştan yelek giyen babamı... Şimdi idareten Türker'in babasının yanına gidip, ütülü bir mendil gibi dikine o yeleğin cebine konsaydım ya... "Hem deplasmanda hem depresyondayım, anlayış gösterin" deseydim... Olmazdı, en azından bu oyun, burada oynanmazdı...

Meral'in ısrarıyla masaya gelenlerin bir kısmını anında, diğerlerini de ses tonlarından hatırladım. Hatır gönülden önce ne iş yaptığımı soranları, "Yazı çizi" diye geçiştirince, kariyer puanımın düştüğünü gözlerinden anladım, aldırmadım. Kimseyi merak etmiyor değildim ama diplomat taklaları atarak yakınlık kurmaya, zoraki bir muhabbet açmaya niyetim yoktu. Türker bütün salonu tebrik kabulü için turlayıp bir an önce yanıma gelsin, ben ikisini de ne için olduğunu bilmeden tebrik

edip evime kaçayım, bu sası gösteriye sabaha kadar kıçımla güleyim istiyordum.

Beklemenin ve izlemenin verdiği gerginlikle devirdiğim kaçıncı şaraptaydım bilmem, "Hayriye, sen burda mıydın ya" sesiyle irkildim. Gerçekten samimi olduğumuza inansam, "Gri takımın içine siyah gömlek giyince daha ciddi görüneceğini mi sandın lan" derdim. Ayağa kalkmak için yekindim ama zorlamayıp vazgeçtim. Alttan alttan bir daha baktım ama ne ses ne görüntü eşleşti. Uçuk pembe rujla iyice soldurduğum dudaklarımı, son hızla düşüşe geçerken yakalayıp, "Pardon, çıkaramadım" dedim. "Kızım ben Hilmi, Dişçilik'ten Hilmi. Hatırlasana staj yaparken uyuşturmadan, yirmiliğine kerpetenle asılmıştım da yeri göğü inletip beni rezil etmiştin" deyince, Çapa'nın en alt katındaki o soğuk ve ilaç kokulu odayı, derisi limelenmiş koltuğu, Hilmi'nin ayağını duvara dayayıp güç alarak, gözümden akan yaşlara aldırmadan, çenemi de dişlerimle beraber sökmeye azmedişini, beynime kurşun saplanmış gibi zınk diye hatırladım. Geri çağrılmış bir acı yüzümde eski yerine yerleşmiş olmalı ki, irkilip bir kez daha baktım. Kabak kafalı, top sakallı, akşamcı göbekli bir adam olmuştu Hilmi... Gördüğüme hiç sevinmeden öptüm. Hemen bir sandalye çekip, garsona viski sipariş etmeyi de ihmal etmeden, yanıma oturdu. "Nasılsın?" diye sorup cevabını hiç beklemeden konuşmaya başladı. Ağzının içine kilitlenmiştim, bunca yıl sonra karşıma çıkmışken bir rövanş alsam, şu çatalı öndeki iki pahalı porselenine takıp, tabağa atarak düğünün koket ahalisine servis etsem diye hain planlar kuruyordum. Üstelik ne anlatıyorsa, ne kadar da ilginç olduğunu ispatlamak ister gibi durmadan kolumu

dürtüyor, beni zıvanadan çıkarmayı başarıyordu. "Ah be Hilmi zaten ahdim vardı; başka bir yerde olsak ağzını burnunu dağıtırdım ama şimdi olmaz, hem bu benim ilk hanımlık sınavım, beni dinden imandan çıkarma ne olur" demeye hazırlanırken o, "Ne günlerdi be, hı di mi, hı di mi" diye ditti etimi, bitirdi beni.

"*Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni* kitabında Engels'in de değindiği gibi, ilkel topluluklardan bu yana evlilik de bir köle düzenidir. Erkeğin başat karakteri, kadının ev içine hapsolmuş kaderi, ancak sosyalist bir devrimle değişebilir" diyen Türker, bir elinde gelin çiçeği, diğerinde masa masa dolaşıp düğün masraflarını çıkarmak için kibarca dilendikleri takı kesesiyle salınan Ayşe'yi koluna takmış, adım adım yaklaşıyordu yanıma. Karısıyla ne kadar da sancılı boşandıklarını anlatan Hilmi'yi dirseğimle öteleyemeden, geldiler yanımıza. Ayşe anında bizi birbirimize yakıştırıp, "Ayy kız Hayriye, siz..." der demez üzerine atladım. Kulağına yakın bir yerden öpüp, boynunu kırmama ramak kala, ayıldım. Türker o güzelim dudaklarıyla uzanıp, "Çok güzelleşmişsin sen, büyüdün mü yoksa?" diyerek aklınca espri yaptı ama iltifatlara alışık olmadığım için, "Hatta inanmazsın, yaşlandım" hamlesiyle geri püskürttüm. "Çok sevindim geldiğine, çok zaman oldu, ne günlerdi be, neler yaşadık lan, keyfin yerinde mi (bu keyif kelimesinden bir daha tiksindim), nasıl gidiyor hayat" gibi gereksiz bir sürü laf dolaştı havada. Tabii ki çoğunu Hilmi kaptı, elini de omzumdan çekmedi. Türker'in poz verir gibi duruşumuzdan işkillendiğini anlayınca, inadına Hilmi'ye yumulmuştum. Çok sefil bir pozisyon aldığımı biliyor, kendime azarı evime saklıyordum. Önemli olan bu mutlu çiftin karşısına sap

gibi çıkmamak mıydı, yoksa ceket içi yelek muamelesi mi yapmıştım Hilmi'ye? Ne evet ne hayır.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Türker smokinine kondurduğu, makasla kesilmiş gibi duran kravatını çözdü, Meral saç boyasından kulağında kalan kalıntıları kaşıyarak göbek attı ve artık bilmem ne firmasının üst düzey müzik direktörü olan Ayşe, çalan her şarkıyı kendi bestelemiş gibi bir edayla kendinden geçerek, arkasını davetlilere dönüp elindeki buketi fırlattı. Dişimi söke söke elime verdikten sonra, "Sana mı gidelim, bana mı" diyerek, beynimi de yemeye yeminli Hilmi'den nasıl kurtulacağımı düşünürken, kucağımda buldum çiçekleri. Kokusuz kirli beyaz goncalara, buruşmuş yapraklara şöyle bir baktım, kucağımdan düşsün diye kalktım. İçeriden bakınca pembeliğini tümden yitiren tülü araladım, ilk gençliğimin gücünü üzerimde sınayan Türker'ini, müridi mi, yoldaşı mı, sevgilisi mi olduğumu bile bilemediğim Türker'ini, bu geceden bakınca geriye kalan her şeyi silip süpüren Türker'ini arkamda bırakıp topuzumu çözdüm; saçlarımı sokaklara savurup, ıslık çalarak rugan ayakkabılardan hızla uzaklaştım.

Pişti

Ne zaman ki her şeyden korkmaya başladım, büyüdüğümü anladım.

Geceleri, babamın malı gibi gezindiğim sokaklardan, artık kıyın kıyın geçiyorum. Evsizler, sarhoşlar, tinerciler, laf atanlar, omuz vuranlar, içimde yuvalanan öfkeden bir gıdım bile nasiplenmiyor. Kim ehlileştirdi beni diye soruyorum, çıt çıkmıyor. Korkuyu kimden öğrendiğimi biliyorum ama, ucu taa çıktığım eve, hatta anamın rahmine kadar uzanan, uzun bir yol duruyor orada... Geri dönülmez ama dönüştürülebilir diye düşlediğim sapa bir yol...

Düşündükçe yeniden yazdığım, her satırıyla oynayıp yeni baştan kurguladığım bir tarihim var sanki. Misal; dünle bugün arasında neler yaşadığımı üç kişi aynı anda sorsa, her birine ayrı hikâyeler anlatabilirim. Boğazlı kazaklar gibi dalayan benliğimi yırtarak eşit serpiştiremem hikâyelere ama, içlerinde mutlaka bir şeyleri değiştirmeye inadına hazır bir yarı deli bulunur. Bugünü anlatmaya, daha doğrusu anlamlandırmaya kalkışınca tökezliyorum en çok. Uyduracak bir şey bulamayınca uyumlanmak da gittikçe zorlaşıyor. N'apayım, değiştirmek istediğim bu dünya, hiç istediğim gibi olmadı. Her kafadan bir ses çıkınca o da benim gibi şaşırdı mı acaba? "Kendinden başla" demişti ya Türker, "Ee başladım da daha mı iyi oldu yani, sen mesela şimdi daha mı mutlusun be Türker?" diyemeden çıkıp gittiğim o törenden sonra kimseyi bir daha aramadım. Meral de

bir-iki yoklayıp, sıkıldı. Girip çıktığım işlerden devşirdiğim arkadaşlarıma hep "o günlerdeki" gibi hesaplar sorunca, onlar da aramaz oldu. Hayatım yazacağım birkaç kitap daha için, okuyacaklarımdan bir şeyler öğrenip ben onu da biliyorum demek için, izlediğim filmlerin yönetmenlerini, oyuncuların isimlerini ezberlemek için geçiyor. Zamanı oyalayan benim!

Yirmili yaşların şaşkınlığı yok artık üzerimde, şaşırmamayı erdem saydığım bir eşikteyim. Dingonun ahırı gibi girdiğim yerlerden çarpıp çıktığım kapılar, otuz beşe gelince arkadan sürgülendi. İttirerek, kanırtarak açmaya ne tenezzül ediyor ne de o gücü kendimde bulabiliyorum. Durmanın da bir maharet olduğuna inanmak için kendimi zorluyor, hâlâ dünyanın benden bir beklentisi varmış da yapmıyormuşum gibi mahcup oluyorum. Belki itiraf vaktidir artık; ben kendimin en büyük hayal kırıklığıyım. Çünkü olmadım, kim kıstıysa bu kazanın altını bir türlü pişmedim. Geceleri sorularla yatmaya, sabahları bulamadığım cevapların karın ağrısıyla uyanmaya devam ediyorum. Beni diyorum, (Yazan burada dünyaya sesleniyor) kim alacak buradan da, şuraya koyacak? Bakalım ben orayı, burayı, şurayı istiyor muyum? I-ıh, bir şey istemiyorum sizden! (Yazan burada belli bir kişiyi kastetmiyor) Siz de benden bir şey beklemeyin, anlaşalım. (Yazan tokalaşacak kimseyi bulamıyor) Kim tükürdüyse beni buraya, o silsin yerleri. Kazısın hatta. Başı ezile ezile pelteye dönmüş öfkem, ancak kendime çatacağım zaman ayaklanıveriyor işte böyle.

Büyümek, olgunlaşmak falan fena! Hem de herkesin gözü önünde! Olmaz, en azından bana yakışmaz. Dışarı ne zaman çıksam, özlü bir söz edeyim diye ağzımın içine bakanlar, dağılın be! Yok hiçbir sözün özü, kafam karışık benim, gelmeyin üstüme. Biri bir gün yalan söyledi, o günden beri gelemiyorum kendime. Hayır, düğünden sonra böyle olmadım. Ama düğün başka bir şeye vesile oldu.

O gece eve gelir gelmez, uzakta bir yerlere gitmek, önüme çıkan ilk yerde durmak ve oraya yerleşmek gibi ani bir karar aldım ve eşyalarımı topladım. Şarabın etkisi geçmeden uyanacak, ayılmadan önüme çıkan ilk otobüse atlayacaktım. Yapabilirdim hâlâ böyle şeyler, hatta mutlaka yapmalıydım. İlk gençliğimin iddialı ataklarına yeniden kalkışmak için geç değildi.

Sokaktan geçen simitçinin sesiyle gözümü açtım. Bu sabahın bana akşamdan kalma bir hediyesi vardı, henüz bilmediğim bir yerdeydi ve gidip onu almamı bekliyordu. Vazgeçmemek için hemen fırladım yataktan; duş yapmadan, çapağımı ayıklamadan, dağıttığım hiçbir şeyi toplamadan, gitmeye hazırdım. İçine ne tıktığımı hatırlamadığım bavulumu kapıya kadar sürüdüm. Her zaman yaptığım gibi evime mahzun mahzun bakmayacak, mağrur ve kararlı bir edayla şu hayattan uçup pırr diye başka bir yere konacaktım. Spor ayakkabılarımı giyerken dışarıdan bir tıkırtı duydum ama aldırmadım. Apartmanın kedileri çöp torbalarını tırtıklayıp kahvaltı yapıyorlardır diye düşündüm. Beli lastikli pantolonumu iyice yukarı çekince, donuna doldurmuş gibi göründüğüme güldüm bile. Böylece kimse bana bakınca, ciddi bir yol ayrımında olduğumu fark etmeyecek, arkamda neler

bırakıp da gittiğimi (sahi nelerdi?) anlamayacak, hafta sonu amcamgillere gidiyormuşum rahatlığıyla davrandığım için, kimsenin dikkatini çekmeyecektim.

Fakat öyle olmadı; kapıyı açınca karşımda, sarı dişleriyle sırıtarak elindeki zarfı sallayan görevliyle yüz yüze geldim. Ne güzel bir tesadüftü ki ev sahibi de "Çık bu evden" diyordu. Ancak birikmiş kirayı hemen ödememi, olmazsa mahkemeyi, bilirkişileri, falanı filanı araya sokacağını söylüyordu. Eşyalarımı satıp savacağıma, haciz memurları gelip alacak, kapım kırılacak, çekmecelerim karıştırılacaktı. *Mülksüzler*'i boşuna mı okumuştum, alsınlar ki kurtulabileydim. Kaybetmekten korktuğum tek şey beyaz eşyalar mıydı ki? Hem adresim de belli olmadığı için beni hiçbir yerde bulamaz, sattıklarının karşılığıyla da kira borçlarını falan denkleştirirlerdi. Vicdanım rahat olmalı, arkama bakmadan hemencecik çıkmalıydım bu evden. Beni yıllarca kovuğunda avutmuş bu evin kökünü onlar sökmeden, harekete geçmeliydim hemen. Hem "Dur gitme" diyenim, arkamdan su dökenim de olmadığına göre hâlâ ne düşünüyordum?

Öyleyse niye bavulun üstünde oturarak, akşamı ettiğimi soracak olanı vururum. Dedim ya korkuyu öğrendim diye, iyi bok yemişim belli ki. Cebimde üç kuruşla nereye gidecek, orada nasıl geçinecektim? Yine her şeyi elime yüzüme bulaştırırsam, nereye dönecektim? Seher vakti gözü karartıp sefere çıkacak cesaretim yoktu artık. Bu gerçeği kabul etmenin zamanı gelmişti demek.

Sonbaharın yazdan kalma rehaveti silip süpürdüğü, evlerde yemek telaşının başladığı saatlerde, attım kendimi dışarı. Mecburen Meral'den borç isteyecek, ne

zaman ödeyeceğimi bilemediğimi söyleyecektim. Bu arada onun oğluna "Yapma etme" diyerek bağrınmalarını, kocası geldiğinde mutlu aile tablosunu tamamlamak için birdenbire bilinçlenip "Yapmanı istemiyorum çocuğum"a nasıl ışınlandığını izlemek zorunda kalacaktım. Muhtemelen Meral, porselen takımlarını çıkaracak, "Bak bunlar İtalya'dan" diye bininci kez gösterecek, kocasına hemen gömleğini değiştirmesini tembihleyecek, ortalığın biraz dağınık olduğunu, evdeki yardımcının izne çıktığını anlatacaktı. Tabii ki borç verebilirdi ama benim halim de ne olacaktı böyle? Yani hiç değilse, düzenli maaşı olan bir işe girsem ya da sosyalleşip bir koca bulsam (boşanmış olabilirdi, öyle şeylere bakılmazdı bu yaşta), biraz rahata kavuşsam, hı? Ben eveleyip geveleyecek, sıkışırsam oğlanın legolarıyla oynayacak, hiçbir parçayı doğru yere koyamadığım için bir de bacak kadar veletten fırça yiyecektim. Bu kadarına razı olmaktan başka çarem yoktu. Taksim'den Teşvikiye dolmuşuna binmek için sıraya girdim, parfüm kokusundan içim kıyılınca yürümeye başladım. Aşkı birine mecbur olmak sandığım günlerin, Attilâ İlhanlı penceresine bakmadan geçtim Divan Pastanesi'nin önünden. Radyo Evi'nin ışıklarla şişirilmiş devletlu cüssesini iplemedim. Peşimi bir türlü bırakmayan dalgınlığımın dalında sallanmaktan, apartmanı zar zor bulabildim. Kapıcı çöpleri çıkarırken "Bu kaç numaraydı" bakışı attı, "Sıfır" diye kaş kaldırdım. Merdivenleri tırmanırken eski bir yara sulanmaya, ılık ılık içime akmaya başladı. Apartmanın aniden karanlıkta kalan boşluğuna düşüverdim.

Meral'in annesiyle mutfaktaki konuşmaları, babasının kürdanı ağzında gezdirerek yan gözle üstümü başımı süzüşü, tek tek dolandı ayağıma. Bir basamak daha çıkamayacak kadar takatsiz kalmıştım. Ev halleri sızıyordu kapıların altından. Anneler terliklerini takırdatıyor, çocuklar koşturuyor, televizyondan bildik dilde saçma sesler çıkıyordu... Ne tanıdık bir boşluktu bu Allah'ım? Mecazı bile ürpertiyordu. Karanlıkta yönümü ararken, dokunduğum şey zırr diye ses çıkarınca, yüreğimi ağzımdan saldım gitti. Kapı tereddütsüz açıldı. Koridorun arkasından vuran ışık, karşımdaki adamın boyunu daha da uzatmış, yüzüne karakter kazandıran elmacık kemiklerini loşta bırakmıştı. (O solmuş pantolonu giyip donuna doldurduğun ne iyi oldu di mi Hayriye?)

"Pardon ben Merallere gelmiştim ama..." diyebildim. Adam, kırk yıldır birini bekliyormuş da nihayet kavuşmuş gibi bir ifadeyle kapıyı ardına kadar açıp gülümseyince, gelmeden önce Meral'i aramadığıma pişman olmaktan vazgeçiverdim. Zaten onlar da bir saat kadar önce ailece dışarı çıkmışlar, istersem içeri girip gelmelerini bekleyebilirmişim. Hem geldikleri mutlaka anlaşılırmış. Meral'in tahtaya tırnak sürtülmüş sesini düşününce, adama hak verip içeri girdim. Utangaçlığımı saklamak için fazla rahat davranmamalı, bir köşeye sinmeliydim. Girişteki yuvarlak masa yemek odası görünümü vermek için konulmuş, hemen yanındaki küçük salonda gazete ve dergiler ortadaki sehpaya saçılmıştı. Evinde duvardan duvara kütüphane olan adamlardan ağzım yeterince yanmıştı yanmasına, ama her nedense bu kez huzursuz olmamıştım. Sabah binemediğim otobüsün ilk durağı burası mıydı yoksa?

"Her hissinden bir ihtimal hissesi çıkarmasan olmaz di mi Hayriye" azarıyla, bacaklarımı koltuğun altına iteledim. Evde garip bir koku vardı; kokuların hafızamdaki resimleri hızla önüme sermesine alışıktım da, bu evdekini bir türlü çıkaramıyordum. Yalnızlığa özel bir kokuydu sanki, yemek kokmuyordu ev. Nicedir bir etek hışırtısıyla dalgalanmamıştı sanki koridor. Holde bir kadın terliği ya da ceketi de yoktu. Duvarda, bildiğim topu topu iki ressamın Monet ve Chagall'in renkli fotokopileri asılıydı. Yüzümü Gün Doğumu'na dönmüştüm ki, elinde bir votka tonikle geldi. "Siz de ister misiniz?" diye sordu. Akşam vakti tanımadığım bir adamın evine girip üstüne bir de içki mi içecektim? Burası ineceğim duraksa olabilirdi, değilse seyrettiğim filmlerden ilham alarak kaçmanın bir yolunu bulabilirdim. Cevabımı beklerken, yüzündeki solgunluğu örtmek ister gibi gözlükleriyle oynamış, kırçıl sakallarını sıvazlayıp gülümsemişti... Haliyle inmeyi seçip, "Peki" dedim. Gizli bir sözleşmeyi o kısacık bakışmayla imzalamıştık.

Kamburunu çıkararak yeniden mutfağa gitti. İşten henüz gelmiş bir adam hali yoktu üzerinde. Benim gibi çulsuz olmadığı da evindeki eşyalardan belliydi. Lüks değildi hiçbir şey, sade ve zevkliydi. Çalışma masasının üzerinde milimetrik sırayla duran objelerden, intizama düşkün olduğu anlaşılıyordu. Böylesi bir düzeni bozmak için, sinsice bir niyet beslemeye başlamıştım. Votkayı uzatırken ellerine baktım, ince uzun parmaklarında baştan çıkarıcı bir yorgunluk vardı. Tam karşıma geçip sallanan koltuğa oturdu. Gıcırtılı bir git-gelle, ağır ağır konuştu. Merak, ince mizah, ciddiyet dozu ayarlanmış iddiasız tespitler, huzursuz etmeyen sorularla dolu

telaşsız bir sohbete koyulduk. Bavulumu kapımın önünde bırakmamış da şu salonun tam ortasına getirmiş, tanımadığım bir adamın huzurunda açmış, üstüne üstlük alelacele tıktığım öteberimi yerleştirecek yer arar gibi cümleler kurmaya başlamıştım, ikinci votkalarımızı içerken.

Tanışma anlarına has bir hizaya durmuştuk ikimiz de. Ağzımızdan çıkan her sözün, kimliğimizi tüm zaaflarıyla ele verecek yerlerini kesip biçiyor, uzun suskunlukların üzerinden atlıyorduk. Dışarıdan biri izlese, bir kadın ve bir erkek buram buram yalnızlık kokan bir evde, birbirlerine beğendirmeye çalışıyorlar kendilerini derdi. Haksız da sayılmazdı gerçi, en azından akşamın ilk yarısı için.

Çalışma odasıyla salon arasında, tek kanadı yerinden sökülmüş bir kapı vardı. Kulpu yoktu. Hiç kapanmasın diye bilfiil müdahale edilmiş, duvardan sayılmış bir yarım kapı. Üzerindeki buzlu cama bir kartpostal iliştirilmişti. Yiğit'in hayatına dair yol gösterici bir ipucu olabilirdi. Çalışma odasındayken ön yüzüne, salona geçtiğinde arkasındaki yazılara bakıyor, birini unutmamak için gözünün önünden ayırmıyor muydu? Kim, nereden göndermişti onu? Kapıyı açtığı andaki hevesinin nedeni, bu kartpostalın uzun zamandır beklediği sahibi olabilir miydi? Beni karşısında görünce yaşadığı hüsranı "Ya nasip"le mi yatıştırmıştı? Peki ben bütün bunları düşünüp olası bir gelecek hayaline dalacağıma, bir kerecik olsun bugünle ilgilenemez miydim? İkinci seçenek daha makûldü. Alkolün de yardımıyla şimdiye odaklanabilir, böylece aklımı acilen devre dışı bırakabilirdim. Biraz daha cesarete ihtiyacım

vardı, onu da üçüncü votkayla beraber Yiğit elime tutuşturdu.

Daha önce hiçbir adamda görmediğim bir şey vardı onda. Konuşurken bilgi satmıyor, beni tavlamak için süslü sözler etmiyor, bakışlarıyla soymuyor, yoklama amaçlı dokunuşlarla arzumu uyandırmaya çalışmıyordu. Hakkında öğrendiğim tek şey, İngilizceden çeviriler yaptığı, çok gerekmedikçe evden çıkmadığıydı. İki yabancı gibi değildik de, birbirimize alışmış, bu alışkanlığın yıpratma payını peşinen ödemiştik sanki. Evet, yine bir duruma güzel anlamlar uyduruyor, yanlışlıkla girdiğim bir evden dosdoğru bir adamla çıkmayı umuyordum. Beni kendimden bir başkası kurtarabilirmiş gibi... Ötekinin tuttuğu boy aynasında sağıma soluma çeki düzen verirsem hayatım daha yaşanılası olurmuş gibi...

Ee herkes birbirinin yansıması, yanılsaması değil miydi? Bir daha yanılsam ne eksilirdi ki hayatımdan, zaten neyim tamdı ki? Sonunda kendimi koyverdim gitti. Aklımda ne Meral, ne borç, ne ev sahibi kalmıştı. Dört saattir Vivaldi eşliğinde yumuşacık bir adamı dinliyor, ona komik hikâyeler anlatıyor, her şeyi unutmaya, bilmediğim yerden yeniden başlamaya çalışıyordum. Yiğit'in de keyfi yerinde görünüyordu. Öyle ki, birden "Hadi gel pişti oynayalım" deyiverdi. Ömrüm boyunca bu teklifi bekliyormuşçasına bir heyecan, hemen kuruldum çalışma masasına. Hırkasının asılı olduğu sandalyeyi ona bırakıp kartpostallı kapıya sırtımı döndüm. Hiçbir oyun gerçeği kaldıramazdı. Üstelik piştinin kuralı tam bize göreydi. Elinde ne varsa, aynısıyla rakibinin üstüne binmek

gerekiyordu. Hafıza önemli, blöf şart, sinek iki şans, vale bütün oyunların en Yiğit delikanlısıydı.

Artık söz yok, oyun kâğıtları vardı anlaşmak için. Yakınlaşmanın en kestirme yolu olarak oyunlar... Sayılar, papazlar, renk renk kostümlü kızlar... Hangisi benzerine denk gelirse, dizginsiz bir hevesle üstüne kapanmak! Gözünü seveyim Yiğit, güzel güzel oynayalım ama yenişmeyelim. Bir kez olsun rekabete girmeden, erkekliğimizi, kadınlığımızı hormonlarımızla, organlarımızla değil, ruhumuzla yatıralım masaya.

Ah seni yalancı Hayriye ah! Rekabet etmeyeceksen niye oyuna durdun elalemin adamıyla? Hem çekişmekten zevk alacak, hem aradan zekâ testini çıkaracak, hem her zaman yaptığın gibi erkek dünyasına sesini duyurmak için onların telinden bas bas bağıracaksın, ama yenme-yenilme olmayacak öyle mi? Hadi kızım, ya kalk başka kapıya git, ya da kuralıyla oynayacaksan oyna şu oyunu!

Başka kapıya değil de arka odaya gittiğimde gece yarısı olmuştu. Bu kez siyah bir hırka duruyordu yatağın üzerinde. Demek üşümeyi bilen bir adamdı Yiğit. Hırkayı yere atıp üzerine beni alırsa belki ısınırdı. Hizmet yok kızım Hayriye, servis yok! Bir kez daha pişti olursan, unutma ki sen istedin bu oyunu oynamayı. Evet istemiştim, öyle ki, kartpostaldaki her kimse, o gelmeyecek Yiğit, yerine beni gönderdi demek istemiştim. (Rekabet yok ha, hah hay.) Nicedir bir hayal kurmuyordum kimseyle, müsaitsen birlikte kuralım demek istemiştim. Bak tenimin ateşi hiç de fena değil, ikimize de yeter demek istemiştim. Tesadüfler yoktur aslında, güzel rastlantılar vardır Yiğit; bunu yabana atmayalım demek istemiştim. Höt zötün yok, telaşın yok,

iştahın açık ama abur cubura merakın yok, sımsıkı sarılsak geçer mi şuramızdaki ağrı Yiğit?

İnce ince dokunmaya başlayınca anladım. Yiğit'in yumuşaklığının nedeni, kendini teslim etmeye hazır oluşuydu. Doktorun biri ilaçla uyutmuş, nöbeti devredip gitmişti. Teşhis konmamış, uyanınca incelenmek üzere hastaneye yatırılmıştı. Benim ihtiyacım olan sakinlik, Yiğit'in yalnızlık hastalığıydı. Yanındaki kadın bedeni değil de serum hortumuymuş gibi tırmanıyordu. Durmadan titriyor, sarılınca azıcık duruluyordu. Gerisinde yük vagonu taşır gibi ilerledi, nicedir karanlıkta kalan tünelimin içinde. Bir ışığa doğru değil, körlemesine... "Çekingen, tutuk, saygılıydı."

Beni sarhoş eden, votkadan ziyade birbirimize doğru bu uzun yolculuktu. O ayaklarımdan başlamıştı, ben başından. O karnımda duruyordu, ben tam kalbinde. Eşzamanlı bir soluklanıştan sonra buluşuyorduk orta yerde. O da ağlamaklı oluyordu, ben de... Belli ki bu yoldan defalarca gelip geçmiş, hancıyla hiç selamlaşmamıştık. Güzel sözlere kapılmayı Türker'in postallarıyla beraber camdan atalı beri, eyleyişe meyletmiştim. Yiğit'in kulağıma fısıldadıklarını üstüme alınmayışım bundandı. Nesnesini arayan bir kadınla, hazzı arşınlayan bir adamın bedenlerarası diyalogu desem müzmin romantikliğime gölge düşecekti, demesem çok bilmiş yapım sarsılacaktı. Ne ki o anın cümleleri değildi bunlar, birine anlatılmak üzere yan yana dizilmişlerdi.

Bir gün ortasından yarılmış, karpuz çekirdeği gibi geceye saçılmıştı. Saatlerle sayılacak bir zaman diliminde sohbeti, oyunu, ay çok acıktık hadi yemek yapalım'ı, votkaya limon doğrarkenki inceliği,

çekmecelere uzanırkenki kısa dokunuşları, evyeden su taşınca koşuşturmacayı, ezcümle hesapsız bir ahengi sündürmüştük yatağa doğru.

Orada ise gün yeniden başlamıştı sanki; ben kapıyı bu kez bilerek çalmış, o beni bekleyerek açmıştı. Çok demli bir özlemle kucaklaşma anıydı bu. Eve girer girmez burnuma çarpan, hatırlayamadığım kokunun kaynağı, Yiğit'in boynundaydı. Sabun ve sigarayla, Türker ve kantinle, banyo ve çocuklukla, sokak ve okulla karışık bir ter kokusu... Sabah birbirimizi gördüğümüzde yadırgamayalım diye hiç uyumadık. Çıplak gözle haritada yurdumuzu arar gibi bakıştık durduk. Sessizce boy veren bir hüzün yayılmıştı bedenimize. Gitme vakti gelmişti. Kal desin diye beklemeden, kalmak için kendimi ikna etmeden usulca süzüldüm yataktan.

Kapının önündeki sarılmanın anlamı başkaydı. Kavuşmadan vedalaşmak mı desem, anlaşarak ayrılma mı? Geldiğim gibi gitmediğim kesindi. Sabahın bana bir hediyesi var diye hissetmiyor muydum, işte o hediye Yiğit'ti. Almış, paketi açmış, içindekini görünce sevinmiştim, hepsi buydu. Bu kadar olmalı, bu kez sokaklarda başı bozuk dolaşmamalıydım.

Asfaltı topuğumla ezerek eve kadar yürüdüm. Kapının girişinde bavulumu görünce bir tekme savurup banyoya girdim.

Üstümdeki kokuyu suya yatırırsam, her şeyi unutabilirdim. Yapamadım. Kurtulmak istediğim bir şey yoktu ortada. Geceye ben büyü yapmıştım, Yiğit de bu ayine katılmıştı. Hem kapısını çalan kapıcı olsa belki onu da içeri alır, iki çift laf eder gönderebilirdi, nereden

biliyordum. Peki kendimle baş başa kaldığım ilk anda, geriye doğru her şeyi bozmaktaki bu acelem neydi?

"Bir daha gel, bu kez bana gel" dememişti çünkü Yiğit. Beni aramak, bulmak, bir kez daha görmek de istememişti. Buyur ettiği sakinlikte uğurlamıştı beni, aradaki zamanı ben güzellemiştim. Tek kişilik bir şey miydi yani dokunmak? Buna inanırsam mı olgunlaşacaktım illa ki? Belki Meral'den evimi öğrenir, o da bana bir sürpriz yapabilirdi. Ama Meral'e sorarsa sırrımız ortaya çıkar, mızıkmış olurdu. Hem tek gecelik bir macera mutlu sonla bitecek diye bir şey mi vardı? Ayrıca bir şey sonlandığında mutlu olmak ne kadar saçmaydı. Ne bekliyordum Yiğit'ten? Beni görünce arka odaya bağladığı beyaz atını getirecek, beni terkisine atıp yürü ya kulum mu diyecekti? Kasabalı kız hayalleriyle mürüvvet görmek, üçüncü şahıslara çift'liğimizi göstermek mi istiyordum?

Sümsük bir romantik olmaktan çıkmalı, yeni çağın düzenine ayak uydurmalıydım. Seks sadece seksti! En hayvani, en vahşi tür olarak insanın eylem biçimlerinden biriydi. Buna bir özgünlük, özellik atfetmenin manası yoktu. Bir köpeğin dişisinin üstüne binerken, yarın beni arar mı acaba diye bir endişesi olmadığına göre, benim de olmamalıydı. Kimsenin kimseye ilişmediği, ilişki beklemediği, adabıyla oturup karnını doyurduktan sonra ağzını yüzünü silip kalktığı, bazen helalleşerek bazen kaçarak uzaklaştığı bir sofraydı bu. Beden de acıkırdı, bunda anlamayacak ne vardı salak Hayriye? Önünde bulduğun nimete şükredecek, birazını cebime atayım da evde yerim demeyecektin.

Demek ki hâlâ ne yapmamam gerektiğini biliyor, ne yapacağımı bilmiyordum. Yığınla sorunun altında, kazı çalışmalarıyla huzura eremeyeceğim aşikârdı. Mutluyken hafızam şimdiyi kaydetmeyi unutuyor, yedeklemeyi beceremiyordu yine. Hayat basit, benim için yaşamak zordu. Düşünmekten beyin ölümüm gerçekleşmek üzereydi ki, pijamalarımı giyip, yorganı üzerime çektim. Derin bir uyku çekersem, netameli gündemime dönebilir, nereden, nasıl para bulabileceğime kafa yormaya başlayabilirdim. İnsan yanında kimse olmayınca daha rahat düşünüyordu canım. Şimdi biri olsa, "Nen var hayatım?" diye bir sürü soru sorar, ona cevap yetiştireyim diye mevzunun merkezini kaçırırdım. Evet evet, böylesi daha iyiydi. Yastığı birkaç kere tapışlamak, yatağın içinde dört dönmek, gerinmek, kaşınmak, yellenmek serbestti. Diğeri insanın doğasına aykırıydı zaten. Hem insanın adı Yiğit olursa, ondan hayır gelir miydi? Bütün suç çocuklarına Başar, Savaş, Kağan, Demir, Çelik gibi isimler koyanlarındı. Bu kadar iddiayı hiçbir babayiğit taşıyamazdı. En iyisi uyumak, gerisini o isimleri verenlere ve onları taşıyan hamallara bırakmaktı.

Uykunun kolları kadar hesapsız sarıp sarmalayanı var mı? Zamanı dondurmanın, rüyaların rehberliğinde, bilmediğin âlemlere turistik seyahatler yapmanın en kestirme yolu uyku... Ayağa kalktın mı başlıyor her şey. Kimseye uyku iznindeyim diyemediğin için kalkmak şart. Bu şartlı refleks haline gelen yaşama dürtüsüne ne kadar direnseм de, el mecbur kalktım. Dışarı çıkıp kusacak kadar sosyalleştim. Sonunda ev sahibinin ağzını kapayacak parayı, ondan bundan geri ödeme sözleri vererek topladım. Böyle böyle günler kuyruğunu

yakalamaya çalışan kedi azmiyle geçti. Sokakta olduğum her an Nişantaşı'na kadar yürümeye yelteniyor, Askerî Müze'nin önünde, kendime gelip geri dönüyordum.

Memelerim sertleşmese, meyhanelerde eğleniyormuş gibi yapmaya devam edecek, meşgul olmayacaktım kendimle. Yatağımın yüzüne yastık basıp, boğmaya çalıştığım bir gecenin sabahı, çiviler batmaya başladı göğsüme. Ele gelecek dolgunluktaki kıvamı iyiydi de, elde durmuyor, huysuzlanıyordu. Reglimin gecikmesine alışkındım, sancılar ne kadar az olursa o kadar iyiydi. Ama bedenimin bana söylemek istediği şey, bu kez başkaydı. Kulak vermeli, çok içten dinlemeliydim.

Belirtiler bildik adresi gösteriyordu. Doktora teyit ettirip, bir hafta evde hırkayla dolaştım. Üreme-yanılma yoluyla dünyaya gelmiş bir çocuktum ben. Makus talihimi nesiller boyu devam ettirerek, kurbanlık geleneğini sürdürmeli miydim? Kaç kuşak geriye gidersem, kendi kökümde bir aşk bulacaktım da, onu o geceye yamayacaktım? Kazayla çalınmış bir kapı açılmış, pişti olmuştum. Yiğit'in içime attığı tohumu sulayacak mecali, benim o toprağın bereketinden umudum yoktu.

Kendimi taşımaktan âcizken, bir canlıyı daha sırtıma nasıl alabilirdim? Sorumluluk ve endişeyle dolu küfeme, hafifletici bir sebep olabilir miydi bebek? Ya da sorunun aslı: Benden anne olur muydu? Annemin annesi olmayı biliyordum da, kızı olduğumu hiç hatırlamıyordum ki. Gençlik fotoğrafları bile gelmiyordu gözümün önüne artık. Bir babam olduğundan bile emin değildim hatta. Bu iyi bir şeydi gerçi, çocukların babasız da büyüyebildiğinin bizzat şahidiydim. Rol modeli falan hikâyeydi. Etraf rolünü iyi ezberlemeden, döl saçan

baba müsveddelerinden geçilmiyordu. Sahte bir babası olacağına, hiç olmasa daha iyiydi. Hem anaların soyadları verilmeliydi çocuklara. Soy niye adamlardan doğru yürüsündü ki. Yahu ben kendi derimden soyulup, soğana dönmüşken bir de soy sop mu düşünecektim. Annelik için ehliyet veren bir merci yok muydu? Direksiyon hâkimiyetim yerinde mi, arabayı hiçbir yere çarpmadan götürebilecek miyim diye bakan birileri? Duvara toslamış bir ananın, ambulans yardımıyla alınmış kızıydım ben, şimdi nasıl olurdu da hasar tespit çalışmaları yapmadan, arkama bile bakmadan tekrar son sürat gidebilirdim?

Olmazdı, yapamazdım. Elim, karnıma gidince bir acaba'ya rastlıyor, hemen yönünü değiştiriyordu... Anamın bana hamile kaldığı yaştaydım. O sevmediği bir kocadan, ben tanımadığım bir adamdan döl almıştım. Doğurursam bayrağı devralacak, kendi bebeğimin eline mi tutuşturacaktım? Kafamda gezinenler ayaklarıma dolanıyor, git-gel'li halime yoldan geçenler şaşkınlıkla bakıyordu. Müzeden yüz elli metre kadar daha ileri yürüyüp, ilk soldan geri saparak delirme noktasına kadar geldim.

Sonunda tek başına işin içinden çıkamayacağımı anladım. "Atalım hırkaları üzerimizden Yiğit, belki bu bebek bize can verir, kendi suretimizi kopyalarsak belki yaşamak için güzel bir sebep buluruz" demek için kapısına dayandım. Yiğit'ten beklediğim çocuğuma babalık yapması, bu deli gömleğini gönüllü giymesi değildi. Varoluşumu temize çekecek bir cevaptı sadece. "Ben" desin, "o gece o tünelden bile isteye aheste geçtim Hayriye. O karanlık beni yutar mı diye korkmadan içine süzüldüm, aydınlık dilenmedim. Seni istedim. Sende

olanı benimkilere kattım, çoğalalım diye. Yalnız olmuyor, yalnız kalmayalım artık Hayriye" desin diye gittim. Böyle boktan bir sistemde hangi okulda okuyacak, hangi bezlerle altı yapılacak, hangi mamaları yiyecek, nasıl bir insan olacak tartışmalarına girmeden, "İçimde biri var Yiğit, seninle tanışmak istiyor" demek için hazırlandım. Karnımın şişkinliğini, memelerimin baş kaldırışını ortaya çıkaracak dar bir elbise giymiş, "Beni pek bir çapulcu gördün be Yiğit, bak cilalanınca ne de güzel bir kadınım" demek için elimden geleni ardıma koymamıştım. Tam kapıyı çalacakken, elimi havada bırakan fısıldaşmalar işittim. Yiğit'in yutkunurken yürüyen adem elmasını hatırlayıp ürperdim. Onun sesindeki tokluğu bölen cızırtıyı da bir yerden tanıyor ama çıkartamıyordum. Zamanında yanlışlıkla çaldığım kapıya, şimdi yanlış zamanda geldiğim belliydi.

Parmağımın ucunda geri dönerken kapı açıldı ve Meral yeniden sadık bir ev kadını olmaya hazırlanmış yüz ifadesiyle içeriden çıktı. Üçümüze de trajikomik bir hikâyenin, rolüne iyi çalışmamış boktan oyuncuları olarak trak gelmişti. Hemen kötü bir espri yapıp, bu şoku geçiyordum da sana bir uğradım'a dönüştürmeliydim. Bu cümleyi kurarken bakışlarımı eşit dağıtmamalı, Meral'in suratının ortasına şak diye oturtmalıydım. Yapamadım. Yiğit'in yüzüne değil, sadece ellerine takılıp kalmıştım. Ne bulmuş, ne ummuştum o ellerde? Oraya dalıp gitmenin sırası değildi. Acilen bu sessizliğe son vermek gerekiyordu. Yiğit ellerini hırkasının cebine saklarken, Meral acemi bir kurnazlıkla "Neyse, Yiğit'çim dediğim gibi aidatları bu ay sen topluyorsun" gibi bir lafla yanağıma yanaştı,

öperken devraldığı kokudan kendimi uzak tutmak istedim. "Ay ne iyi ettin de geldin. İnsan bir haber verir ama" diyerek hızla merdivenleri tırmanmaya başladı. Arkasından koşacağımdan emindi. Yiğit de kapıyı kapatmıyor, ikisi de benden bir hareket bekliyordu. Eller cepten çıkmıyor, Meral'in "hadi"si apartmanda yankılanıyordu. Yukarı çıkmamak da geri dönmek de olmazdı. Yiğit'ten bir gecede aldığım her şeyi, buruk bir kafa selamıyla eşikte bırakıp Meral'in sesine doğru adım attım. Altıncı basamağa varana kadar kapı arkamdan kapanmadı. Meral'in evine girdiğimde oturmak istemediğimi belli etmek için ayakkabılarımı çıkarmadım. Onun benimle göz göze gelmemek için mutfaktaki oyalanmaları, "E ne dikiliyorsun orada, geç içeri geliyorum"ları umurumda değildi. Hangimiz daha önce bir yalan ortaya atıp da etrafında fır dönecektik, onu bekliyordum asıl. Meral önce davrandı. Yiğit'i yıllardır tanıdığını, pek içine kapanık biri olduğunu, apartmanda sık sık karşılaştıklarını fakat hayatına dair fazla bir şey bilmediğini üfürdü durdu. Meral'i dinlerken dekoltesinde sallanıp duran düğmeye takılmış, yüzüme şıpınişi bir anlayışlı arkadaş ifadesi konduramamıştım. Merallerin evli ve mutsuz bütün çiftler gibi etrafa neşe saçmalarına, birbirlerine laf sokmalarını tatlı didişmeler olarak yedirmeye çalışmalarına katlanmıştım da bu kez tahammül azaptı. Yalan söyleme faslı bana gelmeden, gitmeye yeltendim. Birazdan kocası ve oğlu kapıdan içeri girecek ve o her şeye kaldığı yerden devam edecekti nasıl olsa. Çomağımı bu kovana değil, evimde kendi ruhuma sokmak için saklamalıydım.

Meral kendi sesinden nihayet tiksinecek kıvama gelene kadar, gözümü gözüne saplayıp dimdik durdum. Bu duruş, geçmişimize ve olası geleceğimize vurduğum bir mühürdü ama bunu yalnız ben biliyordum. Sessizliğimden ve kıpırtısızlığımdan yarattığım huzursuzluk canına tak edince döküldü. Yiğit'e nasıl vurulduğunu, kocasını artık çıplak görmeyi bile istemediğini, zaten adamın da işten başka bir şey düşünmediğini, ortada bir çocuk olmasa çoktan boşanıp Yiğit'e kaçacağını, her şeylerinin tamam olduğunu ama aralarındaki sevginin eksildiğini, bunca yılı bir çırpıda silip atmanın ne kadar zor olduğunu, hem ailelere de ne diyeceğini bilmediğini, zaten Yiğit'in de bunu istemediğini, bu aşkı öyle içinde yaşayarak kavrulup gittiğini, "Bak valla bir tek sana anlattım, bu sırrımı saklarsan bir tek sen saklarsın, beni bir tek sen anlarsın" diye diye kolumu dürterek, ağlayarak, omzuma kafasını koyarak, salona doğru çekiştirmeyi ihmal etmeyerek, Yiğit'in şefkatini kimseden görmediğini kırk kere tekrarlayarak anlattı durdu. Yüzünde keder yerine altına sıçmış çocuk suçluluğundan başka bir şey göremediğim için, teselli edememiş, elinden nasıl kurtulur da şuradan kendimi dışarı atarım telaşına düşmüştüm.

Ağzımdan çıkacak her kelimeye ne kadar muhtaç olduğunu biliyor, konuşamıyordum. Şu saatten sonra kim kimi nereden, nasıl kurtarabilirdi ki? "Geçer" diyebildim sadece, "Zamanla her şey geçer Meral, ya da zaman her şeyin üzerinden geçer, siler, o anlar anı olur, sonra unutulur, anımsayınca gülümseyecek kadar bir şey kalsın sende, gerisine geçmiş, kalana değer der geçeriz, ne bileyim ben" gibi cümleler serptim ortaya.

İçinden işine yarayanları, anlamak için sonraya saklayacaklarını ayıklar belki diye. Ona verecek akıl bende olsa temkini öğrenir, bir geceye gelecek ideali yüklemeden yaşamayı beceririm. Yardım istemenin bu kadar kolay olduğunu bilsem, "Sen bir sus da ben anlatayım" derdim. "Onda, sende ya da bende biraz yiğitlik olsaydı o tekinsiz arzuyu kapı önlerinde çar çur etmez, sırtlanmayı bilirdik" derdim. Diyemedim. Hayretim, hayalimin içine etmiş, "Bir arkadaşıma sözüm vardı" gibi bir yalanla kendimi kapının önüne koyuvermiştim.

Meral'in bu ani çıkışıma dur diyecek hali kalmamıştı neyse ki. Isrardan yırtmıştım da yeniden sokağa nasıl karışacağım meçhuldü. Olduğum yere çöktüm, karanlıkta bi gayret kalkana kadar karnıma kapandım.

Nişantaşı'nda bir apartmanda ölü bulunsam, cesedime bakıp "Ayy gerçekten üzerindeki de çok şıkmış" demezdi kimse. "Hamileymiş de zavallı, acaba kimden?" diye sorarlardı. İkinci el bir ölü olurdum. Ölürsem, "Zavallı sizsiniz be, ağzınızı toplayın" diyemezdim. O halde hemen buradan çıkmalı, bildiğim bağın üzümlerine dalmalı, şarapla ya da şiirle sarhoş olup bir sabahın hezeyanından, bir gecenin heyecanından bir an önce kurtulmak için çareler düşünmeliydim.

Evime nasıl geldiğimi, klozetin başında kaç saat öyle kıskıvrak kaldığımı hatırlamıyorum. İçimdeki her şeyi kusmuş, ekşi ekşi sızmıştım. Her yerimden katır kutur sesler geliyordu. Kalkıp yatağa gidecek, hatta bugünü yaşayacak gücüm yoktu. Hem evimde ölmek daha iyi fikirdi. Birileri arar sorar, bulamayınca meraklanabilirdi. Yok yok meraklanmazlar, "Yine

kafasına esmiş, bir yerlere kaçmış" derlerdi. O zaman da apartmandakiler, "Öğk, Hayriye Hanım'ın (yönetici hiçbir aidatı zamanında ödemediğim için hanım demezdi, her milli bayramda, üst kattan burnumun ucuna kadar bayrak sallandıran CHP'li kadın derdi ancak) dairesinden nasıl bir pis bir koku yayıldı, ayy bayılacaktık az kalsın" diye anlatırlardı. İntihar süsü vermezdim, yekten Azrail'le görüşür, ecelle anlaşabilirdim. Kapıyı kırarlar, polis, doktor çağırırlar, "Evet memur bey, yalnız yaşıyordu, kimseye selam vermezdi, ne iş yaptığını da bilmezdik. Bazı geceler çok yüksek sesle müzik dinleyip tepinirdi, bazen de perdelerini kapatır, bir hafta açmadığı olurdu. İnanır mısınız yaz sıcağında bile" diyen peruklu Naci'nin karısı olurdu. "Alkol komasına mı girmiş, iyi bok yemiş" diye kükreyen Hacı Niyazi Bey, bacağının arasından olayı izleyen torunlarını içeri kışkışlardı.

Acilen bir seçim yapmalıydım, ya ölmeyi bekleyecek, ya da içimdekini öldürecektim. Çocukluktan kalma bir alışkanlıkla, kendimi öldürüp öldürüp cenazemi kaldırmayı, onu bunu arkamdan konuşturmayı bırakmalıydım artık. Nefes alırken göğsüme batan şeyin adı vicdandı, bir umuttu, kalp krizi değil. Bacaklarımın tutmayışında, ellerimin titremesinde, başımın çatlamasında Azrail'in en ufak bir payı yoktu. Olsa bu kadar süründürmez, hesabımı kesiverirdi. Ama işte o da kalleşlik yapıyor, hesap pusulasını elime verip hastaneye yollanmam için başımda dikiliyordu. Oraya kadar bana eşlik edecek, doktorla birlikte o soğuk odaya girecek, ben baygınken görevini ifa edecekti.

Ertesi sabah yanıma temiz iç çamaşırı, bir de manasızca havlu alıp bir taksiye atladım. Devlet

hastanelerinde sersefil olacağıma, adı sanı belli olmayan bir doktorun derme çatma muayenehanesinde halledebilirdim bu işi. (Evet bu da bir işti, tıpkı annelik gibi.) Zamanında, "Kontrollerini düzenli olarak mutlaka yaptırmalısın" gazıyla gittiğim yaşlıca bir adam vardı, halden anlar, gereksiz sorulara boğmazdı.

Taksinin camına bir perde gerip filmi geri sarınca, festivallere bile giremeyecek bir hikâyeyi nasıl da ağdalı yazdığımı bir kez daha anladım. Evine konuk ettiği bir kadına hadi pişti oynayalım diyen bir adamdan maşuk yaratmaya çalışmış, önceden kurulmuş bir hayale onu da tıkıştırmıştım. Dokunurken tutuk, öperken kuruydu. Hapşırır gibi boşalması, telaşla tuvalete koşması, sabaha kadar gözünü ayırmadan beni seyretmesi, içini sızlatan pişmanlıktandı belki. O sırada o Meral'i aldatıyor, Meral kocasıyla yatıyor, ben salak gibi, cümle hüsranlarımı bir hayalle takas etmeye çalışıyordum. Görünürdeki tek hafifletici sebep, fena halde sarhoş olmamızdı ya sarhoşluk da, bilincin isyanından başka bir şey değildi.

Kornayı önündeki arabaya değil de yolcusuna çalan herhalde bir tek benim taksicidir. "Başka türlü duyacağın yoktu abla" diye sırıtınca, sinirlerim bozuldu. Ben güldükçe o yılıştı, baktı ki inemiyorum, "Devam edeyim mi Boğaz'a doğru?" dedi. O son gülüşü çiğnemeden yuttum. Elime dokunmaması için parasını yan koltuğa atıp, indim arabadan. Kasımpaşa'nın tekinsiz sokaklarından birinde tabelalara bakarak bir süre dolaştım. Benim yaşlı amcanın adını değil de döküntü binayı hatırlıyordum niyeyse. Bir de kendisiyle aynı anda yaşlanmış sekreterini...

Küf kokulu muayenehaneye girdiğimde, gözlüğü kafasından büyük Nesrin Hanım, sıkıntıdan üç

gazetenin de çengel bulmacalarını çözmüş, kendine fal bakmak için kahve yapıyordu. "Siz de ister misiniz?" diye sordu. "Doktorla görüşsem, o falıma baksa daha iyi olur" dedim. (Kadını bir an önce başımdan savmak için saçmalamaktan başka çarem yoktu.) Eski mobilyaların vidalarını yerinden söken kahkahasıyla, midemi daha da bulandıracağını bilsem öyle demezdim. Neyse ki sayesinde doktor uyandı, gözlerini ovuşturarak odasından çıktı. Durumumu bir cümleyle özetledim, yüzüne bakmadan, sesime hiç ama hiç ağlamaklı bir ton katmadan. Kararımın tartışılacak bir yanı yoktu, hoş tartışacak olsam, doktordan başka kimse de yoktu... Göbeğinin deliğine kadar çıkan kemerini çekiştirerek, paravanın arkasına geçmemi, soyunmamı söyledi.

Erotizmle zerre alakası olmayan bir pozisyona bürünmeden önce, yanımdaki etajerde duran soğuk metallere baktım. Yiğit'in kapısını çalmadan önce kurduğum cümlelerin her birini kayıtlardan sildim. Boyası dökülmüş bu sorgu odasında, zurnanın zırt dediği yerde ve can alıcı bir soruyla daha karşı karşıyaydım: Bir bıçak darbesiyle kopacak parçanın kalbi var mıydı; içimde bir yerlerde atıyordu da ben mi duymuyordum? Duysam ne olacaktı ki, bana seslense, "Annem ol" dese, ne diyecektim? Anası olanın yarası vardır, git hiç bulaşma bana mı? Kaza yerinde yeterince yaralı var, istemiyorum seni işte! Kadınlığı annelikle taçlandırarak prim yapmayı, ay suyum geldi, of sütüm gelmedi diye kafa ütülemeyi, dünyada bir tek ben doğurabiliyormuşum gibi tefrika halinde günlük tutmayı, kutsiyet kredisiyle ona buna çalım atmayı, ömür boyu endişe sahibi olmayı, sen beni reddedene kadar peşinde dolaşmayı, hastalandığımda başımda

bekle, bu kez sen benim altımı temizle diye, sana garanti refakatçi muamelesi yapmayı, takdirle tehdit arasına sıkıştırılmış bir şefkatle, senden boyuna başarı beklemeyi, sen yarım yamalak adamlarla tamamlanmayı umarken, sonunu bildiğim bir filmi seyretmeyi, gençliğimde yediğim haltları yüzüme vurduğunda, utanıp zırlamayı, en önemlisi de benim gibi olma diye, kendin olma hakkını elinden almayı istemiyorum lan bebek! Doğanın bana bahşettiği doğurganlığı, ikimizin de burnundan fitil fitil getirmeyi istemiyorum!

Herkesin bu dünyaya, kendi hikâyesini yazmak için geldiği lafları boş! Bak bana, hep başkaları yazdı benim hikâyemi. Ben sadece olay örgüsüne, yaptığım hatalarla aksiyon kattım o kadar. Sevgilim bile diyemediğim bir adamı sevmeye kalktım. Hikâyeden anladığım tek şey, en heyecanlı yerine bodoslama dalmaktan, yüzüstü düşünce üstümü başımı silkeleyip yoluma devam etmekten ibaret... Hem doğursam ne olacak, ne vaat edeceğim sana? Herkese "Babası yok, dağ gibi anası var" diye şişinmekten, kadınlığımı kendime ve ele güne tescilletmekten başka ne yapacağım? Şefkatsiz bakıcıya, dikkatsiz servis şoförüne, okuldaki hıyar öğretmenlere, sokaktaki hödüklere, hain adamlara, arıza kadınlara, kışladaki çavuşa, şirketteki dallama patronlara mı emanet edeceğim seni? Bu dünyanın bir cehennem olduğunu bile bile, seni de ateşe mi atacağım?

Belki ben aşktan geberirken, Türker daha "Devrimden başka sorumluluk alamam" dememişken gelseydin, açardım kapımı sana. O zamanki saflığımla, o zamanki salaklığımla, o zamanki aşkımın şehvetiyle gelseydin, şimdi beraber büyümüş olurduk. Türker belki yine

Ayşe'ye koşar, paşa konaklarında düğün yapardı. Belki ben seni, üst kattaki CHP'li kadına bırakır, Hilmi'nin de ağzını burnunu kırar, senin yanına kaçardım... Ama şimdi olmaz, seni doğuramam, sana bunu yapamam...

Bir tesadüften bir mucize yaratmaya kalktım, bir belki'ye teyelledim seni bebek, ama iplik erken attı. Hakikat karşıma dikilip "Yavaş ol" dedi... Bak şimdi de beyaz önlüğünü giymiş, eldivenlerini geçiriyor. "Madem istemiyordun, yedi hafta niye bekledin be kızım?" diye soruyor. "Kalbi var onun diyor" Ağıtımı içime, öfkemi doktorun yüzüne fırlatıyorum! Benim de vardı bir zamanlar, şimdi lazım değil, onu da al, iki kalbi aynı anda sök yerinden, çöpe at doktor! Bu dünyaya çocuklar illa gelecekse, bari çağrılınca gelsinler...

Rüya...

Kumdan yıkılacak dünyalar kuran çocuklar var sahilde. Bir kovayla kürek yetiyor onların hayaline. Yanlarında duruyorum, ayakta. Çocukluğun, her şeyden önce bir hayal kurmakla başladığını unutalı çok olmuş. Onların tertemiz bir inançla giriştikleri bu çok ciddi işe ilişip de oyuna çevirmek istemiyorum. Tepemi kavuran güneşe rağmen üşüyorum. Üzerimde eski püskü bir penye, altımda bikini. Bir-iki itekliyorum dalgaları yıkamasın çocukların kulelerini diye. Denizde koca koca adamlar birbirlerinin tepelerine çıkıp güreşiyor, altta kalanlar omuzlarına aldıkları taşakları cansiperane koruyarak, arada bir yuttukları suyu birbirlerinin yüzüne tükürerek, böğürtüyle toslaşarak erkekliğin kitabına nadide satırlar ekliyor. Kadınların tam tekmil sahil çantaları yanlarında, denizden çıkar çıkmaz saçlar taranıyor, yağlar sürülüyor, parmaklardan kumlar ayıklanıyor, ayaklar yıkanıyor, şezlonglar uygun açıya getiriliyor, havlular seriliyor. Boylu boyunca yatıp, gözlükler takılıyor, kitaplar, dergiler açılıyor, aynı sayfada uyuyakalınıyor. Sonra biri gelip su sıçratıyor, ayy çok fenasın Hamdi oluyor, bir öpücükle yumuşanıyor. Sonra o koca ergenlerin geniş arazili sırtlarına etrafı kolaçan ederek yağlar sürülüp, yanaşmalar başlıyor, hazır yağlanmışken elimiz boş kalmasın diyerek hafif okşamalar başlıyor. Sonra umumun gözüne nifak kaçıyor, eller kurulanıyor, sonra çantadan meyveler çıkıyor, çocuklar azarlanarak çağrılıyor, sonra soğuk biralar geliyor, sonra tavla

turnuvaları ve çekirdek aile çınlamaları başlıyor. Berkecan çok açılmasa, Hamdi boyuna mars olmasa, hanımın biraz da gıdısı bronzlaşsa her şey çok güzel olacak zannı herkese cebren zerk ediliyor.

Bu kumsaldan şu kayalıklara kadar olan mesafeyi kaç kez arşınlamışsam, o kadınların çantalarından kaç kez meyvelerini çalmışsam, o kadar uzağa gitmek istiyorum. Yüzüm ufka, sırtım arkamdaki uğultuyu neşe sandığım safdilliğe dönük. Bir anda sözleşmiş gibi ortada birleşen, kuzu sürüsüne benzeyen dalgaların arasında pek afili bir tekne görüyorum, bana yanaşacak değil ya diye geçiriyorum içimden; eh benim ona ulaşmam da imkânsız nasılsa, öyle sanıyorum. İmkânsız olana ezelebed tutkun olduğumu bir an unutarak... Tekne, suya girmek için beklediğim bir sebep olarak ta orada duruyor. Dalıyorum en dibe, çıkıyorum, bir daha dalıyorum sonra. Dipteyken yeryüzü yok oluyor, başka bir âlemin gümüşi kapısından içeri giriyorum. Büyüklü küçüklü balıkların "Kaçın insan geldi" diyerek telaşa kapılmasına içerlemiyorum. Ait olmadığım yerlerden çabuk tüymek gibi bir hünerim var neyse ki. Aşağıdan-yukarıdan suyu yararak varıyorum sonunda tekneye.

Kaptan çok eskilerden bir tanıdık çıkıyor. Yıllardır yüzünü görmediğim birini, bir başına denizin ortasında bulmak sevindiriyor beni. O da beni tekneye çekerken gülümsüyor. Nereden geldiğini sormuyorum, nereye gittiğini de... Uzun bir suskunluğu seyre bırakıyoruz. Güneş bu kez ısıtıyor tenimi. O dümenin başından ayrılmıyor, ben ensesine yapışmış bir tutam lüleden çocukluğunu seyrediyorum. Geçen zamanın örtüsünü kaldırdığımda aramızdaki şey gösteriyor kendini. Daha iyi hatırlıyorum yol aldıkça her şeyi... Kalbimin

kanmaya yatkın olduğu, heyecanımı taşkınlıkla saçtığım zamanların Hayriye'si göz kırpıyor içeriden. Cebimde iki ucu sivri bir bıçakla dolaştığım gençlik günleri hiç geçmemiş gibi kıpırdanıyorum yeniden. Yanına yaklaşıyorum kaptanın. Bir-iki cümle kurmak, o günleri ona da hatırlatmak istiyorum, çıkmıyor hiçbiri ağzımdan. Ne söylesem o coşkuyla tınlamayacak, rüzgâra kapılıp gidecek diye korkuyorum. Öylece yan yana durmanın keyfini çıkarıyorum.

Gece oluyor sonra, yıldızlara bakıyoruz. Bir yıldız kestiriyorum gözüme, kaysın diye bekliyorum. Duran bir yıldız kaymaz ki diye fısıldıyor, boşuna bekleme diyor. Daha neleri böyle yanlış bildiğimi bilmesin diye mahcup susuyorum yeniden. Dolunayın aydınlattığı yüzümüzde çizgiler beliriyor bir bir... Eskiden de hayaller kurardık yıldızlara bakıp, demiyorum bu yüzden... O çizgilerin o hayallerin üstünü çizdiğini biliyoruz zaten. Tekneye vuran dalgalar, Tanpınar'ı da yanlarına almışlar: *"Çünkü suyun sesi, aşkın, ihtirasın sesinden kuvvetlidir. Karanlıkta su sesi insanın içindeki ölüm mayasının dilini konuşur."*

Hâlâ yaşadığıma şükretmek için tanıdık bir koku arıyorum. Sokuluyorum boynunda bir yere, ohh diyorum. Ohh be! Nidaların en güzeli bu oh! Bunca eyvah'tan sonra nasıl da yakıştı bu âna. İyi insanlar olmuşuz gibi, dünya yaşanılası bir yermiş gibi oh'lamak da varmış!

Sabahı huzurlu bir sallantıyla karşılıyoruz. Denizin üstünde olmanın verdiği sakinlik ikimize de yetiyor. Bunca yılı millete dert anlatmakla geçirdiğime hayıflanacak zaman değil. Suya bakıp kendimi sevmeyi deniyorum. Kaptan da, dükkânını açıyormuş gibi bir

hevesle geçiyor dümenin başına. Bilinmeze doğru süzülüyoruz bir kez daha...

Kaptandan geriye ince bir gülümseme, tuzlu, terli bir ten tadı, bedenin de bir belleği olduğunu hatırlatan, zamanla ölçülemeyen, en dipteki yerinde yeniden uyumaya bıraktığım birkaç küçük hatıra kalıyor. Tekne uzaklaşırken arkama hiç bakmıyorum. Gidenlere soru sormamayı da öğrenmişim meğer....

Tığ teber kaldığım bu yeni kumsalda kimseyi tanımadan, kendimi de tanıtmadan yine ellerim arkada dolaşıyorum. Mavi çizgilerle renklendirilmiş bir haritanın tam göbeğine düşmekten hiç pişman değilim. Nasılsa alışırım buraya diyorum. Tekrarlanan hatalardan ibaret değil mi tecrübe denilen zıkkım? Bir daha denerim, ne olmuş! Dağların ince bir hatla çevirdiği, bodur evlerin upuzun sahilin önünde hizalandığı bu köyde yerimi yadırgamıyorum. İnsanlar da bana yabancı gibi bakmıyor. Hele kadınların arasına dalınca, daha bir güvendeyim. Kahkahaları köpüklü, küfürleri tumturaklı sarhoş kadınlar... İçlerinde ne ararsan var; erkeksizler, erkeksiz yapamayanlar, göbeğindeki yağa takanlar, boyuna orası burası ağrıyanlar, kocayı boşayıp oğluyla kafayı yemişler, taze âşık ishal ağızlılar, içe kapanık mağrur dullar, aşkı geç bulup sıçmaya bile el ele gidenler, çamurla oynarken yeteneğini keşfedip çanak çömlek yapanlar, doğru okuyup güzel yazanlar, çapkınlığını yaka iğnesi zarafetiyle taşıyanlar, yılanların huyunu, dağın en soğuk suyunu karnından doğru bilenler, kariyere, paraya, pula doymuşlar, her şeyi yarım bırakıp yeniden başlayanlar, denizin tuzuna, yaprağın buğusuna meftunlar ve daha niceleri... Bu çok renkli, beklentisiz

ve rekabetsiz ilişkilerin ortasına düşünce bırakıp geldiğim kumsalı hepten unutuyorum. Babasının Bitirgen'i, anasının kızı, kimsenin karısı olmadan yaşamanın tadına bakıyorum. Ölümcül kimliklerden azade, keyfi deminde, rutini yerinde, saatlerin hantallaştıramadığı bir yavaşlıkta geçiyor zaman. Tüy hafifliğinde, pazen samimiyetinde... Yarım kalmış, hesabı sorulmamış her şeyden uzakta yeni bir varoluşun ipine sarılıyorum.

Rüya'nın elimden tuttuğu, önüme Ayşe'yi ittiği, takvimlerden 90'ları, arkadaşlardan en devrimcileri aklıma nakış gibi işlediğim o günleri karşıma koyup bakıyorum. Her yerde ayrık otu gibi bittiğim gençliğimi başıma taç yapıyorum. Herkes gibi sen de kendini bu dünyaya arz edip gideceksin be Hayriye diyerek dürtüyor beni köyün en kıdemli kocakarısı. İçine gömüldüğüm hamağı ters çevirirken söyleniyor; tezgâhını nereye açtın, çürük elmaların ön yüzünü parlatıp da kimleri aldattın sen onu söyle diyor. Yere kapaklandığım anda sular çekiliyor, köy boşalıyor, o güzel kadınlar gözden yitiyor. Bir hiç zamandan, şimdiye düşüyorum.

Daha kıyısız, daha ıssız bir yer burası. Yok ada bile değil. Karayla bağlantısı karanlık, dağla ilişkisi muğlak. İstanbul'un orta yerinde neredeyse sinema kalmamış. Şehrin kaşları çatık, elektrikleri merkeze ayarlı kesik. Dışarıdan çatışma sesleri geliyor. Bildiğim bütün sloganlar zekâyla güncellenmiş... Hadi kalk Hayriye diyorum, nasılsa düştün bir düşten kopkoyu bir gerçeğin içine... Sana korkmak, en azından korktuğunu belli etmek yakışmazdı hani? Pencereden izleyecek değilsin ya olan biteni? En arkadaş, en yoldaş, en

candan o yerlere, seni büyüten o sokaklara çık yeniden. Koluna gir yeni neslin. Nefesin yetmezse koşmaz, yürürsün. Alacağın var o yollardan, alacağın var geçmiş yıllardan. Çık dışarı ve bu hesabı kapat artık. Hadi!

Datça, 10 Ağustos 2013